



Toimintakertomus ja tilinpäätös 2024

Hyväksyntä:

Kainuun hyvinvointialueen toimintakertomus ja tilinpäätös 2024

1	Hyvinvointialueen vuosi 2024	4
1.1	Hyvinvointialuejohtajan katsaus	4
1.2	Hallinto	4
1.3	Olennot muuttokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa	11
1.4	Keskeiset mittarit.....	12
1.5	Henkilöstö.....	13
1.5	Ympäristöasiat.....	14
1.6	Muut ei-taloudelliset asiat.....	14
1.7	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	14
1.8	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	15
1.9	Hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestäminen	18
1.9.1	Sisäisen valvonnan järjestäminen.....	19
1.9.2	Sisäinen tarkastus	20
1.9.3	Riskienhallinnan järjestäminen.....	20
1.9.4	Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella	20
2	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	21
2.1	Tilikauden tulos	21
2.2	Toiminnan rahoitus.....	22
2.3	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	24
2.4	Kokonaistulot ja -menot	25
2.5	Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous.....	25
2.6	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	30
2.6.1	Asiaa koskeva sääntely	30
2.6.2	Tilikauden tuloksen käsittely	30
2.6.3	Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	30
3	Talousarvion toteutuminen.....	32
3.1	Seurantaa koskeva sääntely	32
3.2	Tavoitteiden toteutuminen	32
3.3	Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	32
3.4	Käyttötalouden toteutuminen.....	33
3.4.1	Hyvinvointialueen johdon hallinto	34
3.4.2	Järjestämisen tuki	35
3.4.3	Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	40

3.4.4 Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	46
3.4.5 Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut	57
3.4.6 Sosiaali- ja perhepalvelut	64
3.4.7 Ikäihmisten palvelut	71
3.5 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	74
3.6. Rahoitusosan toteutuminen	75
3.7 Valtion rahoituksen erittely	75
3.8 Investointien toteutuminen	76
3.9 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	77
4 Tilinpäätöslaskelmat	78
4.1 Tuloslaskelma	78
4.2 Rahoituslaskelma	79
4.3 Tase	80
4.4 Konsernilaskelmat	81
5 Liitetiedot	83
6 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	95



1 Hyvinvointialueen vuosi 2024

1.1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Kainuun hyvinvointialueen toinen toimintavuosi piti sisällään niin toiminnan ja talouden vakiinnuttamista kuin myös selkeitä muutoshankkeita. Toimenpiteiden keskeiset tavoitteet olivat strategiasta johdettuja kokonaisuuksia kuten perustason palveluiden vahvistaminen ja kustannustehokkuuden sekä vaikuttavuuden parantaminen. Lakisääteinen muutosohjelma eli järjestämissuunnitelma eteni suunnitelmien mukaisesti vaiheittain. Vuonna 2024 oli vuorossa järjestämissuunnitelman kolmas aalto, jonka keskeisiä toimia olivat terveydenhuollon tuottavuuden parantaminen, henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen ja YTA-alueen yhteistyön tehostaminen sekä ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen.

Tiukassa talouden tasapainottamisen tilanteessa ajaututtiin niin valtakunnallisesti kuin myös paikallisesti Kainuussa terveydenhuollon hoitojonojen pidentymiseen. Kertynyttä hoitovelkaa on lähdettävä talouden korjaantumisessa hallitusti ja suunnitelmallisesti purkamaan. Tuottavuuden osalta nähtiin ensimmäisiä viitteitä toiminnan tehostamisen vaikutuksista, jonka seurauksena THL:n raportoima episodituottavuus kääntyi hienoiseen nousuun.

Valtakunnallisesti käytiin laajaa keskustelua sairaalaverkon tulevaisuudesta. Lopullisissa päätöksissä Kainuun keskussairaalan asemaan ei kuitenkaan kohdistunut muutoksia. Paikallisesti keskussairaalan toiminnasta tehtiin virkamiesjohdon ja luottamushenkilöiden toimesta linjaus, jossa keskussairaalan status päivystävänä ja synnyttävänä sairaalana nähtiin myös tulevaisuudessa tärkeänä. Kesäkuussa 2024 hyvinvointialueen johtaja Jukka Lindberg erosi tehtävästään, josta käynnistyi syksyn aikana uuden hyvinvointialuejohtajan valintaan tähdännyt rekrytointiprosessi.

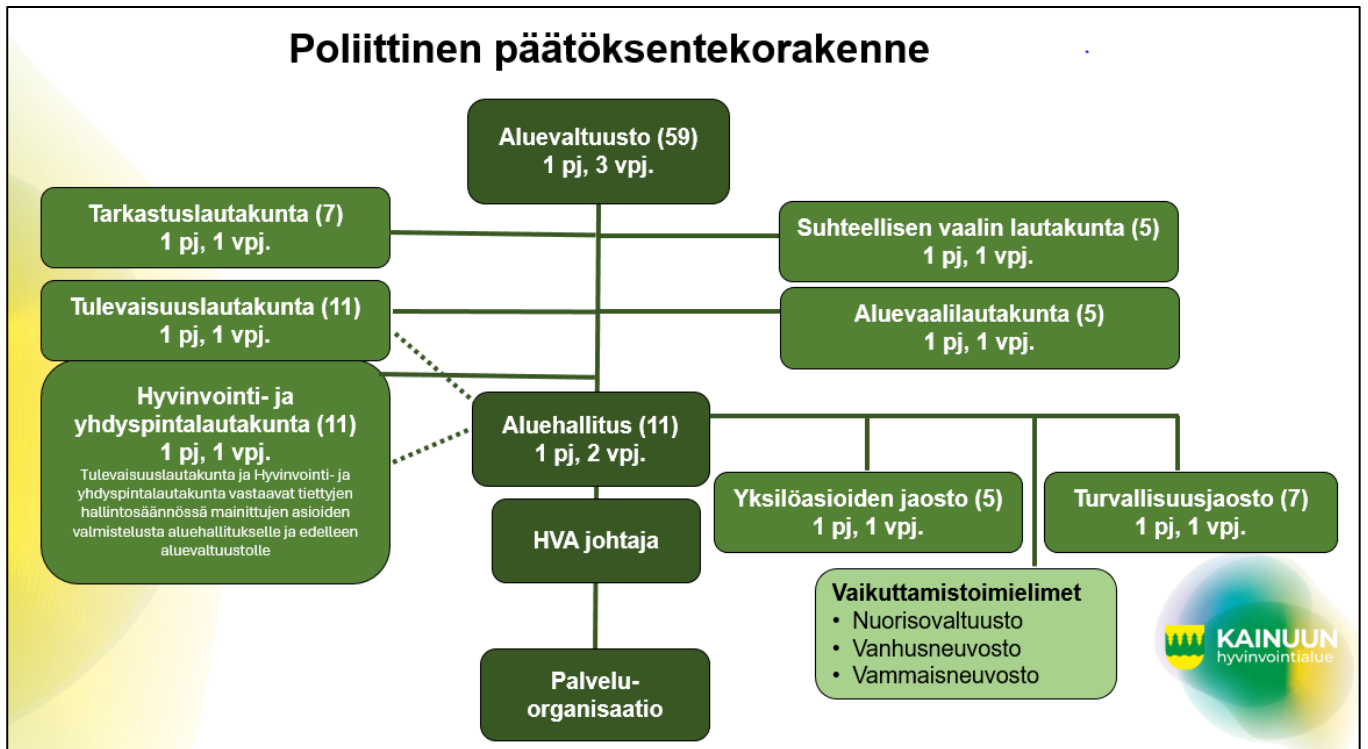
Hyvinvointialueen alkuperäinen talousarvio vuodelle 2024 oli 27 milj.€ alijäämäinen. Edeltävän vuoden tilinpäätöksen 19 milj.€:n alijäämän kanssa kumulatiivinen alijäämä kahden toimintavuoden jälkeen olisi toteutuessaan merkinnyt n. 46 milj.€:n alijäämää, jolla Kainuun asema hyvinvointialueiden asukaskohtaisessa alijäämien vertailussa olisi ollut sijainti heikoimmassa kolmanneksessa. Vuoden loppua kohden talouden seuranta alkoi osoittamaan merkkejä muutostöiden suotuisista vaikutuksista talouden sopeuttamiseen. Lopulliseksi tilinpäätöksen alijäämäksi kirjattiin -11 milj.€, joka muutettuna asukaskohtaiseksi alijäämäksi on 156 € /as. Vaikka tulos on edelleen alijäämäinen, niin vaikeassa taloudellisessa lähtötilanteessa tulosta voidaan pitää olosuhteisiin nähden erinomaisena suorituksena. Talouden kääntyminen jo toisena hyvinvointialueen toimintavuotena antaa uskoa tulevaisuuteen niin toiminnan kuin taloudenkin suhteen.

1.2 Hallinto

Hyvinvointialueen hallinnossa tapahtui runsaasti muutoksia vuoden 2024 aikana. Toimielinrakenne pysyi ennallaan, mutta niissä tapahtui useita henkilövaihdoksia eronpyyntöjen vuoksi.

Myös viranhaltijajohdossa tapahtui muutoksia hyvinvointialuejohtajan irtisanoutumisen sekä johtoryhmän kokoonpanomuutosten vuoksi.





Kuva 1. Kainuun hyvinvointialueen toimielin- ja päätöksentekorakenne

Aluevaltuusto

Lukkari Anne, pj.
Kemppainen Anne, 1. vpj. (18.2.2024 saakka)
Mikkola Jaakko, 1. vpj. (19.2.2024 alkaen)
Enroth Paavo, 2. vpj.
Korhonen Hannu, 3. vpj.

Kesk.
Vihr.
KD
Kok.
PS

Aavakare Eila
Ahonen Esa
Alakurtti Sari
Arffman Pasi
Granqvist Pertti
Halonen Auli
Hatva Teuvo
Heikkinen Matti
Heikkinen Tea
Helttunen Erja
Huotari Heikki
Huttu-Juntunen Terttu
Härkönen Raimo
Immonen Marjatta
Kangasharju Marjo
Karjalainen Minna
Karjalainen Saara (28.4.2024 saakka)
Kemppainen Katja
Kemppainen Tuovi
Keränen Silja
Kettunen Tuomas
Kilpeläinen Pasi
Kilpeläinen Sami
Kinnunen Eveliina
Korhonen Aimo
Korhonen Jouko
Kortelainen Miikka
Kyllönen Jaakko

PS
Kesk.
Vihr.
PS
Vas.
Kok.
Kesk.
Kok.
PS
Kesk.
Kesk.
Vas.
Kesk.
Kesk.
Vihr.
Kesk.
PS
KD
Kesk.
Kesk.
Vas.
Vas.
Kok.

Kyllönen Merja (3.11.2024 saakka)
Kyllönen Tiina
Lukkarinen Seija
Lämpsä Jouni (29.4.2024 alkaen)
Moilanen Heli
Mulari Matti
Myllylä Raili
Mäkinen Airi
Nyman Markku
Ohtonen Helena
Oikarinen Markku
Oikarinen Paavo
Partanen Minna
Peltola Harri
Pihlajamaa Sami
Piirainen Raimo
Polvinen Mikko
Rimpiläinen Anni
Räisänen Aki
Seppänen Riikka
Seppänen Sakari
Sistonen Toivo
Sorri Johanna
Suutari Hannu
Tiainen Anja (4.11.2024 alkaen)
Tolonen Aaro
Veteläinen Milla
Virtanen Kirsi

Vas.
SDP
Kesk.
Vas.
Kesk.
Vas.
Kok.
Kesk.
SDP
SDP
Kesk.
PS
Kesk.
PS
Kesk.
Vas.
SDP
Kesk.
Kok.
Kesk.
Kok.
Vas.
Kesk.
Kesk.
Vas.

- Aluevaltuusto kokoontui viralliseen kokoukseen vuoden 2024 aikana seitsemän kertaa.

Aluehallitus

(henkilökohtainen varajäsen)

1.1.- 2.9.2024

Huotari Heikki, pj.
 Moilanen Heli, 1. vpj.
 Oikarinen Markku, 2. vpj.

Moisanen Kirsi
 Nyman Seppo
 Piirainen Raimo

Ahonen Esa
 Heikkinen Tea
 Helttunen Erja
 Kortelainen Miikka
 Kyllönen Merja
 Mäkinen Airi
 Peltola Harri
 Räisänen Aki

Immonen Marjatta
 Pihlajamaa Sami
 Korhonen Marja-Leena
 Tiainen Anja
 Myllylä Raili
 Seppänen Juhani
 Oikarinen Paavo
 Huttu-Juntunen Terttu

2.9.2024 alkaen

(henkilökohtainen varajäsen)

Ahonen Esa, pj.
 Moisanen Kirsi, varapj.
 Oikarinen Markku, 2. varapj.

Oinas-Panuma Kaisa
 Immonen Marjatta
 Piirainen Raimo

Korhonen Aimo
 Helttunen Erja
 Peltola Harri
 Kyllönen Merja (3.11.2024 saakka)
 Räisänen Aki
 Kortelainen Miikka
 Tiainen Anja (4.11.2024 alkaen)
 Mäkinen Airi
 Heikkinen Tea

Nyman Seppo
 Korhonen Marja-Leena
 Tolonen Aaro
 Myllylä Raili (4.11.2024 alkaen)
 Huttu-Juntunen Terttu
 Tiainen Anja (3.11.2024 saakka), Soldatkin Päivi (4.11.2024 alkaen)
 Myllylä Raili (4.11.2024 alkaen)
 Seppänen Juhani
 Pihlajamaa Sami

- *Aluehallitus kokoontui viralliseen kokoukseen vuoden 2024 aikana 21 kertaa.*

Lautakunnat ja jaostot**Aluevaalilautakunta**

(varajäsenet)

Karjalainen Maija, pj.
 Liuski Alpo, varapj.
 Kiira Tarja
 Latvakangas Osmo
 Tervonen Timo

Haapamäki Marja
 Komulainen Onerva
 Hurskainen Timo
 Keski-Liikala Arja
 Pääskylä Esko

- *Aluevaalilautakunta kokoontui yhden kerran vuonna 2024.*

Suhteellisen vaalin lautakunta (varajäsen)

Halonen Auli, pj.
 Korhonen Aimo, varapj.
 Immonen Marjatta
 Korhonen Jouko
 Mulari Matti
 Partanen Minna
 Seppänen Riikka

Karjalainen Minna
 Peltola Harri
 Helttunen Erja
 Räisänen Aki
 Hatva Teuvo
 Heikkinen Tea
 Oikarinen Markku

- *Ei kokouksia vuonna 2024.*

Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta (varajäsen)

Kemppainen Katja, pj.
 Tolonen Aaro, varapj.
 Immonen Marjatta
 Korhonen Jouko

Korhonen Marja-Leena
 Heikkinen Mika (29.9.2024 saakka), Kinnunen Eveliina (30.9.2024 alkaen)
 Heikkinen Salla
 Lämssä Jouni

Moilanen Veijo
 Moisanen Kirsi
 Nyman Markku
 Pihlajamaa Sami
 Seppänen Riikka
 Suutari Hannu
 Tiainen Anja

Sorvari Yrjö
 Leinonen Minna
 Pyykkönen Pauli
 Mustonen Marko
 Kinnula Susanna
 Takalo Teemu
 Tuunainen Minna

- Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta kokoontui viralliseen kokoukseen v. 2024 aikana viisi kertaa.

Tarkastuslautakunta

(varajäsen)

Kettunen Tuomas, pj.
 Granqvist Pertti, varapj.
 Arffman Pasi (18.2. saakka)
 Kilpeläinen Pasi (19.2. alkaen)
 Ohtonen Helena
 Sistonen Toivo
 Veteläinen Milla
 Virtanen Kirsi

Seppänen Sakari
 Peura Anja
 Arffman Valtteri (18.2. saakka)
 Aavakare Eila (19.2. alkaen)
 Hekkala Heikki
 Takalo Teemu
 Määttä Piia
 Kyllönen Noora

- Tarkastuslautakunta kokoontui viralliseen kokoukseen v. 2024 aikana kolmetoista (13) kertaa.

Tulevaisuuslautakunta

(varajäsen)

Kyllönen Merja, pj.
 Huttu Juntunen Terttu, pj. (4.11. alkaen)
 Kyllönen Jaakko, vpj.
 Hatva Teuvo
 Heikkinen Matti
 Kortelainen Juha
 Kangasharju Marjo
 Lukkarinen Seija
 Mulari Matti
 Paulomäki Kaisa-Mari (30.9. saakka)
 Alakurtti Sari (1.10. alkaen)
 Sorri Johanna
 Tuomela Marika

Sirviö Mervi
 Alanko Jukka-Pekka
 Korhonen Aimo
 Mähönen Sami
 Pyykkönen Jari-Pekka
 Kiljunen Ella
 Kettunen Ulla
 Karppinen Veli-Matti
 Alakurtti Sari (30.9. saakka)
 Kempainen Anne (1.10. alkaen)
 Heikkinen Aila
 Partanen Minna

Lisäksi:

Huotari Heikki, aluehallituksen pj., Ahonen Esa (3.9.2024 alkaen)
 Helttunen Erja, aluevaltuuston edustaja
 Lindberg Jukka, hyvinvointialuejohtaja, Halonen Timo vt. hyvinvointialuejohtaja 20.6.2024 alkaen.

- Tulevaisuuslautakunta kokoontui viralliseen kokoukseen v. 2024 aikana yhden kerran.

Turvallisuusjaosto

(varajäsen)

Heikkinen Tea, pj.
 Oikarinen Markku, vpj.
 Karjalainen Minna
 Kilpeläinen Pasi
 Leinonen Minna
 Myllylä Raili
 Tolonen Arto J

Tuomela Marika
 Piirainen Raimo
 Halonen Auli
 Mustonen Marko
 Patronen Kaija
 Soldatkin Päivi
 Heikkinen Teemu

- Turvallisuusjaosto kokoontui viralliseen kokoukseen v. 2024 aikana kuusi kertaa.

Yksilöasioiden jaosto

(varajäsen)

Heli Moilanen pj. (8.9.2024 saakka)
 Erja Helttunen pj. (9.9.2024 alkaen)
 Aki Räisänen
 Airi Mäkinen, vpj.
 Raimo Piirainen

Marjatta Immonen
 Marjatta Immonen
 Terttu Huttu-Juntunen
 Juhani Seppänen
 Markku Oikarinen

Sami Pihlajamaa

Tea Heikkinen

- *Yksilöasioiden jaosto kokoontui viralliseen kokoukseen v. 2024 aikana kahdeksan kertaa.*

Lakisääteiset vaikuttamistoimielimet

Nuorisovaltuusto

(varajäsen)

Österberg Venla, pj.
 Vasunta Onni-Lenni, varapj.
 Karjalainen Fanni, sihteeri
 Heikkilä Antti, varasihteeri
 Kempainen Topi
 Kettunen Heta
 Kinnunen Romeo (7.4. saakka)
 Romppainen Helmi (8.4. alkaen)
 Kuosmanen Viljami
 Marjakangas Essi (7.4. saakka) Yrjänä Elli
 Suomela Eetu (8.4. alkaen)
 Sirkkala Pyry
 Seppänen Suvi
 Jokimaa Eetu (28.10. saakka)
 Huotari Sini (12.8. saakka)

Lindgren Stella (11.8. saakka), Pikkarainen Onni (12.8. alkaen)
 Laukkanen Eeli

Nikula Kaius
 Tolonen Milla
 Polvinen Hannele
 Korhonen Arttu (7.4. saakka)

Mäkäräinen Antti

Yrjänä Elli
 Pylkäs Reetta

- *Nuorisovaltuusto kokoontui viralliseen kokoukseen vuoden 2024 aikana neljä kertaa.*

Vanhusneuvosto

(varajäsen)

Kyllönen Antero, pj.
 Rossi-Määttä Tuula, varapj.
 Heikkinen Esko
 Inget Maija
 Karjalainen Terttu
 Kotola Matti
 Paulomäki Taina
 Pesonen Mikko
 Sievänen Raija

Hurskainen Timo
 Zitting Eija
 Kivijärvi Tuula
 22.2.2024 alkaen Komulainen Ritva
 Jauhiainen Arja
 Holappa Marja-Liisa
 Heikkinen Yrjö 4.9. saakka, 5.9.2024 alkaen Rajala Seppo
 Anttonen Esa
 Martti Romppainen

Aluehallituksen edustaja: Oikarinen Markku

- *Vanhusneuvosto kokoontui viralliseen kokoukseen v. 2024 aikana kuusi kertaa.*

Vammaisneuvosto

(varajäsen)

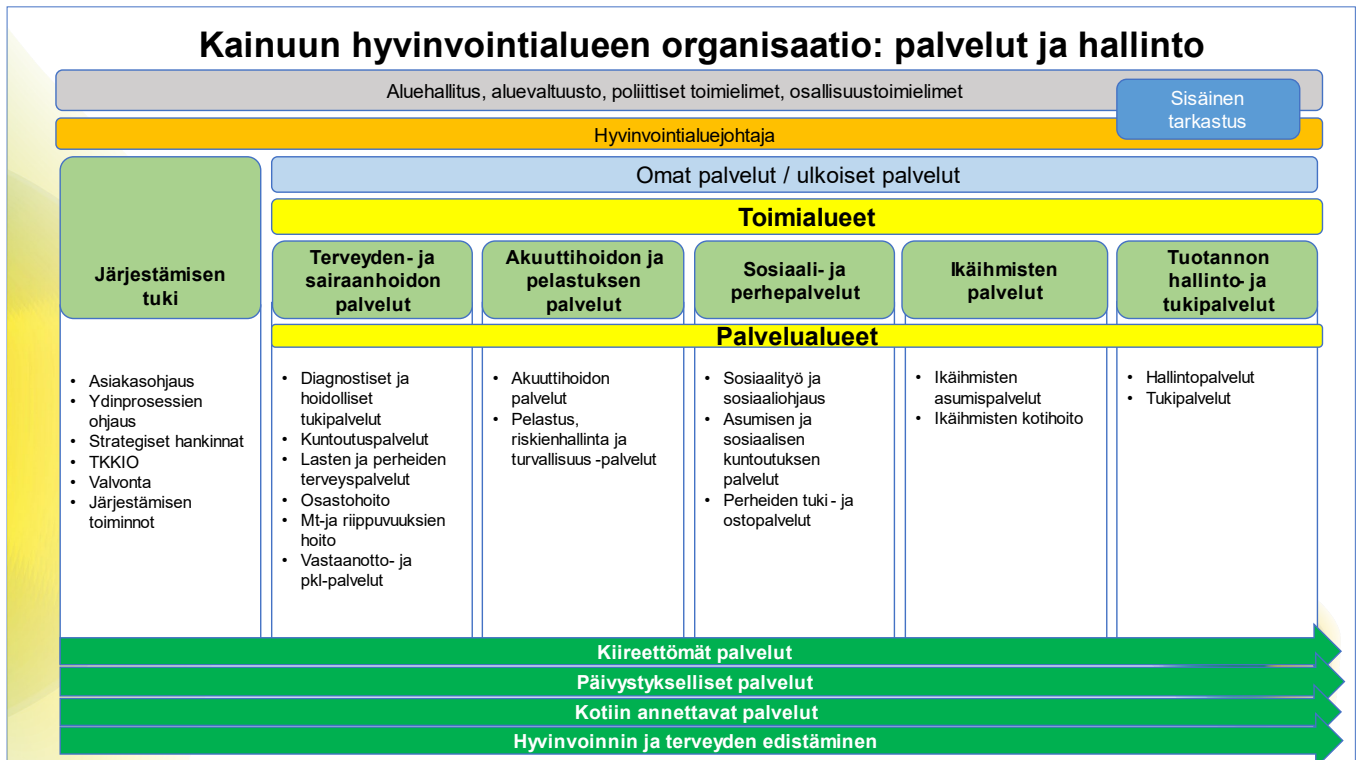
Patronen Kaija, pj.
 Jokinen Leena, varapj.
 Anttonen Anita
 Karvonen Eine
 Karppinen Kaisu
 Trumf Riitta*
 Valtanen Kalevi
 Tolonen Mikko

Väyrynen Jorma
 Hiltunen Toimi
 Juntunen Kaisa
 Heikkinen Erkki
 Rautiainen Maarit
 Saimi Kurkinen
 Pääkkönen Tarja
 Saastamoinen Ari

Aluehallituksen edustaja: Ahonen Esa

*Vammaisneuvoston kokouksessa 12.9.2024 hyväksyttiin Riitta Trumfin ero 2.9.2024 alkaen. Ristijärven vammaisneuvostoa on pyydetty nimeämään uusi varsinainen jäsen hyvinvointialueen vammaisneuvostoon. Uutta henkilöä ei ole esitetty.

- *Vammaisneuvosto kokoontui viralliseen kokoukseen v. 2024 aikana kuusi kertaa.*



Kuva 2. Hyvinvointialueen organisaatorakenne

Johtoryhmä

1.1.-29.2.2024

Lindberg Jukka, pj.
Halonen Timo
Kainulainen Anna-Liisa
Kinnunen Mari
Käyhkö Kaisa-Mari
Mäenpää Sami
Tolonen Eija
Törrö Tiina
Mäkelä Anja

hyvinvointialuejohtaja
toimialuejohtaja, tuotannon hallinto- ja tukipalvelut
toimialuejohtaja, sosiaali- ja perhepalvelut
toimialuejohtaja, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut
toimialuejohtaja, ikäihmisten palvelut
toimialuejohtaja, akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut
järjestämisjohtaja
henkilöstön edustaja
kokouksen sihteeri

1.3.-13.10.2024

Lindberg Jukka, pj.
Halonen Timo, pj.
Immonen Eija
Kainulainen Anna-Liisa
Kinnunen Mari
Käyhkö Kaisa-Mari
Matti Eija
Mäenpää Sami
Pekkala Terho
Pikkarainen Marita
Tolonen Eija
Törrö Tiina
Turunen Ville
Veijola Tiina
Mäkelä Anja

hyvinvointialuejohtaja (19.6.2024 saakka)
vt. hyvinvointialuejohtaja (20.6.2024 alkaen)
talousjohtaja
toimialuejohtaja, sosiaali- ja perhepalvelut
toimialuejohtaja, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut
toimialuejohtaja, ikäihmisten palvelut
vs. henkilöstöjohtaja (19.5.2024 saakka)
toimialuejohtaja, akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut
viestintäjohtaja
kehittämisjohtaja
järjestämisjohtaja
henkilöstön edustaja
vs. tietohallintojohtaja
henkilöstöjohtaja (20.5.2024 alkaen)
kokouksen sihteeri

Johtoryhmä, kehittäminen 1.3.-13.10.2024

Lindberg Jukka, pj.
Halonen Timo, pj.
Huovinen-Tervo Marjo

hyvinvointialuejohtaja (19.6.2024 saakka)
vt. hyvinvointialuejohtaja (20.6.2024 alkaen)
hoitotyön johtaja

Kainulainen Anna-Liisa	toimialuejohtaja, sosiaali- ja perhepalvelut
Kanervo Ritva	johtajaylilääkäri
Kinnunen Mari	toimialuejohtaja, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut
Kotimäki Jouko	palvelualuepäällikkö
Käyhkö Kaisa-Mari	toimialuejohtaja, ikäihmisten palvelut
Mäenpää Sami	toimialuejohtaja, akuuttihoito ja pelastuksen palvelut
Tolonen Eija	järjestämisjohtaja
Mäkelä Anja	kokouksen sihteeri

Johtoryhmä 14.10.-31.12.2024

Halonen Timo, pj.	vt. hyvinvointialuejohtaja
Huovinen-Tervo Marjo	hoitotyön johtaja
Immonen Eija	talousjohtaja
Kainulainen Anna-Liisa	toimialuejohtaja, sosiaali- ja perhepalvelut
Kanervo Ritva	johtajaylilääkäri
Kinnunen Mari	toimialuejohtaja, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut
Käyhkö Kaisa-Mari	toimialuejohtaja, ikäihmisten palvelut
Mäenpää Sami	toimialuejohtaja, akuuttihoito ja pelastuksen palvelut
Pekkala Terho	viestintäjohtaja
Pikkarainen Marita	kehittämisjohtaja
Tolonen Eija	järjestämisjohtaja
Turunen Ville	vs. tietohallintojohtaja
Törrö Tiina	henkilöstön edustaja
Veijola Tiina	henkilöstöjohtaja/vt. toimialuejohtaja
Mäkelä Anja	kokouksen sihteeri

Laajennettu johtoryhmä, johon osallistui laaja joukko toimialueiden edustajia, kokoontui yhden kerran tammikuussa 2024. Sen tilalle perustettiin esihenkilöinfo, kokoonpanossa kaikki esihenkilöasemassa olevat.

Tilivelvolliset 2024

Toimielinten jäsenet ja varajäsenet

- Aluehallitus ja sen jaostot
- Lautakunnat

Toimielinten esittelijät ja heidän sijaisensa

- Aluehallituksen esittelijä (hyvinvointialuejohtaja)
- Aluehallituksen yksilöasioiden jaoston esittelijät (viranhaltijapäätöksellä nimetyt viranhaltijat)
- Aluehallituksen turvallisuusjaoston esittelijä (pelastusjohtaja)
- Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnan esittelijä (kehittämisjohtaja)
- Tulevaisuuslautakunnan esittelijä (kehittämisjohtaja)

Muut tilivelvolliset viranhaltijat ja heidän sijaisensa

Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut

- Toimialuejohtaja
- Palvelualuepäällikkö, diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut
- Palvelualuepäällikkö, kuntoutuspalvelut
- Palvelualuepäällikkö, lasten ja perheiden terveyspalvelut
- Hoitotyön palvelualuepäällikkö, lasten ja perheiden terveyspalvelut
- Palvelualuepäällikkö, osastohoito
- Hoitotyön palvelualuepäällikkö, osastohoito
- Palvelualuepäällikkö, mielenterveys- ja riippuvuuden hoito
- Palvelualuepäällikkö, vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut
- Hoitotyön palvelualuepäällikkö, vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut

- Toimialuejohtaja
- Palvelualuepäällikkö, akuuttihoito ja pelastus
- Palvelualuepäällikkö, pelastus, riskienhallinta- ja turvallisuuspalvelut, pelastusjohtaja

Sosiaali- ja perhepalvelut

- Toimialuejohtaja
- Palvelualuepäällikkö, sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Palvelualuepäällikkö, asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut
- Palvelualuepäällikkö, perheiden tuki- ja ostopalvelut

Ikäihmisten palvelut

- Toimialuejohtaja
- Palvelualuepäällikkö, ikäihmisten asumispalvelut
- Palvelualuepäällikkö, ikäihmisten kotihoito
- Palvelualuepäällikkö, ikäihmisten palveluohjaus ja ostopalvelut

Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut

- Toimialuejohtaja
- Palvelualuepäällikkö, hallintopalvelut
- Palvelualuepäällikkö, tukipalvelut
- Talousjohtaja
- Talouspäällikkö
- Henkilöstöjohtaja
- Hallintolakimies
- Tietohallintojohtaja

Järjestämisen tuki

- Järjestämisjohtaja
- Asiakkuus- ja hankintajohtaja
- Kehittämisjohtaja
- Laatujohtaja
- Johtajajylilääkäri
- Hoitotyön johtaja
- Viestintäjohtaja
- Sisäinen tarkastaja (31.5.2024 saakka)

Johdon hallinto

- Sisäinen tarkastaja (1.6.2024 alkaen)

1.3 Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa

Hyvinvointialueen toiminnan muutokset toteutettiin käynnissä olevan järjestämissuunnitelman mukaisesti. Järjestämissuunnitelma pohjautuu strategiaan perustuviin valtuustotasoihin tavoitteisiin, linjauksiin ja periaatteisiin. Järjestämissuunnitelma on Kainuun hyvinvointialueen tärkein työkalu toimille, joilla sopeudutaan valtion rahoitustaseeseen. Aluehallitus vastaa järjestämissuunnitelmaan liittyvistä operatiivisista päätöksistä ja toimiva johto niiden toimeenpanosta.

Suurista investointihankkeista valmistui Kajaanin pääpelastusasema, ns. "Temppu-hanke". Sotkamon sote-keskus 1:n rakentaminen aloitettiin. Muiden rakennusinvestointien, erityisesti sote-keskushankkeiden, edistämistä jatkettiin.

Talouden osalta merkittävä muutos oli yli kahdeksan milj. € lisäys valtionrahoitukseen. Kun samalla hyvinvointialueen toimintakulujen toteuma alitti talousarvion 15 milj. €, tilikauden tulos muodostui poikkeuksellisen hyväksi.

Tuloksen osalta merkittävimmät osatekijät ovat henkilöstökulujen alittuminen yli 11 milj. € sekä aineitten ja tarvikkeiden alittuminen neljällä milj. €. Maksettavat avustukset (mm. hoitotuet ja toimeentulotuet sekä muut tuet kotitalouksille ja yhteisöille) alittuivat 1,4 milj. €. Muut toimintakulut alittuivat 1,9 milj. €, josta yli 60 % muodostuu vuokrakuluista. Palvelujen ostot ylittivät 4 milj. €.

Rahoituserät toteutuivat 1,2 milj. € talousarviota paremmin, osin hyvän korkotuoton ansiosta. Myös poistot toteutuivat 0,3 milj. € talousarviota pienempinä.

Tilinpäätöksen alijäämä oli –11,0 milj. €, kun muutetun talousarvion alijäämä oli –27,2 milj. € (alkuperäisessä talousarviossa –26,9 milj. €) ja Toteutunut alijäämä vuodelta 2024 oli näin yhteensä 16,2 milj. € talousarviota pienempi.

1.4 Keskeiset mittarit

Hyvinvointialueen keskeisinä toiminnallisina mittareina ovat palveluiden asiakaskokemus (NPS-indeksi), henkilöstön työelämän laatu (QWL-indeksi) ja sairauspoissaolot (pv/henkilötyövuosi) sekä talouden osalta toimintakateen toteuma (€) ja poikkeama talousarviosta (%).

Kainuun hyvinvointialue (yhteensä)	2023	2024
Asiakaskokemus (NPS-indeksi)	40	50
QWL-työelämän laatuindeksi	61,8 %	61,5 %
Sairauspoissaolot pv/htv	22,7	21,3
Toimintakate-toteuma (*1000 €)	-371 028	-372 848
TA-poikkeama	4,1 %	3,8 %

Taulukko 1. Hyvinvointialueen mittarit, yhteensä

	TESA		SOPE		IPA	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Asiakaskokemus (NPS-indeksi)	53	60	-56	35	38	25
QWL-työelämän laatuindeksi	62,7 %	62,8 %	66,5 %	63,0 %	52,8 %	56,1 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	19,4	20,9	25,8	21,3	30,9	28,5
Toimintakate-toteuma (*1000 €)	-159 813	-153 663	-59 163	-58 270	-46 150	-41 788
TA-poikkeama	-3,6 %	1,2 %	19,1 %	11,9 %	4,8 %	6,2 %
	AKUUTTI JA PELA		JÄRJESTÄMISEN TUKI		HALLINTO- JA TUKI	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Asiakaskokemus (NPS-indeksi)	-20	-27	*	*	*	*
QWL-työelämän laatuindeksi	56,8 %	58,2 %	75,6 %	71,8 %	63,1 %	63,9 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	19,1	15,1	6,3	6,3	19,9	16,2
Toimintakate-toteuma (*1000 €)	-31 744	-32 489	-21 215	-22 600	-35 278	-46 658
TA-poikkeama	10,0 %	2,6 %	14,5 %	7,5 %	0,2 %	5,4 %

(*ei mitata)

Taulukko 2. Hyvinvointialueen mittarit, toimialueittain

Toimialueiden osalta keskeisinä operatiivisen toiminnan mittareina ovat lakisääteiset hoidon ja palvelun saannin määräaikaisten toteutuminen.

Hoitoon/palveluun pääsy, lakisääteinen	2023	2024
Pth sairaanhoidon kiireetön käynti toteutunut määräajassa*	91 %	96 %
Sth hammaslääkärin kiireetön käynti toteutunut määräajassa*	76 %	82 %
Esh saapuneista läheteistä käsitelty määräajassa vuoden aikana	n. 100 %	n. 100 %
Hoidontarpeen arviointi toteutunut määräajassa*	66 %	25 %
Hoitoon päässyt määräajassa*	93 %	83 %
Alle 23-v mt-palvelujen hoidontarpeen arviointi toteutunut määräajassa vuoden aikana	100 %	100 %
Hoito toteutunut määräajassa vuoden aikana	100 %	100 %
Toimeentulotukihakemusten käsittely toteutunut määräajassa**	99 %	n. 100 %
Lastensuojelun palvelutarpeen arviointi alkanut määräajassa***	98 %	99 %
Käsittely valmistunut määräajassa***	79 %	85 %
Vammaispalveluiden palvelutarpeen arviointi alkanut määräajassa	86,5 %	88,7 %
Ikäihmisten ympärivuorokautinen palveluasuminen, odotusaika keskim.	-	51 vrk
" palvelutarpeen arviointi, odotusaika keskim.	1-7 vrk	1-7 vrk

(* 12/2023, 11/2024, ** 31.10.2023, 31.10.2024 ***4-9/2023, 4-9/2024)

Taulukko 3. Keskeiset operatiiviset mittarit

Väestötasolla seurataan kansallista terveysindeksiä (ikävakioitu sairastavuuden yleisindeksi ja työkyvyttömyysindeksi).

Kansallinen terveysindeksi, ikävakioitu	2022	2023	2024
Työkyvyttömyysindeksi	135,1	*	*
Sairastavuusindeksi	109,9	*	*

(*ei tilastoja saatavissa)

Taulukko 4. Väestötason mittarit

1.5 Henkilöstö

Henkilötyövuodet (3370 htv-2) vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna 70 henkilötyövuodella. Työvoimakustannukset olivat yhteensä 217,8 milj. €.

	Toteuma 2023 tammi-joulu- kuu	Toteuma 2024 joulukuu	Ero joulukuu tot-24 /Tav -24	Ero joulukuu tot -24/Tot-23
Hyvinvointialueen hallinto	1	2	1	1
Järjestämisen tuki	81	89	19	9
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	370	315	14	-55
Terveyden- ja sairaanhoidonpalvelut	1 373	1 376	-33	3
Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut	367	369	-5	2
Sosiaali- ja perhepalvelut	427	424	-15	-3
Ikäihmisten palvelut	821	795	-22	-26
Hyvinvointialue yhteensä	3 439	3 370	-41	-70

Taulukko 5. Henkilötyövuodet

Henkilöstön keski-ikä oli 46 vuotta.

Sairauspoissaoloja kertyi yhteensä 21,78 kalenteripäivää/htv. Nämä vähenivät edellisestä vuodesta vajaalla vuorokaudella per henkilötyövuosi. Näistä valtaosa on 1–7 päivän pituisia.

Eläköityviä työntekijöitä oli vuoden aikana 101 henkilöä, joista noin 57 % siirtyi vanhuuseläkkeelle. Eläkkeelle jäävien määrä väheni edellisvuoteen verrattuna.

Henkilöstön saatavuudessa on haasteita, mutta rekrytoinnissa on nähtävissä hakijamäärän kasvamista avoimiin työpaikkoihin. Kansainvälinen rekrytointi on käynnistynyt hankkeen myötä hyvin.

Työterveyshuollosta vastaavan Mehiläisen kanssa on kehitetty palveluita entistä saavutettavimmiksi ja työkykyä tukevimmiksi. Työterveyshuollossa on panostettu ennakointiin ja helppouteen mm. työkaluja ja raportointia kehittämällä.

Henkilöstöjohtamista tukee henkilöstöstrategia, joka pohjautuu hyvinvointialueen strategiaan ilmentäen hyvinvointialueen arvoja ja tavoitteita. Henkilöstöstrategiaa kehitetään jatkossa huomioimalla tehokkaammin henkilöstösuunnittelua ja sen ennakointia, jotta siitä saataisiin käytännönläheisempi.

Kainuun hyvinvointialueella on laadittu viime vuodesta myös erillinen henkilöstökertomus, joka julkaistaan kevään 2025 aikana.

1.5 Ympäristöasiat

Kainuun hyvinvointialue huolehtii ympäristöstä voimassa olevien lakien ja asetusten tuomien velvoitteiden mukaisesti. Tämän lisäksi tutkitaan mahdollisuuksia hyödyntää uusiutuvaa energiaa ympäristöpäästöjen vähentämiseksi sekä taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi.

Suunnitteilla olevissa rakennushankkeissa sekä investointeja vastaavissa vuokratilahankkeissa huomioidaan voimassa olevat ympäristömääräykset sekä 2027 voimaan astuva EU-direktiivi uusiutuvan (energian aurinkovoiman) hyödyntämisestä julkisissa rakennuksissa. Tämän lisäksi direktiivi huomioidaan hyvinvointialueen omistamisessa kiinteistöissä niiltä osin, kun sitä ei vielä ole huomioitu.

Ympäristöstä huolehtimiseen kannustetaan myös hyödyntämällä työsuhdepolkupyöräetua, joka on otettu käyttöön vuoden 2024 alussa.

Hyvinvointialueen ajoneuvokannassa on henkilöautoissa siirrytty jo lähes kokonaan hybridiautoihin. Organisaatiota koskee myös velvoite ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista ("laki puhtaista ajoneuvoista"). Hyvinvointialue tulee viimeistään vuoden 2026 alussa hankkimaan henkilöautot ja kevyet työajoneuvot vähintään 20 % osuuden vähäpäästöisiä ajoneuvoja, joiden CO₂-päästö saa olla enintään 50 g/km (WLTP).

1.6 Muut ei-taloudelliset asiat

Hyvinvointialue pyrkii kaikessa toiminnassaan läpinäkyvyyteen ja on sitoutunut torjumaan korruptiota ja edistämään eettisesti kestävää ja avointa päätöksentekoa. Hyvinvointialueella on käytössä ilmoittajansuojelulain mukaisesti väärinkäytösten ilmoittamiseen tarkoitettu sisäinen ilmoituskanava, jonka avulla voidaan ehkäistä ja torjua korruptiota ja muuta lainvastaista ja epäeettistä toimintaa.

Hyvinvointialue noudattaa toiminnassaan ihmisoikeuksia koskevia kansainvälisiä sopimuksia ja suosituksia kuten YK:n ihmisoikeuksien julistusta ja lapsen oikeuksia koskevaa yleissopimusta sekä ILO:n perussopimusta työelämän perusoikeuksista.

1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hyvinvointialueen talouden vuotuinen alijäämäkierre pyritään katkaisemaan vuonna 2025. Jo edellisen vuoden tavoitteena oli painaa alijäämää alemmas budjetoidusta tasosta ja siinä onnistuttiin merkittävästi paremmin. Talousarvio vuodelle 2025 on valmisteltu 5,0 milj. € ylijäämäiseksi.

Valtionrahoituksen taso vuosille 2025 ja 2026 vastaa aiempaa realistisemmin hyvinvointialueiden kustannuksia. Rahoituslain mukaisesti rahoitusta korjataan kahden vuoden viiveellä. Kansallisesti alijäämien arvioidaan olevan vuonna 2024 noin 1,195 miljardia € (hyvinvointialueiden tilinpäätösarviot 2024).

Menokehityksen kansalliseksi tavoitteeksi lähivuosille on asetettu alle 1,5 %. Mikäli tähän päästään vuosina 2026–2027, voidaan kahden ensimmäisen toimintavuoden alijäämiä kattaa merkittävästi. Talouden tasapaino edellyttää

määrätietoista ja vaikuttavaa panostamista toiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi. Kainuun hyvinvointialue on asettanut vähimmäistavoitteeksi kumulatiivisten alijäämien tasapainottamisen vuosikymmenen vaihteeseen mennessä.

Talouden tasapainon tärkeä elementti on investointien kestävä taso. Investointien ja investointeja vastaavien sopimusten tason pitämistä kohtuullisina vaikeuttaa aiemmalta organisaatiolta peritty mittava korjaus- ja investointivelka. Tätä on lähdetty korjaamaan pitkäjänteisellä investointisuunnitelmalla. Koska lainanottovaltuutta ei lähtökohtaisesti ole, investoinnit rahoitetaan edelleen vuonna 2025 kassavaroin ja tulorahoituksella. Laskennallinen rahoitus on pystytty osoittamaan myös investointeja vastaaviin sopimuksiin ainakin vuoteen 2025 asti ilman lainanottovaltuutta.

Talousarvio 2025 ja -suunnitelma 2026–2028 on laadittu vuoden 2024 loppupuolella VM:n julkaisemien laskelmien mukaisesti. Seuraavan taloussuunnittelukauden 2026–2029 raami määritellään huhtikuussa VM julkaiseman tarkennettujen rahoituslaskelmien pohjalta. Aiemman VM:n julkaiseman rahoituksen painelaskelman mukaisesti Kainuun hyvinvointialueen valtionrahoitus kasvaisi vuodelle 2026 14 milj. € eli 3,5 % vuoteen 2025 verrattuna.

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen (2024:68) mukaan Suomen talous kääntyi taantumasta hienoiseen kasvuun alkuvuoden aikana, mutta vuositasolla bruttokansantuote (BKT) jää 0,3 prosenttia pienemmäksi vuonna 2024 kuin edellisvuonna.

Inflaation hidastumisen ja korkojen laskun odotetaan kääntävän sekä kulutuksen että investoinnit kasvuun ensi vuonna. BKT:n vuosikasvun ennustetaan olevan noin 1,5 prosenttia vuosina 2025–2027. Vuosina 2026–2027 työllisyyden odotetaan paranevan talouden vahvistuessa.

Heikko talouden suhdanne heijastuu julkiseen talouteen monin tavoin, minkä lisäksi viime vuosien nopea inflaatio kasvattaa menoja tuntuvasti vielä tänä vuonna. Alijäämä alkaa kuitenkin vähitellen supistua talouden elpymisen sekä sopeutustoimien myötävaikutuksella.

Hyvinvointialueiden menojen kasvu vuonna 2024 hidastui selvästi ja alueiden taloudellinen tilanne on vakautunut. Epäsuhta rahoituksen ja menojen välillä kuitenkin säilyy vielä ennallaan. Menokehitys hidastuu selvästi vuonna 2025 ja valtion rahoituksen kasvu parantaa hyvinvointialueiden rahoitusasemaa. Sopeutustarpeet alueilla ovat kuitenkin edelleen suuret. Alueet ovat valmistelleet talousarvioihinsa merkittäviä sopeutustoimia, joista ennusteeseen tässä vaiheessa on huomioitu n. 0,5 mrd. euron vaikutus vuonna 2025.

Alueiden kulutusmenojen arvioidaan kasvavan vuonna 2025 noin 2 prosenttia, kun edellisenä vuonna kasvun arviointiin olevan noin viisi prosenttia. Palkankorotusten on oletettu seuraavan yleisen ansiotason kasvua, jonka lisäksi oletetaan maksettavan sovittujen palkkaohjelmien korotukset vuoteen 2027 saakka. Sopimuskausi on päätty-mässä, ja uusien korotusten taso ei ole vielä tiedossa. Alueiden investointien odotetaan jatkossa hieman pienenevän, mutta tason pysyvän edelleen korkeana.

Valtion rahoitus kasvaa selvästi vuonna 2025, kun 2023 tietoihin perustuva jälkikäteistarkistus lisätään rahoitukseen. Ennusteessa seuraavina vuosina tarkistuksen määrä perustuu varauksiin, joiden taso laskee vuonna 2028. Jos alueiden menot kehittyisivät ennustetun mukaisesti, olisi jälkikäteistarkistus suurempi. Asiakasmaksujen osuus hyvinvointialueiden rahoituksessa on pieni, mutta maksuja on korotettu laajasti vuonna 2025.

Hyvinvointialueilla on edelleen mittavat sopeutusvaateet, jotta ne pystyvät kattamaan kahtena ensimmäisenä vuonna kertyneet alijäämät. Alueiden toimintaa vaikeuttaa myös henkilöstöpula, joka voi yhtäältä johtaa palveluostojen ja kulujen kasvuun, ja toisaalta hidastaa henkilöstömenojen kasvua ja heikentää palvelujen saatavuutta. Myös palkkaneuvottelujen tuloksiin sisältyy taloudellista riskiä.

1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännölliseksi raportoimiseksi. Riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa Kainuun hyvinvointialueen toimintojen häiriötön ja laadukas toteuttaminen. Riskienhallinnan avulla kyetään tunnistamaan myös uusia mahdollisuuksia.

Seuraavassa on esitetty Kainuun hyvinvointialueella 2024 arvioinneissaan tunnistamia riskejä ja epävarmuustekijöitä.

Strategiset riskit

Hyvinvointialueen strategiset riskit ovat moninaiset. Rahoitukseen liittyvä epävarmuus vaikeuttaa toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua ja yleinen kustannustason kehitys voi aiheuttaa epäsuhtaa toimintakulujen ja valtion rahoituksen välille. Henkilöstön saatavuus on ollut koko hyvinvointialueiden toiminnan ajan rahoituksen riittävyyden ohella yksi merkittävimmistä riskeistä. Vuoden 2024 aikana on ollut nähtävissä merkkejä henkilöstöpulan korjaantumisesta ainakin lyhyellä tähtäimellä. Samanaikaisesti on muistettava tiedossa oleva hyvinvointialueiden henkilöstön suuri eläkepoistuma seuraavan kymmenen vuoden aikana, joten on ennen aikaista arvioida tilanteen muuttuneen isossa kuvassa. Kainuussa väestörakenteen muutos on jo käynnissä ja osittain edellä muuta maata. Ikääntyminen haastaa hyvinvointialueiden palveluverkkoa ja palveluvalikoimaa vastaamaan lisääntyneeseen palvelutarpeen ikäihmisten osalta. Lisääntyneeseen palvelutarpeeseen erityisesti Kainuun ikääntyneessä väestössä on pyritty vastaamaan jo vuoden 2024 mm. Kotiin vietävien terveydenhuollon palveluiden vahvistamisella ja terveyskeskussairaalan muuttamisella arviointi- ja kuntoutusyksiköksi.

Suomen lähialueiden toimintaympäristön muutos yhdessä laajempien geopolittisten uhkakuvien kanssa aiheuttaa epävarmuutta toiminnalle ja lisää tarvetta valmiuden ja varautumisen suunnittelulle, harjoittelulle sekä konkreettisille materiaalisille hankinnoille. Alueellisen yhteistyön lisääminen niin moniviranomaiskentässä kuin kolmannen sektorin ja kuntien sekä muiden toimijoiden kanssa nousee valmiuden ja varautumisen näkökulmasta entistä tärkeämpään rooliin.

Operatiiviset riskit

Tietoturva- ja tietosuojariskit

Kainuun hyvinvointialueen tietoturva- ja tietosuojatyön ohjausta ja kehittämistä tehdään tietoturvavastaavan, tietosuojavastaavan ja toimialueiden tietoturva- ja tietosuojavastuuhenkilöiden toimesta, jotka muodostavat Kainuun hyvinvointialueen tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän. Henkilöstöä koulutetaan vuosittain tietoturvaan ja tietosuojaan liittyen. Koulutusta tarvitaan erityisesti asiakirjojen huolellisessa käsittelyssä, salassa pidettävän tiedon säilyttämisessä ja sähköpostikäytännöissä. Lisäksi organisaatiolla on sisäiset ohjeet tietoturvan ja tietosuojan toteuttamiseen. Tietoturvaa ja tietosuoja johtaa ja valvoo hyvinvointialueen aluehallitus.

Tietojärjestelmien toimivuus on Kainuun hyvinvointialueen toimintojen kannalta kriittistä. Erityisenä riskinä on terveydenhuollon eri toimintojen riippuvuus tietojärjestelmistä ja niiden toimivuudesta. Keskitettyjen palveluiden ja internet -yhteyden palomuurilaitteet ovat kahdennettuja. Kaikkia osa-alueita ei voida kustannussyistä tai toiminnallisista syistä varmentaa järjestelmiä kahdentamalla. Varalaittejärjestelyt on hoidettu huoltosopimuksella siten, että korjaavat toimenpiteet saadaan käyntiin 24/7-periaatteella. Tietohallinto käy tarvittaessa tietojärjestelmien toimittajien kanssa viikoittaisissa palavereissa läpi järjestelmiin liittyviä ongelmia.

Riskienhallinta on perusta asianmukaiselle tietoturvan ja tietosuojan toteuttamiselle. Tietoturvariskit ovat entistä tiukemman tarkastelun alaisuudessa muuttuneen geopolittisen tilanteen takia. Hallitsemattomina tietoturvariskit voivat vaarantaa potilas- tai asiakasturvallisuuden organisaation eri toiminnoissa. Tietoturvariskien hallinta on jatkuvaa toimintaa, jossa keskeistä on järjestää sekä johtaminen että käytännön työ uhkien tunnistamiseksi, arvioimiseksi ja niiden vaikutusten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi.

Tiedonhallintalaki velvoittaa tiedonhallintayksikön selvittämään olennaiset tietojenkäsittelyyn kohdistuvat riskit ja mitoittamaan tietoturvallisuustoimenpiteet riskiarvioinnin mukaisesti. Tietojenkäsittelyyn kohdistuvien riskien asianmukaista hallinnoinnin järjestämistä jatkettiin vuoden 2024 aikana osana riskienhallintaa suunnittelevaa työryhmää. Tiedonhallintalaki velvoittaa tiedonhallintayksikön seuraamaan toimintaympäristönsä tietoturvallisuuden tilaa ja varmistamaan tietoaineistojen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuus koko niiden elinkaaren ajan. Valvonnan saatamiseksi vaatimusten mukaiseksi käynnistettiin vuoden 2022 aikana suunnittelutyö tietoturvatapahtumien valvontapalvelun käyttöönottamiseksi osana hyvinvointialueen ICT-muutoshanketta. Palvelun käyttöönottoprojekti toteutettiin vuoden 2023 aikana. Valvontapalvelu parantaa merkittävästi organisaation kykyä seurata ja reagoida toimintaympäristössä tapahtuviin tietoturvapoikkeamiin.

Merkittävä osuus kriittisimmiksi arvioituista tietoturvapoikkeamista kuuluvat henkilöstöön tai tietojärjestelmiin liittyviin poikkeamiin. Näiden riskien osalta realisoitumisen todennäköisyyksiä voidaan pienentää tehokkaasti hallintatoimenpiteisiin panostamalla. Tietojärjestelmien osalta kehityskohteeksi on tunnistettu tietoturvariskienhallinnan säännöllisen arvioinnin kehittäminen. Riskienhallinnalla voidaan tunnistaa järjestelmiä koskevia uhkia ja vaikuttaa niihin ennen kuin riskit realisoituvat. Henkilöstön osalta tämä tarkoittaa järjestelmä- ja roolikohtaisen tietoturvakoulutuksen ja perehdytyksen kehittämistä, säännöllisen, esimerkiksi ajasta ja paikasta riippumattoman verkkokoulutuksena tarjottavan tietoturvakoulutuspolun lanseeraamista, ja esihenkilöiden ja yksiköiden tietoturvastaidon selkeyttämistä.

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (EU 2016/679) velvoittaa rekisterinpitäjää osoittamaan, että tietosuoja huomioidaan lainsäädännön velvoittamalla tavalla organisaation toiminnassa ja talouden suunnittelussa. Kainuun hyvinvointialue laatii vuosittain erillisen tietotilinpäätöksen, jonka tarkoitus on antaa kokonaiskuva organisaation tietojenkäsittelyn nykytilasta. Vuosittaisella tietotilinpäätöksellä voidaan seurata ja parantaa tietoturvallisuuden ja tietosuojan tilaa.

Turvallisuus

Jatkuvasti monimutkaistuva toimintaympäristö on entistä herkempi häiriöille. Häiriöt yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin koskettavat useita eri toimijoita ja voivat pahimmillaan aiheuttaa konkreettisia vaaratilanteita. Häiriöiden torjumiseksi korostuukin tiivis yhteistyö eri viranomaisten sekä keskeisten toimijoiden kesken. Yhteistyön tavoitteena on vähentää häiriöitä, onnettomuuksia ja rikoksia sekä lisätä turvallisuutta sekä ihmisten turvallisuuden tunnetta.

Kokonaisturvallisuuden tunnetta ovat heikentäneet kansainvälisesti kiristynyt ilmapiiri konfliktien myötä sekä kansallisesti ilmenneet erilaiset häiriötilanteet. Näillä tapahtumilla on ollut myös heijasteita Kainuussa paikallisella tasolla ihmisten turvattomuuden tunteeseen. Turvallisuuden tunnetta on pyritty tukemaan erilaisilla turvallisuusviestinnän, koulutusten sekä osallistamisen keinoin yhteistyössä eri viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Hyvinvointialueen palvelutilanteisiin liittyvien uhka- ja vaaratilanteiden lisääntymisellä on ollut vaikutusta henkilöstön turvattomuuden tunteen lisääntymiseen ja jaksamiseen. Riski on huomioitu organisaatioturvallisuuden kehitystyössä, jossa henkilöstöturvallisuutta on parannettu esimerkiksi lisäämällä vartijapalveluita, kouluttamalla henkilöstöä, järjestämällä turvallisuuskävelyjä ja vähentämällä yksin työskentelyä. Käytössä olevaa ilmoitusjärjestelmää turvallisuuspoikkeamista sekä henkilöturvallisuuden teknistä kokonaisuutta kehitetään edelleen.

Taloudelliset riskit

Kainuun hyvinvointialueen käyttötalouden alijäämä muodostaa edelleen merkittävän taloudellisen riskin. Hyvinvointialueiden tilinpäätösarvioiden mukainen Manner-Suomen hyvinvointialueiden keskimääräinen asukaskohtainen alijäämä oli -214 euroa, Kainuun hyvinvointialueen vastaava tunnusluku oli tuossa vaiheessa -299 euroa. Vuoden 2024 lopullinen tilinpäätös muodostui kuitenkin tilinpäätösarviota huomattavasti paremmaksi ja asukasluvuun suhteutettuna alijäämä -11,0 milj. € on -156 euroa. Mikäli kuluvan vuoden ylijäämä olisi vähintään 5 milj. €, Kainuun hyvinvointialueella olisi rahoituslain vaatimuksen mukaisesti vuoden 2026 loppuun mennessä katettavaa kumulatiivista alijäämää yhteensä -25,3 milj. €.

Kainuun hyvinvointialueen valtionrahoitus kasvoi vuodesta 2023 vuoteen 2024 8,3 milj. €. Vuodesta 2024 vuoteen 2025 valtionrahoitus kasvaa 29,6 milj. €. Rahoituksen painelaskelman (VM/KAO 23.9.2024) mukaisesti vuoden 2026 ennakoitu rahoitus olisi kuluvan vuoden rahoitusta 14 milj. € suurempi ja sen jälkeen rahoitus vähenisi 2 milj. € ja olisi vuosina 2027 ja 2028 416 milj. €.

Kainuun uusi sairaala –investoinnin toteuttamisen myötä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä siirtyi Kainuun hyvinvointialueelle huomattavan suuri lainakanta 166,3 milj. €. Lainoja on lyhennetty vuosina 2023-2024 yhteensä 16,2 milj. €. Lainakanta 31.12.2024 oli yhteensä 150,1 milj. €. Lainojen korkotaso on vakaa (keski-korko 31.12.2024 1,2 %), koska Uusi sairaala –lainoitus on kokonaisuudessaan joko kiinteäkorkoista tai koronvaihtosopimuksella suojattua. Suuren lainakannan sekä alijäämäisen käyttötalouden vuoksi Kainuun hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta, joten investointimenot on katettava ja sitoutumiset investointeja vastaaviin sopimuksiin on osoitettava katettaviksi kassavaroilla. Vuoden 2023 alussa kassavarat olivat 103,2 milj. €, josta 33,8 milj. € oli edellisen vuoden puolella maksettu valtion rahoituksen ennakkoerä. Vuoden 2023 lopussa rahoja ja pankkisaamisia oli taseessa yhteensä 47,2 milj. € ja vuoden 2024 lopussa rahoja ja pankkisaamisia oli taseessa yhteensä 31,2 milj. €. Käyttötalouden tasapainon saavuttaminen on ehdoton edellytys sille, ettei negatiivinen vuosikate, investointimenot ja lainojen lyhennykset kuluta kassavaroja loppuun.

Laki hyvinvointialueesta määrittää talouteen liittyvät arviointimenettelyn kriteerit. Valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, mikäli hyvinvointialue ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää säädettyssä määräajassa tai hyvinvointialueen konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia kaksi tilikautta peräkkäin. Kainuun hyvinvointialueen vuoden 2023 konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde oli -54,6 %, vastaava luku 31.12.2024 on 14,9 %. Arviointimenettelyyn voi joutua, mikäli konsernitiilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 kaksi tilikautta peräkkäin. Tämän kriteerin arvo vuoden 2023 konsernitiilinpäätöksestä laskettuna oli -0,3 ja vuoden 2024 konsernitiilinpäätöksestä laskettuna 0,2. Hyvinvointialueen arviointimenettelyn kriteerejä ovat myös rahoituslain mukaisen lisärahoituksen myöntäminen kaksi kertaa kolmen peräkkäisen tilikauden aikana sekä lainanottovaltuuden myöntäminen.

Vahinkoriskit

Vakuutukset hoidetaan vakuutusmeklarin toimesta ja ne on kilpailutettu vuonna 2022. Kainuun hyvinvointialueella on lakisääteisten vakuutusten lisäksi vapaaehtoisia vakuutuksia koskien hyvinvointialueen henkilöstöä, sosiaali- ja terveystoimen asiakkaita sekä luottamushenkilöstöä. Henkilöstö ja tietyt ryhmät (kuntouttavan, vammaisten ja kehitysvammaisten työtoiminnan asiakkaat, perhehoitajat ja omaishoitajat) on vakuutettu lakisääteisellä työtapa- turma- ja ammattitautivakuutuksella. Hyvinvointialueella on lakisääteinen potilasvahinkovakuutus voimassa. Henkilöstö on vakuutettu lakisääteisellä työntekijäin ryhmähenkivakuutuksella. Tietyt asiakasryhmät ja luottamushenkilöstö on vakuutettu vapaaehtoisella ryhmätapaturmavakuutuksella. Hyvinvointialueen henkilöstö ja luottamushenkilöstö ovat vakuutettuna matkustaessa enintään 1 kk kestävillä virkamatkoilla. Hyvinvointialueen toiminta on vakuutettu julkisyhteisön vastuuvakuutuksella julkisyhteisön toiselle aiheuttaman henkilö-, esine- ja tuotevastuuvahingon varalta sekä julkista valtaa käytettäessä aiheutetusta varallisuusvahingosta. Hyvinvointialueella asemansa puolesta päätöksiä tekevät virkamiehet ja luottamushenkilöstö on vakuutettuna julkisyhteisön hallinnon varallisuusvastuuvakuutuksella. Lisäksi hyvinvointialueella on oikeusturvavakuutus, joka korvaa vakuutetun välttämättömät ja kohtuulliset asianajo- ja oikeudenkäyntikulut, jotka ovat aiheutuneet lakimiesavun käyttämisestä riita-, rikos- ja hakemusasioissa. Kiinteistöt ja irtaimistot on vakuutettu omaisuusvakuutuksella täydestä arvosta äkillisten ja ennalta arvaamattomien vahinkojen varalta (all risk). Keskeytysriskien osalta hyvinvointialueella on lisäkulukeskeytys, josta korvataan vahingoittuneen omaisuuskohteen kuntoon saattamisesta ja keskeytysvahingon välttämiseksi johtuneiden ylimääräisten kulujen aiheuttamia kustannuksia. Lisäksi hyvinvointialueella on epidemiakeskeytys- ja riippuvuuskeskeytysvakuutukset. Väliuokratut asunnot on vakuutettu huoneistoturvalla omaisuus- ja vastuuvahinkojen varalta ja metsät metsävakuutuksella äkillisten ja ennalta-arvaamattomien tapahtumien suoranaisilta omaisuusvahingoilta. Ajoneuvot on vakuutettu pakollisen liikennevakuutuksen lisäksi vapaaehtoisella laajalla kaskolla.

1.9 Hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta kuuluvat hyvinvointialuelain mukaisesti aluehallituksen järjestämisvastuulle. Sisäinen valvonta on keskeinen osa hyvää hallintoa, johon kuuluvat omavalvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä, toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Sisäisen valvonnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus hyvinvointialueen strategisten, toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Sisäinen tarkastus arvioi ja varmistaa osaltansa objektiivisesti hyvinvointialueen sisäisen valvonnan toimivuutta ja kehittämistä.

Sisäistä valvontaa, sisäistä tarkastusta ja riskienhallintaa ohjaavat hyväksytyt asiakirjat:

- Kainuun hyvinvointialueen pelastuslaitoksen omavalvontaohjelma 20.1.2025 § 11 (AH)
- Hallintosääntö 16.12.2024 § 69 / päivitys (AV)
- Kainuun hyvinvointialueen omavalvontaohjelma 2023–2025 20.5.2024 § 128 / päivitys (AH)
- Sisäisen tarkastuksen toimintaohje ja toimintasuunnitelma 2024–2025 26.2.2024 § 56 (AH)
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 18.12.2023 § 74 (AV)
- Tietoturvalitiikka 22.5.2023 § 141 (AH)
- Tietosuojalitiikka 14.11.2022 § 168 (AH)

Hallintosääntöpäivityksen yhteydessä on tarkennettu §:ssä 83 aluehallituksen ja §:ssä 84 hyvinvointialuejohtajan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtäviä. Lisäksi on lisätty § 85 viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät, jonka mukaisesti sisäisen valvonnan toteuttaminen kuuluu jokaiseen johtamis- ja esihenkilötehtävään. Sisäisen tarkastuksen asemointia on tarkennettu §:ssä 86. Uudessa luvussa 6. sopimusohjaus määrätään aluehallituksen vastuulle kuuluvaksi sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisen. Lisäksi hallintosääntöön on kirjattu määräykset aluehallitukselle hankintaohjeen sekä taloussäännön antamisesta koskien laskujen hyväksymisoikeuksia.

1.9.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäistä valvontaa on toteutettu hyvinvointialuelain, hallintosäännön sekä muiden hyväksytyjen ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Sisäisen valvonnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta ovat ensisijaisesti vastanneet johtavat viranhaltijat ja esihenkilöt. Sisäistä tiedonkulkua ja viestintää on ylläpidetty säännöllisesti mm. sähköpostitse ja intraan julkaistuilla hyvinvointialueen uutiskirjeillä, ylimmän johdon ajankohtaiskatsauksilla, esihenkilöinfoilla ja johtoryhmien muistioilla. Sopimusten hallinta ja valvonta ovat olleet osa toiminnasta vastaavien viranhaltijoiden oman vastualueen johtamista.

Aluehallitus, johtoryhmät sekä toimialueiden johtoryhmät ovat tilikauden aikana säännöllisesti seuranneet toimintaa ja taloutta sekä niihin liittyvien tavoitteiden toteutumista. Aluehallitus on seurannut tehostetusti vuoden 2024 talousarvion vaikuttavia riskejä, joita on käsitelty kuukausittaisella talouden seurannalla ja ennusteella helmikuun toteumasta lähtien. Lisäksi aluehallitukselle on tuotu säännöllisesti tiedoksi viranhaltijapäätökset, joihin sillä on ollut otto-oikeus.

Aluehallitus on 10.6.2024 § 140 ohjeistanut vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelman 2026–2028 laadinnan yhteydessä toimialueita esittämään tulevan suunnittelukauden toimintaa ja taloutta keskeisesti uhkaavia tai jo realisoituneita keskeisimpiä riskejä. Toimialueet ovat raportoineet neljännesvuosittain toiminnan ja talouden sekä riskienhallinnan seurannasta ja toteutumisesta osavuositiedotteilla, joissa mahdollisesti esitettyjä puutteita ja epäkohtien korjaamista aluehallitus on seurannut ja antanut tarvittaessa ohjeistusta niiden korjaamiseen.

Hallintosäännön mukaisesti hyvinvointialuejohtaja, toimialuejohtaja, järjestämisjohtaja, palvelualuepäällikkö ja palveluysikköpäällikkö vastaavat toiminnasta ja taloudesta sekä kehittämisestä johtamassaan toiminnassa. Hankintoja, kehityshankkeita ja vahingonkorvauksia koskien euromääräisesti rajattua toimivaltaa on aluehallituksella, hyvinvointialuejohtajalla, toimialuejohtajalla, järjestämisjohtajalla sekä palvelualuepäälliköllä. Palveluysikköpäälliköllä on euromääräisesti rajattu toimivalta koskien vain hankintoja. Hankintaohje on hyväksytty aluehallituksessa 20.5.2024 § 127.

Aluehallitus on hyväksynyt laskujen hyväksymisoikeudet 13.2.2023 § 57, jonka mukaan laskujen yleinen hyväksymisoikeus on hyvinvointialuejohtajalla, hallinto- ja tukipalvelujen toimialuejohtajalla, talousjohtajalla ja talouspäälliköllä. Toimialueilla kunkin palveluysikön päällikkö hyväksyy määrärahojen puitteissa toimintaansa koskevat laskut ja maksumääräykset annettujen ohjeiden mukaisesti. Aluehallituksen puheenjohtaja hyväksyy hyvinvointialuejohtajan matka- ja kululaskut hallintosäännön §:n 6 mukaisesti.

Hyvinvointialueen johtoryhmä on 20.2.2024 linjannut, että henkilöstö on veloitettu käymään heille määrityt tietoturva- ja tietosuojakoulutukset ja uusimaan koulutuksen vähintään kolmen vuoden välein. Palveluysiköiden esihenkilöt vastaavat palveluysikkönsä tietoturvallisuudesta ja siitä, että henkilöstö tuntee tietosuoja- ja tietoturvallisuuden perusasiat ja että he ovat käyneet vaadittavat koulutukset. Vuositasolla koulutussuorituksista ajetaan vuosiraportit ja raportin pohjalta epäselvistä tietoturva- ja tietosuoja-asioista voidaan henkilöstölle suunnitella lisäkoulutusta. Raporteista tietoturva- ja tietosuojatyöryhmä seuraa organisaation tietoturvan ja tietosuoja suorituksia ja reagoi tarvittaessa havaittuihin ongelmiin ohjeistamalla esihenkilöitä. Raporteista esihenkilöt seuraavat yksiköjensä suorituksia ja jos suorituksissa todetaan puutteita, veloitetaan henkilökuntaa suorittamaan puuttuvat osiot. Aluevaltuuston varsinaisten jäsenten käyttöön on valtuustokauden alussa luovutettu kannettavat tietokoneet ja mobiiliyhteydet, joiden osalta on painotettu tietoturvallisuuden merkitystä käsitellessä luottamustehtäviin kuuluvia hyvinvointialueen asioita ja asiakirjoja. Osa luottamushenkilöistä ei ole kuitenkaan suostunut ottamaan tai käyttämään hyvinvointialueen luovuttamaa konetta.

Whistleblower – väärinkäytösilmoituskanava otettiin käyttöön tammikuussa 2024. Sisäisen ilmoituskanavan kautta käsitellään vain ilmoittajansuojelulain mukaisiin soveltamisaloihin kuuluvia vakavia väärinkäytösepäilyjä. Vuoden aikana vastaanotettiin yksi väärinkäytösilmoitus koskien hankintoja, jonka käsittelyryhmä totesi aiheelliseksi vaa-

1.9.2 Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on hyvinvointialueella lakisääteinen riippumaton aluehallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto, jonka tehtävänä on varmentaa johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja tuloksellisuutta. Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa ja hyvän hallinnon rakenteita, joka edistää toiminnallaan hyvän johtamis- ja hallintotavan, ennakoivan ja tuloksellisen riskienhallinnan, eettisen johtamis- sekä sisäisen valvontakulttuurin kehittymistä.

Sisäisen tarkastuksen tehtäviin on kohdistunut 0,5 htv:n työpanos. Sisäinen tarkastaja on toiminut myös ulkoisen tarkastuksen tehtävissä tarkastuslautakunnan vastuuvalmistelijana ja sihteerinä, tilintarkastuksen yhteyshenkilönä sekä edustanut Kainuun hyvinvointialueen ulkoista tarkastusta Pohjois-Suomen YTA-yhteistyöalueella.

Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman 2024 on hyväksynyt hyvinvointialuejohtaja, joka on tuotu aluehallitukselle tiedoksi 26.2.2024. Sisäisen tarkastajan virka on siirretty järjestämisen tuesta johdon hallintoon hyvinvointialuejohtajan alaisuuteen 1.6.2024 alkaen riippumattomuuden turvaamiseksi. Asemointia koskeva määräys on tuotu 16.12.2024 hyväksytyyn hallintosääntöön §:ään 86: Sisäinen tarkastus toimii hyvinvointialuejohtajan ja aluehallituksen alaisuudessa.

Sisäistä tarkastusta on tehty hyväksytyn vuosisuunnitelman sekä ylimmältä johdolta tulleiden toimeksiantojen mukaisesti. Sisäinen tarkastaja on toiminut hyvän hallinnon, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kouluttajana, riskienhallinnan ohjausryhmän asiantuntijajäsenenä sekä väärinkäytösilmoituskanavan käsittelyryhmän jäsenenä. Sisäinen tarkastus on konsultoinut aktiivisesti hallinnollisten ohjeiden ja toimintojen kehittämistä mm. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen, hankintaohjeen, hallintosäännön sekä taloussäännön osalta. Hallinnollisten ohjeiden koordinoivaa ohjausta on tarpeen edelleen jatkaa. Sisäinen tarkastus on tarkastanut hyvinvointialueen käytössä olevien maksukorttien kokonaistilannetta sekä käytön asianmukaisuutta. Tarkastelussa esille tulleisiin poikkeamiin on puututtu ja annettu viranhaltijajohdolle tarkempaa korjaavaa ohjeistusta. Korttikokonaisuuden hallinta vaatii edelleen toimenpiteitä. Vastuu sisäisen tarkastuksen antamien suositusten ja korjaavien toimenpiteiden hallinnollisesta toimeenpanosta sekä tuloksellisuudesta on tilivelvollisella viranhaltijajohdolla.

1.9.3 Riskienhallinnan järjestäminen

Hyvinvointialueen aluehallituksen tehtävä on hyväksyä riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. Johdon lakisääteinen tehtävä on analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Analyysin ja arvioinnin perusteella merkittävimmät uhat ja mahdollisuudet tulisi priorisoida ja valvonnan toimenpiteet kohdistaa olennaisimpiin riskeihin. Näin muodostuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma, joka konkretisoi riskiprofiiliin ja riskienhallinnan toimintamallin sekä prosessin tavoitteet ja vastuut.

Riskienhallinnan järjestämiseen sekä toimeenpanoon liittyy keskeisesti huolehtiminen toiminnan jatkuvuudesta, häiriöttömyydestä sekä turvallisuudesta. Riskien tunnistamisen ja analysoinnin toteutuminen on tilikaudella jäänyt toistaiseksi osittain toteutumatta. Riskien arvioinnin, seurannan ja raportoinnin sekä dokumentoinnin tueksi tarvittava työkalu olisi tarkoituksenmukaista hankkia tukemaan riskienhallinnanprosessia, jolloin johdolla (järjestämistä vastuu) ja toimialoilla (palvelutuotanto) olisi käytössään toimintaohjeet, vastuiden määrittelyt sekä yhteinen arviointityökalu. Hyvinvointialueella on kokoontunut riskienhallinnan asiantuntijaryhmä, jonka tarkoituksena on ollut luoda hyvinvointialueelle riskienhallinnan kokonaisuus edellä kuvatus vastuujaon mukaisesti sekä seurata riskienhallinnan toimenpiteiden tehokkuutta ja vaikuttavuutta tilikauden aikana. Riskienhallinnan ohjaus ja toteutus on toistaiseksi kehitysvaiheessa ja määritettyjen riskienhallinnan prosessien, ohjauksen ja vastuujoukon tarkennukset tultaneen tekemään seuraavalla tilikaudella organisaatio uudistuksen yhteydessä.

1.9.4 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Hyvinvointialueella on tunnistettu tarve kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiselle, johon kuuluvat mm. tilivelvollisten toimijoiden vastuiden selkeyttäminen, henkilöstön kouluttaminen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan systemaattinen arviointi, toimeenpano, seuranta ja raportointi. Hyvinvointialueella ei ole keskitettyä riskienhallintajärjestelmää, johon organisaatiotason riskejä voitaisiin arvioida, hallita ja valvoa ja siten täyttää dokumentoinnin velvoitteet. Raportointijärjestelmän puute vaikuttaa johdon saamaan ajantasaiseen ja luotettavaan tietoon toiminnan häiriöttömyydestä, tavoitteiden saavuttamisesta, toiminnan lainmukaisuudesta ja riskienhallinnasta. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on saatava kytkettyä selkeämmin osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa sekä arviointia.

Riskienhallinnan kehittämisen tukena on toiminut ohjausryhmä, joka on koostunut laajalti eri valvonnan ja riskienhallinnan asiantuntijoista. Ohjausryhmän keskeisinä tehtävinä on ollut laatia hyvinvointialueelle sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ohjaavia asiakirjoja. Riskienhallinnan ohjausryhmän toiminta ei ole edennyt suunnitellusti ohjausryhmän vastuukysymysten sekä viime kesänä ylimmässä johdossa tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Kevään 2025 aikana käynnissä olevan organisaatiorakenteen päivityksen yhteydessä huomioidaan myös organisaatiotason riskienhallinnan järjestäminen, jolloin on tarkoitus selkeyttää vastuita ja koordinoitua.

2 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.1 Tilikauden tulos

TULOSLASKELMA		
	2024 (1000 €)	2023 (1000 €)
Toimintatuotot	60 196	59 793
Toimintakulut	-433 045	-430 821
Toimintakate	-372 848	-371 028
Valtion rahoitus	374 310	366 013
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 416	878
Muut rahoitustuotot	200	156
Korkokulut	-2 120	-3 560
Muut rahoituskulut	-166	1 072
Vuosikate	1 791	-6 468
Poistot ja arvonalentumiset	-12 769	-12 788
Tilikauden tulos	-10 979	-19 255
Tilikauden alijäämä	-10 979	-19 255
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	13,9	13,9
Vuosikate/Poistot, %	14,0	-50,6
Vuosikate, euroa/asukas	25	-91
Hyvinvointialueen asukasmäärä	70 521	71 255

Taulukko 6. Tilikauden tulos

2.2 Toiminnan rahoitus

KAINUUN HYVINVOINTIALUEEN TASE		
VASTAAVAA	2024 (1000 €)	2023 (1000 €)
A PYSYVÄT VASTAAVAT	155 048	163 295
I Aineettomat hyödykkeet	2 126	3 155
1. Aineettomat oikeudet	671	1 152
2. Muut pitkävaikutteiset menot	1455	2003
II Aineelliset hyödykkeet	151 722	158 939
1. Maa- ja vesialueet	756	756
2. Rakennukset	139 164	144 853
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 499	3 716
4. Koneet ja kalusto	7 222	9 134
5. Muut aineelliset hyödykkeet	270	270
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	811	210
III Sijoitukset	1 201	1 201
1. Osakkeet ja osuudet	828	828
4. Muut saamiset	372	372
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 513	1 484
2. Lahjoitusrahastojen varat	126	126
3. Muut toimeksiantojen varat	1 387	1 358
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	55 100	72 732
I Vaihto-omaisuus	2 307	2 270
1. Aineet ja tarvikkeet	2 307	2 309
5. Ennakkomaksut	0	-39
II Saamiset	21 564	23 220
Pitkäaikaiset saamiset	14	23
2. Lainasaamiset	14	23
Lyhyt aikaiset saamiset	21 550	23 197
1. Myyntisaamiset	7 581	6 330
2. Lainasaamiset	13	22
3. Muut saamiset	4 528	5 340
4. Siirtosaamiset	9 428	11 505
IV Rahat ja pankkisaamiset	31 229	47 242
VASTAAVAA YHTEENSÄ	211 661	237 511

VASTATTAVAA	2024 (1000 €)	2023 (1000 €)
A OMA PÄÄOMA	-17 320	-6 341
I Peruspääoma	12 915	12 915
III Edellisen tilikauden alijäämä	-19 255	0
IV Tilikauden alijäämä	-10 979	-19 255
C PAKOLLISET VARAUKSET	2 227	2 964
2. Muut pakolliset varaukset	2 227	2 964
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	8 542	10 295
1. Valtion toimeksiannot	6 820	8 599
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	335	337
3. Muut toimeksiantojen pääomat	1 387	1 358
E VIERAS PÄÄOMA	218 212	230 593
I Pitkäaikainen	142 063	150 137
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	142 063	150 137
II Lyhytaikainen	76 149	80 456
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 074	8 074
5. Saadut ennakot	7	0
6. Ostovelat	20 058	20 675
7. Muut velat	5 122	5 262
8. Siirtovelat	42 887	46 444
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	211 661	237 511
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	-8,2	-2,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	50,2	54,2
Kertynyt alijäämä, 1000 €	-30 234	-19 255
Kertynyt alijäämä, €/asukas	-429	-270
Lainakanta 31.12., 1000 €	150 137	158 212
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 129	2 220
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	197 687	178 678
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 803	2 508
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	27	44
Hyvinvointialueen asukasmäärä	70 521	71 255

Taulukko 7. Tase (lainat ja vuokravastuut sekä lainat ja vuokravastuut/asukas 2023 tilinpäätöksessä olleet virheelliset tiedot on korjattu)

2.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

RAHOITUSLASKELMA		
	2024	2023
	(1000 €)	(1000 €)
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 791	-6 468
Tulorahoituksen korjauserät	-737	-133
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 523	-4 580
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 469	-11 181
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 074	-8 070
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 469	-36 746
Rahoituksen rahavirta	-12 544	-44 816
Rahavarojen muutos	-16 013	-55 997
Rahavarat 31.12	31 229	47 242
Rahavarat 1.1.	47 242	103 239

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 4 vuodelta, 1000 €	-14 661	-11 191
Investointien tulorahoitus %	39,6	141,2
Laskennallinen lainanhoitokate	0,2	-0,4
Kassan riittävyys, pv	25	39
Hyvinvointialueen asukasmäärä	70 521	71 255

Taulukko 8. Rahoituslaskelma ja tunnusluvut (laskennallinen lainanhoitokate 2023 virheellinen tieto korjattu)

Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä -tunnusluku esitetään normaalisti viiden vuoden kertymästä. Kainuun hyvinvointialueen ensimmäinen tilinpäätös tehtiin vuonna 2021. Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2021 oli 0 euroa ja vuonna 2022 -10 157 euroa.

2.4 Kokonaistulot ja -menot

KAINUUN HYVINVOINTIALUE KOKONAISTULOT JA -MENOT					
	2024	2023		2024	2023
	(1000 €)	(1000 €)		(1000 €)	(1000 €)
TULOT (ulkoiset)			MENOT (ulkoiset)		
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	60 196	59 793	Toimintakulut	433 045	430 821
Verotulot	0	0	-valmistus omaan käyttöön	0	0
Valtionosuudet	374 310	366 013	Korkomenot	2 120	3 560
Korkotuotot	2 416	878	Muut rahoituskulut	166	-1 072
Muut rahoitustuotot	200	156	Satunnaiset kulut	0	0
Satunnaiset tulot	0	0	Tulorahoituksen korjauserät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-737	-133			
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet	0	0	Käyttöomaisuusinvestoinnit	4 523	4 580
Käyttöom. myyntitulot	0	0			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainojen vähennykset	0	0	Antolainojen lisäykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	Pitkäaik.lainojen vähennys	8 074	8 070
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0
Oman pääoman lisäykset	0	0	Oman pääoman vähennykset	0	0
TULOT YHTEENSÄ	436 385	426 708	MENOT YHTEENSÄ	447 929	445 959

Täsmäytys:		
Kokonaistulot ja menojen erotus	-11 544	-19 252
Rahavarojen muutos	-16 013	-55 997
./Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 469	-36 745
	-11 544	-19 252

Taulukko 9. Hyvinvointialueen kokonaistulot ja -menot.

2.5 Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous

YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

Yhdistely konsernitilinpäätökseen

Yhdistelty (kpl) Ei yhdistelty (kpl)

Tytäryhteisöt

Yhtiöt

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt

Liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt

Muut yhtiöt

1

Osuuskunnat

Yhdistykset

Säätiöt

Hyvinvointiyhtymät

1

Osakkuusyhteisöt

Muut omistusyhteisyhteisöt

Yhteensä

2

Kainuun hyvinvointialue omistaa kokonaan Kainuun Ateriapalvelut Oy:n, joka on sen ainoa tytäryhtiö. Yhtiö on perustettu v. 2022 ja sillä ei ole lainkaan toimintaa. Yhtiö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

Lisäksi Kainuun hyvinvointialue on osakkaana Nordlab Hyvinvointiyhtymässä 10,67 %:n suuruisella osuudella. Nordlab Hyvinvointiyhtymä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen suhteellisella pääomaosuusmenetelmällä.

Kainuun hyvinvointialueen edustaja Nordlab hyvinvointiyhtymän yhtymäkokouksissa: Jukka Lindberg (varahenkilö Timo Halonen); aluehallitus 9.12.2024 § 312: Sami Mäenpää (varahenkilö Timo Halonen).

Konsernin tilikauden alijäämä oli -11,0 milj. €, kumulatiivinen alijäämä -30,2 milj. € ja konsernitaseen loppusumma 213,5 milj. €.

Konsernin toiminnan ohjaus

Hyvinvointialueen konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle hyvinvointialueen tavoitteiden mukaisesti.

Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa hyvinvointialuekonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että hyvinvointialuekonsernia ja hyvinvointialueen muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja hyvinvointialuekonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Se täydentää tytäryhteisöille niiden perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asettuja hyvinvointialueen toimintaan liittyviä tavoitteita.

Konserniohje valmistellaan vuoden 2025 aikana.

Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kainuun hyvinvointialue on osakkaana Nordlab Hyvinvointiyhtymässä 10,67 %:n suuruisella osuudella. Nordlab Hyvinvointiyhtymä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen suhteellisella pääomaosuusmenetelmällä.

Pohjoisten hyvinvointialueiden vuonna 2022 perustaman NordLab Hyvinvointiyhtymän osuudet peruspääomasta (4.000.000,00 euroa) eli jäsenosuudet ovat:

- Kainuun hyvinvointialue 10,67 %,
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue 9,33 %,
- Lapin hyvinvointialue 24,00 %,
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 56,00 %.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernirakenteeseen ei ennakoida lähiaikoina muutoksia.

Syksyllä 2023 perustetun Tervia Logistiikka Oy:n Kainuun hyvinvointialueen omistusosuus jää alle 20 %:n. Kainuulla on muutamia pienomistuksia kansallisissa in house-yhtiöissä.

Valtionhallinnon kaavailemat omistusosuusrajat in house -yhtiöille saattavat merkitä sitä, että yhtiömuotoisessa yhteistyössä haetaan suurempia omistusosuuksia esimerkiksi yhteistoiminta-alueitasolla.

Konsernivalvonnan järjestäminen

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialuekonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista ja päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa. Lisäksi on varmistettava, että lakeja, viranomaishojeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat toiminnan harjoittamiseen turvataan.

Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat aluehallitus, hyvinvointialuejohtaja sekä muut aluehallituksen erikseen nimeämät viranhaltijat.

Aluevaltuuston hyväksymä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet vahvistaa ja yhdenmukaistaa myös kaikkea hyvinvointialuekonsernin toimintaa, josta hyvinvointialue vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden veloitteiden myötä.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeen tai muun ohjeistuksen mukaisesti.

Tarkemmat ohjeet konsernivalvonnan toteuttamiseksi tullaan antamaan aluevaltuuston hyväksymässä konserniohjeessa, jossa on määräykset mm. konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä. Konserniohje on tarkoitus tuoda aluevaltuuston käsittelyyn vuonna 2025.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA		
	2024	2023
	(1000 €)	(1000 €)
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 918	-7 080
Tulorahoituksen korjauserät	-737	-133
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 062	-4 987
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 881	-12 201
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	373	213
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 288	-8 070
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1 781	6 264
Vaihto-omaisuuden muutos	-37	-109
Saamisten muutos	1 703	-7 972
Korottomien velkojen muutos	-4 466	-34 861
Rahoituksen rahavirta	-12 496	-44 535
Rahavarojen muutos	-16 377	-56 736
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	31 527	47 903
Rahavarat 1.1.	-47 903	-104 639
	-16 377	-56 736

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran		
kertymä 4 vuodelta	-16 091	-12 211
Investointien tulorahoitus %	37,9	142,0
Laskennallinen lainanhoitokate	0,2	-0,4
Kassan riittävyys, pv	25	39
Hyvinvointialueen asukasmäärä	70 521	71 255

Taulukko 10. Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut

KONSERNIN TULOSLASKELMA		
	2024	2023
	(1000 €)	(1000 €)
Toimintatuotot	68 543	67 819
Valmistus omaan käyttöön	62	0
Toimintakulut	-441 320	-439 458
Toimintakate	-372 716	-371 639
Valtion rahoitus	374 310	366 013
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 417	878
Muut rahoitustuotot	202	162
Korkokulut	-2 128	-3 566
Muut rahoituskulut	-167	1 071
Vuosikate	1 918	-7 080
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 890	-12 968
Tilikauden alijäämä	-10 972	-20 048
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	15,5	15,4
Vuosikate/Poistot, %	14,9	-54,6
Vuosikate, euroa/asukas	27	-99
Hyvinvointialueen asukasmäärä	70 521	71 255

Taulukko 11. Konsernin tuloslaskelma

KONSERNITASE					
VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
	(1000 €)	(1000 €)		(1000 €)	(1000 €)
PYSYVÄT VASTAAVAT	155 732	163 559	OMA PÄÄOMA	-17 248	-6 276
Aineettomat hyödykkeet	2 964	3 584	Peruspääoma	12 915	12 915
Aineettomat oikeudet	671	1 198	Edellisten tilikausien alijäämä	-19 191	858
Muut pitkävaikutteiset menot	1 530	2 057	Tilikauden alijäämä	-10 972	-20 048
Ennakkomaksut	762	329			
			PAKOLLISET VARAUKSET	2 227	2 964
Aineelliset hyödykkeet	151 990	159 197	Muut pakolliset varaukset	2 227	2 964
Maa- ja vesialueet	756	756			
Rakennukset	139 164	144 853	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	8 542	10 295
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 499	3 716	Valtion toimeksiannot	6 820	8 599
Koneet ja kalusto	7 474	9 393	Lahjoitusrahastojen pääomat	335	337
Muut aineelliset hyödykkeet	270	270	Muut toimeksiantojen pääomat	1 387	1 358
Enn. maksut ja kesk.er. hankinnat	827	210			
			VIERAS PÄÄOMA	219 990	232 409
Sijoitukset	778	778	Pitkäaikainen	142 399	150 351
Osakkeet ja osuudet	406	406	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	142 399	150 351
Muut saamiset	372	372			
			Lyhytaikainen	77 592	82 059
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 513	1 484	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	8 112	8 074
Lahjoitusrahastojen varat	126	126	Saadut ennakot	11	3
Muut toimeksiantojen varat	1 387	1 358	Ostovelat	20 620	21 271
			Muut velat	5 191	5 327
VAIHTUVAT VASTAAVAT	56 267	74 348	Siirtovelat	43 659	47 382
Vaihto-omaisuus	2 307	2 270			
Aineet ja tarvikkeet	2 307	2 309	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	213 511	239 392
Ennakkomaksut	0	-39			
Saamiset	22 433	24 175	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Pitkäaikaiset saamiset	14	23			
Lainasaamiset	14	23	Omavaraisuusaste, %	-8,1	-2,6
Lyhyt aikaiset saamiset	22 420	24 152	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	49,7	53,6
Myyntisaamiset	8 274	7 130	Kertynyt alijäämä, €	-30 162 658	-19 190 805
Lainasaamiset	13	22	Kertynyt alijäämä, €/asukas	-428	-270
Muut saamiset	4 661	5 475	Konsernin lainakanta 31.12., €	150 510 729	158 425 166
Siirtosaamiset	9 472	11 526	Konsernin lainat, €/asukas	2 134	2 223
			Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	198 282 790	179 080 982
Rahat ja pankkisaamiset	31 527	47 903	Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 812	2 513
			Konsernin lainasaamiset 31.12., €	13 305	21 520
VASTAAVAA YHTEENSÄ	213 511	239 392	Hyvinvointialueen asukasmäärä	70 521	71 255

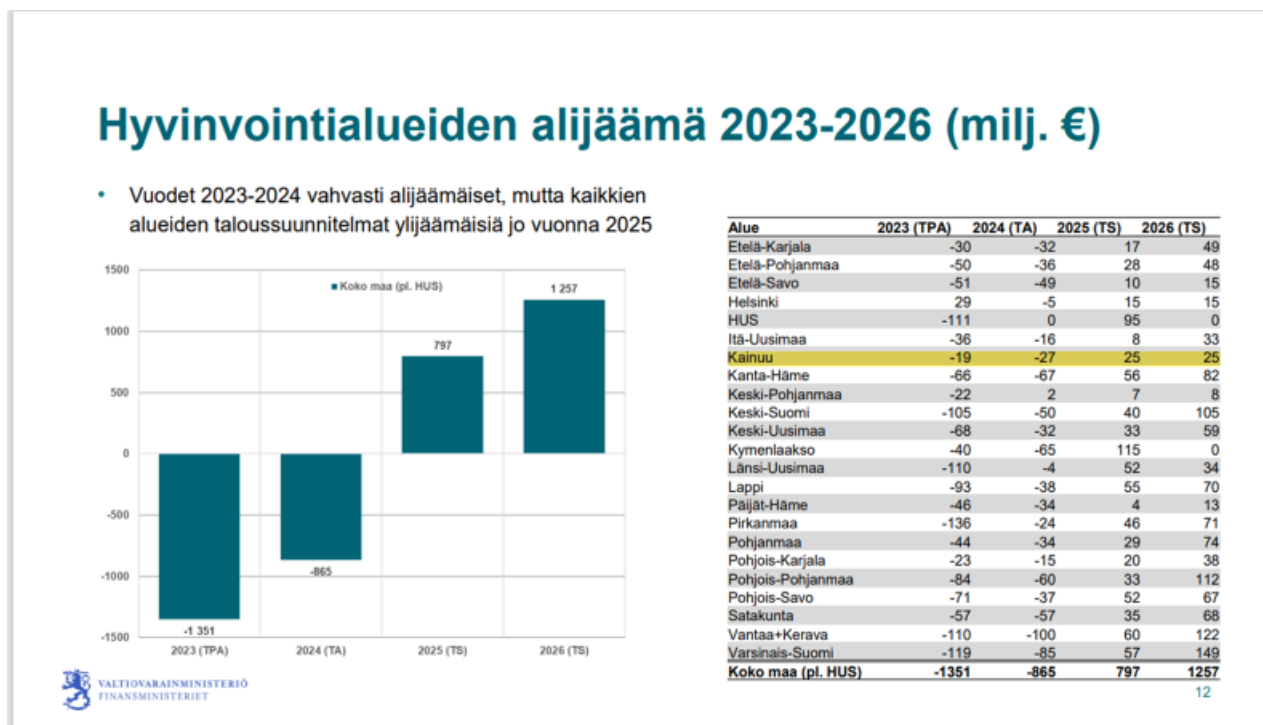
Taulukko 12. Konsernitase (lainat ja vuokravastuut 2023 virheelliset tiedot on korjattu)

2.6 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottomuustoimenpiteet

2.6.1 Asiaa koskeva sääntely

Talouden tasapainottamisen tulee rahoituslain mukaan tapahtua kahden seuraavan tilikauden aikana alijäämien syntymisestä. Mikäli alue ei kykene kattamaan kumulatiivista alijäämäänsä seuraavan kahden tilikauden aikana eikä kykene turvaamaan lakisääteisiä palveluita voidaan käynnistää erityinen arviointimenettely.

Valtiovarainministeriön rahoituslaskelman mukaisesti talouden tasapaino tullaan saavuttamaan rahoitusta lisäämällä merkittävästi vuosina 2025–2026 sekä matalalla menokasvulla.



Taulukko 13. Hyvinvointialueiden alijäämäkehitys 2023–2026 (VM)

2.6.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Kainuun hyvinvointialueen tuloslaskelma vuodelta 2024 osoittaa alijäämää -10 978 858,37 euroa.

Aluehallitus esittää, että tilikauden alijäämä -10 978 858,37 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

2.6.3 Talouden tasapainottomuustoimenpiteet

Aluevaltuuston hyväksymä järjestämissuunnitelma vuosille 2023–2025 toteuttaa hyvinvointialueen strategisia linjauksia ja toimii uudistamis- ja sopeuttamisohjelmalla. Tavoitteena on turvata kainuulaisten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut ja yhteensovittaa resurssit ja palvelutarpeet talouden tasapainottamiseksi. Järjestämissuunnitelman tarkoitus tiivistyy hyvinvointialueen perustehtävään ”Terveyttä, turvaa ja hyvinvointia”.

Vuoden 2024 aikana jatkettiin järjestämissuunnitelman 1. ja 2. aallon keskeneräisiä toimenpiteitä sekä käynnistettiin 3. aalto, jonka sisältö on kuvattu alla olevassa kuvassa.

Kehitysohjelmat (3. aalto)

1. Palveluverkon ja palvelutapojen uudistaminen

- Palvelutarjonnan mitoitus kysynnän mukaiseksi



2. Kainuun keskussairaalan johtaminen, työnjako YTA-alueella ja tuottavuuden kehittäminen

- Selvitys sairaaloiden työnjaosta ja sen mahdollisuuksista
- Episodituottavuuden parantaminen
- Tilojen käytön tehostaminen



3. Henkilöstön saatavuuden parantaminen sekä henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen

- Työelämän laadun mittari QWL ja korvaavan työn malli käyttöön
- Johtamisen tuen työkalut
- Rekrytointiprosessin parantaminen



4. Toiminnot, jotka toteutetaan pohjoisen YTA:n puitteissa

- Kv-rekrytointi ja vuokratyövoiman kilpailutus
- OT-kehittämisshanke
- Hankintayhteistyö



5. Organisaatorakenteen, johtamisen ja esihenkilötyön sekä hallintoprosessien selkiyttäminen

- Johtamisen ja luottamushöhallinnon tehostaminen
- Hallintosäännön päivitys



6. Ennaltaehkäisevän yhteistyön vahvistaminen

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö rakenne
- Perhekeskustoiminnan kehittäminen kokonaisuutena



Kuva 3. Järjestämissuunnitelman kolmannen aallon toimenpiteet.

Kolmannen aallon toimenpiteet on valittu hyvinvointialueen tunnistamien tarpeiden mukaisesti huomioiden ministeriöiden neuvotteluiden ohjaussuosituksen.

Toimenpiteet etenevät eri vaiheissa sisältöjen eroavaisuuksien ja myös ulkopuolisten riippuvuuksien vuoksi. Tavoitteena on talouden tasapainottamisen lisäksi vastata muuttuvaan palvelutarpeeseen ja vaikuttaa henkilöstön saatavuuden ja pitovoiman parantamiseen. Talouden sopeutustoimilla on tavoitteena luoda pitkällä aikavälillä kestävä kustannustaso ja välttää lyhytjänteiset toimintaan mahdollisesti hallitsemattomasti vaikuttavat säästöt.

Ministeriöiden (VM, STM, SM) ja Kainuun hyvinvointialueen lakisääteisessä ohjausneuvottelussa käytiin läpi muutos- ja uudistusohjelmaa sekä talouden tilannetta. Neuvottelussa todettiin, että Kainuun hyvinvointialueen muutosohjelman toimenpiteet ovat oikean suuntaisia. Ministeriöiden antamien toimenpidesuosituksen mukaan Kainuun hyvinvointialueen on nopeutettava muutosohjelman toimeenpanoa ja varmistettava kustannusvaikutusten saavuttaminen talouden tasapainottamiseksi. Lisäksi alueen on parannettava perusterveydenhuollon yhdenvertaista saatavuutta palvelutarpeen ja väestömäärän suhteen kustannusvaikuttavampaan suuntaan. Alueen on myös nostettava Kainuun keskussairaalan tuottavuutta.

Hyvinvointialueen ensimmäinen toimintavuosi oli -19,3 milj. € alijäämäinen. Vuoden 2024 alijäämä -11,0 milj. € toteutui talousarviota huomattavasti pienempänä. Talousarvion 2025 valmistelu aloitettiin nollatulokseen tähtäävällä raamilla, joka perustui kevään 2024 valtion rahoituslaskelmiin. Syksyllä kuluvan vuoden rahoitus tarkentui kuitenkin n. 8 milj. € alkuperäistä arviota suuremmaksi. Alkuperäisestä raamitavoitteesta jäätin kolme milj. euroa ja kuluvan vuoden talousarvion ylijäämäksi tarkentui 5 milj. €. Vuoden 2025 talousarviomuutoksilla tulisi pyrkiä ainakin lähemmäksi alkuperäistä raamitavoitetta, onhan maksatuspäättöksen mukainen valtion rahoituskin 0,4 milj. € talousarviota suurempi.

Kumulatiivisten alijäämien realistista kattamisaikataulua hahmoteltiin syksyllä 2024. Tuolloin päädyttiin tavoittelemaan näiden kattamista vuosittaisilla maltillisilla ylijäämillä seuraavan vuosikymmenen alkuun mennessä. Toiminnallisin perustein ei nähty realistisena lähteä tavoittelemaan kumulatiivisten alijäämien kattamista lain vaatimuksen mukaisesti v. 2026 loppuun mennessä ilman merkittäviä riskejä palvelun vaarantumisesta.

Alijäämien kattamisaikataulua tarkastellaan uudelleen talousarviota 2026 ja taloussuunnitelmaa 2027–2029 laadittaessa. Suunniteltua aikataulua on todennäköisesti mahdollista korjata lähemmäs lain mukaista velvoitetta edellä esitetyn sekä painelaskelman mukaisen rahoituskehityksen perusteella, mikäli toimintakuluissa tai valtion rahoituksessa ei tapahdu odottamattomia muutoksia.

3 Talousarvion toteutuminen

3.1 Seurantaa koskeva sääntely

Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (Hyvinvointialuelaki 115.5 §).

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (hyvinvointialuelaki 115.4 §). Käyttötalousoosassa aluevaltuustoon nähden sitova on määrärahan menojen ja tulojen erotus eli toimintakate.

Toimialuejohtajan vastuulla on huolehtia, ettei toimialueelle määritelly määräraha ylity. Mahdolliset talousarviomuutokset eivät saa vaarantaa aluevaltuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

3.2 Tavoitteiden toteutuminen

Aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista. Talousarviossa asetetut tavoitteet toteuttavat aluevaltuuston hyväksymää hyvinvointialuestrategiaa. Strategiassa on määritelty sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Hyvinvointialuekonsernin tavoitteet jakaantuvat konsernijohdolle ja tytäryhteisöille asetettuihin tavoitteisiin.

3.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Kainuun hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi muutokset vuoden 2024 talousarvioon 17.6.2024. Toteutumien talousarviovertailut on tehty suhteessa muutettuun talousarvioon.

Talousarviomuutoksessa toimintatuloja vähennettiin 0,2 milj. € ja toimintamenoja lisättiin 0,1 milj. €, jolloin alkupe-
räisen talousarvion alijäämä -26,9 milj. € kasvoi -27,2 milj. €: oon.

Ateriapalvelujen tuotantotapamuutoksen perusteella myyntituloja vähennettiin 0,8 milj. € ja vuokratuloja lisättiin 0,6 milj. €. Toimintamenojen määrärahalisäys koostui pääosin ateriapalvelujen tuotantotapamuutoksesta. Oman ateriatuotannon menomäärärahavaraukset purettiin ja toisaalta lisättiin ateriapalveluostomäärärahat toimialueille.

Lisäksi muutoksia tehtiin henkilöstömenoihin ja palvelujen ostomäärärahoihin lähinnä toimintojen ulkoistusratkaisuihin ja niiden aikatauluihin liittyen. Kokonaisuutena budjetissa arvioitiin noin 17 milj. €:n kustannusten kasvupainetta verrattuna vuoteen 2023.



Talousarvion alijäämä alittui 16,2 milj. € tuloksen jäädessä lopulta -11,0 milj. € alijäämäiseksi.

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	TA muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
MYYNNTITUOTOT	18 127	16 554	-770	15 784	17 081	1 297	8,2	-5,8
MAKSUTUOTOT	27 297	31 616	0	31 616	27 086	-4 530	-14,3	-0,8
TUET JA AVUSTUKSET	10 798	8 778	-39	8 739	11 368	2 629	30,1	5,3
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 572	3 480	600	4 080	4 661	581	14,2	30,5
TOIMINTATUOTOT	59 793	60 428	-209	60 220	60 196	-24	-0,0	0,7
HENKILÖSTÖKULUT	-217 576	-231 014	1 923	-229 091	-217 846	-11 245	-4,9	0,1
PALVELUJEN OSTOT	-153 871	-152 366	-2 394	-154 761	-158 509	3 748	2,4	3,0
AINEET, TARV. JA TAVARAT	-30 677	-31 663	51	-31 612	-27 578	-4 034	-12,8	-10,1
AVUSTUKSET	-8 135	-9 369	0	-9 369	-8 001	-1 367	-14,6	-1,6
MUUT TOIMINTAKULUT	-20 563	-23 354	326	-23 028	-21 111	-1 917	-8,3	2,7
TOIMINTAKULUT	-430 821	-447 765	-95	-447 860	-433 045	-14 816	-3,3	0,5
TOIMINTAKATE	-371 028	-387 337	-304	-387 640	-372 848	-14 792	-3,8	0,5
VALTIONOSUUDET	366 013	374 345	0	374 345	374 310	-36	-0,0	2,3
RAH.TUOTOT JA -KULUT	-1 454	-834	0	-834	329	1 163	139,4	122,6
VUOSIKATE	-6 468	-13 825	-304	-14 129	1 791	-15 920	-112,7	-127,7
POISTOT JA ARVONALENT.	-12 788	-13 086	0	-13 086	-12 769	-317	-2,4	-0,1
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-19 255	-26 912	-304	-27 215	-10 979	16 237	59,7	43,0

Taulukko 14. Kainuun hyvinvointialueen käyttötalouden toteutuma 1.1.-31.12.2024.

3.4 Käyttötalouden toteutuminen

Kainuun hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvion toimintakate oli -387,6 milj. €. Toimintakatteen toteutuma oli -372,8 milj. €, joten arvio alittui 14,8 milj. €. Suurimmat poikkeamat talousarvion ja toteutuman välillä olivat henkilöstökuluissa. Henkilöstökulujen toteutuma jäi 11,2 milj. € talousarviota pienemmäksi.

Palvelujen ostojen talousarvio oli 154,8 milj. € ja toteutuma 158,5 milj. € eli 3,7 milj. € talousarviota suurempi. Asiakaspalvelujen ostoja kertyi 86,7 milj. € ja ne ylittivät talousarvion 3,2 milj. €. Kertyneet OYS-ostot olivat 18,0 milj. € (talousarvio 16,1 milj. €). Palvelusetelien toteutuma oli talousarvion mukaisesti 6,9 milj. €. Muiden palvelujen ostoja kertyi 65,0 milj. € (talousarvio 64,4 milj. €). Suurimmat kuluerät muiden palvelujen ostoissa oli sosiaali- ja terveystaloudet 14,1 milj. € (talousarvio 12,8 milj. €), ICT-palvelut 10,6 milj. € (talousarvio 10,8 milj. €) ja työvoiman vuokraus 10,0 milj. € (talousarvio 9,4 milj. €). Sosiaali- ja terveystaloudet suurin erä oli laboratoriopalveluostot, joita kertyi 7,6 milj. € (talousarvio 6,7 milj. €).

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen kertymä oli yhteensä 27,6 milj. €. Talousarvion 31,6 milj. € alittui 4,0 milj. eurolla. Eniten kuluja kertyi hoitotarvikkeista, joiden ostoja oli yhteensä 13,9 milj. € (talousarvio 17,3 milj. €). Lääkeostojen talousarvio 6,7 milj. € alittui niukasti toteutuman ollessa 6,6 milj. €.

Hyvinvointialue maksoi avustuksia 8,0 milj. € (talousarvio 9,4 milj. €). Omaishoidon tukea maksettiin 4,3 milj. € (talousarvio 4,5 milj. €) ja muita avustuksia kotitalouksille yhteensä 3,0 milj. € (talousarvio 3,9 milj. €).

Vuokrakulujen toteutuma 19,4 milj. € alitti talousarvion (21,4 milj. €) kahdella milj. €:lla.

Toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti eli 60,2 milj. €.

Toimialuekohtaiset toimintatuottojen ja -kulujen toteutumat ja talousarviopoikkeamat on kuvattu luvussa käyttötalouden toteutuminen. Talousarviossa 2024 toimialuekohtaiset taulukot on esitetty ainoastaan toimintakatteeseen saakka, joka on sitova valtuustoon nähden toimialueittain. Valtion rahoitus, rahoituserät, vuosikate, poistot ja tilikauden alijäämä on esitetty ainoastaan hyvinvointialuetasolla.

Vertailukelpoisuutta vuosien 2024 ja 2023 tuloslaskelmien välillä vääristää valtionrahoituksen kohdentaminen vuonna 2023 toimialueiden käyttötalousosaan ja vuonna 2024 hyvinvointialueen rahoitusosaan. Ulkoiset toimitila- vuokratulot kohdennettiin vuonna 2024 tuotannon hallinto- ja tukipalvelujen toimialueelle ja sieltä edelleen sisäisissä vuokrina toimialueille. Vuonna 2023 ulkoiset vuokratulot kohdennettiin suoraan toimialueille. Lisäksi vuosivertailuihin 2023 ja 2024 tietojen välillä vaikuttaa ateriapalvelujen ja kuljetuspalvelujen ulkoistaminen sekä ensihoidon osaulkoistus.

3.4.1 Hyvinvointialueen johdon hallinto

3.4.1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Hyvinvointialueen johdossa tapahtui merkittäviä muutoksia vuoden 2024 aikana. Hyvinvointialuejohtaja Jukka Lindberg irtisanoutui 19.6. ja aluehallitus vaihtui 2.9.

Vt. hyvinvointialuejohtajana toimi Timo Halonen ajalla 20.6–31.12. Hyvinvointialuejohtajan rekrytointi käynnistyi syyskuussa, ja uudeksi hyvinvointialuejohtajaksi valittiin Sami Mäenpää, joka aloitti tehtävässään vuoden 2025 alussa.

3.4.1.2 Hyvinvointialueen johdon hallinnon käyttötalousosa

Hyvinvointialueen hallinnon TA 2024 oli 1,4 milj. € ja TP 2024 on 1,7 milj. €. Hallinnon taloudessa merkittävin osa koostuu henkilöstökuluista, joissa viime vuoden osalta oli 0,3 milj. € ylitystä johtuen maksetusta kertaerästä ja luottamustoimipalkkioista.

Palvelujen ostojen 0,1 milj. € ylityksen taustalla ovat asiantuntijapalveluiden ostoon, lähinnä juridiikkaan liittyvät kustannukset, erilaiset asiantuntijaorganisaatioiden kanssa tehdyt selvitykset sekä tietohallintoon liittyvät menot. Avustuksiin varattu TA 2024 0,3 milj. €. alittui poliittisille ryhmille maksettujen avustusten jäädessä pienemmäksi. Muihin toimintakuluihin varattu määräraha ylittyi mm. luottamushenkilöpalkkioiden osalta.

Talousarviossa 2024 toimialuekohtainen taulukko on esitetty ainoastaan toimintakatteeseen saakka, joka on sitova valtuustoon nähden toimialueittain. Valtion rahoitus, rahoituserät, vuosikate, poistot ja tilikauden alijäämä on esitetty ainoastaan hyvinvointialueetasolla.

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	TA muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/ TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	1	1	0,0	0,0
MUUT TOIMINTATUOTOT	1	0	0	0	59	59	0,0	11 462,4
TOIMINTATUOTOT	1	0	0	0	59	59	0,0	11 570,3
HENKILÖSTÖKULUT	-820	-614	7	-607	-931	324	53,4	13,6
PALVELUJEN OSTOT	-368	-275	0	-275	-410	135	49,0	11,4
AINEET, TARV. JA TAVARAT	-13	-4	0	-4	-10	7	179,1	-23,7
AVUSTUKSET	-299	-327	0	-327	-262	-65	-20,0	-12,6
MUUT TOIMINTAKULUT	-167	-136	0	-136	-192	56	41,6	15,3
TOIMINTAKULUT	-1 667	-1 356	7	-1 349	-1 805	457	33,9	8,3
TOIMINTAKATE	-1 667	-1 356	7	-1 349	-1 746	398	29,5	4,8
VALTIONOSUUDET	29 560	0	0	0	0	0	0,0	-100,0
VUOSIKATE	27 893	-1 356	7	-1 349	-1 746	398	29,5	-106,3
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	27 893	-1 356	7	-1 349	-1 746	-398	-29,5	106,3

Taulukko 15. Kainuun hyvinvointialueen hallinnon käyttötalouden toteutuma 1.1.-31.12.2024.

3.4.1.3 Hyvinvointialueen johdon hallinnon tulevan kehityksen arviointi

Hyvinvointialueen johdon hallinnon talous on lähtökohtaisesti vakaata ja ennustettavaa. Toiminnan sisällössä ei ole odotettavissa muutoksia, joilla olisi merkittäviä taloudellisia vaikutteita.

Demokraattiseen päätöksentekoon liittyvät kulut katetaan hyvinvointialueen johdon hallinnosta, jonka vuoksi mahdolliset suunnitelmaan sisällyttämättömät kokoukset ja niihin liittyvät palkkiot näkyvät hallinnon kuluina.

Hyvinvointialueen laajuus huomioon ottaen on selvää, että jatkossakin asiantuntijapalveluita tarvitaan tukemaan erityisesti juridiikan osalta niin hankintoja kuin henkilöstöpalvelujen toimintaa.

3.4.2 Järjestämisen tuki

3.4.2.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Hyvinvointialueen järjestämistehtävästä vastaa osaltaan järjestämisen tuen yksikkö, joka rinnastetaan toimivallan osalta hallintosäännössä toimialueisiin.

Järjestämisen tuen yksikön muodostaa neljä tiimiä; asiakkuus, palveluohjauksen ja ostopalveluiden tiimi, kehittämistiimi, laatu- ja valvontatiimi sekä viestintätiimi.

Järjestämisen tuki ohjaa ja tukee toimialueita strategisten tavoitteiden ja suunnitelmien toimeenpanossa.

Valtionhallinnon ohjaukseen liittyvät ministeriöiden neuvottelut sekä raportoinnit ovat yksi järjestämisen tuen tehtäviin liittyvä kokonaisuus. Järjestämisjohtaja vastaa näihin liittyvästä toimeenpanosta.

Vuoden 2024 neuvotteluissa Kainuun hyvinvointialueen keskeinen viesti on ollut sitoutuminen muutosohjelmien toimeenpanoon ja talouden tasapainottamiseen. Samalla on korostettu alueen elinvoiman merkitystä hyvinvoinnin ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

Vuoden 2024 aikana järjestämisen tuen asiantuntijat ovat toimineet kehitysohjelmien eli järjestämissuunnitelman 3. aallon valmistelutyön vastuuhenkilöinä. Osakokonaisuuksien etenemistä on koordinoanut järjestämisjohtaja. Loppuvuoden aikana järjestämissuunnitelman tehtävissä on siirrytty vuonna 2025 toteutettavan neljännen aallon valmisteluun.

Järjestämisen tuesta on ohjattu myös sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelman päivittämistä. Toimialueita on ohjeistettu suunnitelmiaan, joiden lisäksi on osallistuttu valmiuteen liittyviin koulutuksiin ja harjoituksiin. Kainuun toimijat ovat osallistuneet myös Pohjois-Suomen yhteistoiminta-alueen valmiussuunnitelman laatimiseen.

Hankintatoimen osalta keskeistä on ollut hankintojen strateginen ohjaus ja valvonta. Järjestämisen tuki ohjaa toimialueita hankintojen toteuttamisessa.

Tutkimus, kehittäminen, innovaatiot ja osaaminen eli TKIO-toiminnassa edistetään hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden toteutumista. Vuoden 2024 aikana on edistetty organisaation ideakulttuuria sekä tuettu palveluiden kehittämistä, osallisuutta sekä hyvinvoinnin ja terveyden tukea (hyte-toiminta) yhdessä sidosryhmien kanssa.

Laatutyössä erityiset painopisteet ovat olleet omavalvonnan kehittämisessä sekä turvallisuuskulttuurin edistämisessä. Viestinnän osalta kulunutta vuotta ovat tavanomaisten viestintätehtävien lisäksi värittäneet muutokset hyvinvointialueen hallinnossa.

Asiakkuus, palveluohjaus ja ostopalvelut -tiimi

Asiakasohjaus eli ikäihmisten ohjaus ja neuvonta sekä palvelutarpeiden laaja-alainen arviointi sekä asiakkaan palvelutarpeen mukaisten palvelujen järjestäminen kuuluu hyvinvointialueella järjestämisen tuen yksikköön. Palvelutarpeen arviointi on lakisääteinen tehtävä (lait 980/2012 ja 1301/2014).

Kainuun hyvinvointialue osallistuu aiempaan tapaan valtakunnalliseen ikääntyneiden asiakasohjauksen vertaiskehittämiseen, jonka tuottamaa vertailutietoa käytetään tiedolla johtamisessa. Lisäksi vuoden aikana on toteutettu

asiakasvirtauksen kehittämisen projekti, johon osallistui runsaasti ikäihmisten palvelujen sekä terveyden ja sairaanhoidon palvelujen toimijoita. Tavoitteena on ollut löytää keinoja kustannusten kasvun hillitsemiseksi ja vaikutavuuden parantamiseksi.

Yhteistyötä on jatkettu myös Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa asiakasohjaustoiminnan kehittämisessä.

Yksityisten sosiaalipalveluntuottajien kanssa on toteutettu ennakollista valvontaa, käyty useita erilaisia ohjaus- ja neuvontakeskusteluja sekä tavattu palveluntuottajia laadunseuranta- ja valvontatapaamisissa. Näissä on käsitelty sopimusten vaatimusten mukaisten asioiden toteutumista. Palveluntuottajien kanssa on käyty myös henkilöstömitoitukseen liittyvät teknisiä hintaneuvotteluita.

Palvelujen strateginen hankinta ja valvonta on keskitetty järjestämisen tukeen. Tavara- ja materiaalipalveluista sekä ICT-hankinnoista vastaa tuotannon tuki- ja hallintopalvelut. Järjestämisen tuki ohjaa toimialueita hoitamaan kynnysarvot alittavat hankinnat itsenäisesti minikilpailutuksina. Kansallisen ja EU-kynnysarvon ylittäviä kilpailutuksia valmistellaan yhteistyössä toimialueiden kanssa. Hankintojen suunnittelua ja toteutumista valvotaan palvelu- ja toimialueilla omavalvonnan keinoin.

Kustannusten kasvun hillitsemiseksi sekä läpinäkyvyyden lisäämiseksi on otettu käyttöön Hankintapulssi-ohjelmiston ostolaskuanalyysi. Analyysi muodostaa toimialakohtaisen kokonaiskuvan hankintojen avaintunnusluvuista, joita voidaan käyttää tiedolla johtamisen tukena.

Pohjoisen YTA-alueen hankinnoista vastaavien kanssa yhteistyötä on jatkettu säännöllisillä YTA-alueen yhteistyösopimuksen päivittämiseen liittyvillä tapaamisilla sekä verkostokokouksilla.

Kainuun hyvinvointialueen aluehallitus on hyväksynyt uuden hankintaohjeen, jota on organisaation eri tasoilla käyty yksiköiden ohjaamiseksi. Hankintaosaamista on vahvistettu neljän osakokonaisuuden muodostamalla sote-palvelujen hankintakoulutuksella. Lisäksi on laadittu Cludia-sopimushallinnan sisäinen ohje ja toteutettu sen toimeenpanoon liittyvät koulutukset.

Kehittämistiimi

TKIO-toiminnassa edistetään strategisten tavoitteiden toteutumista ja tuetaan organisaatiota asiantuntijatehtävillä.

Johtamisen ja toimintakulttuurin uudistamistyötä on jatkettu toteuttamalla kolme haastekampanjaa, joissa on kerätty henkilöstön kehitysehdotuksia tuloksellisuuden lisäämiseksi. Ideakulttuurin vahvistamiseksi on myös otettu käyttöön Orchidea- innovaatiotyökalu, johon kertyi vuoden aikana yhteensä 167 kehitysideaa, joista parhaille on myönnetty kannustepalkinnot.

Strategian tunnettuutta on selvitetty henkilöstölle ja johdolle suunnatun kyselyn avulla. Tulosten perusteella strategiatietoisuudessa on yhä kehitettävää. Myös hyvinvointialueen tietojohtamisen nykytilasta toteutettiin ulkopuolinen selvitys, jonka pohjalta laadittiin toteuttamissuunnitelma vuodelle 2025.

Hyvinvointialueen ensimmäinen osallisuusohjelma on työstetty yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Vuoden 2024 aikana on otettu käyttöön uusia digitaalisia palveluja sekä kehitetty jo käytössä olevia. Näitä ovat mm. sähköisen perhekeskuksen OmaPerhe ja OmaHelfperi sekä hoito- ja palveluketju-sivusto. Omasoten käyttöliittymiä on kehitetty sekä asiakkaan että ammattilaisten näkymien osalta. Digitaalisten palvelujen kehittäminen on mahdollistunut pääosin EU:n Kestävän kasvun ohjelman rahoituksella.

Meneillään olevia kehittämishankkeita on jatkettu yhteistyössä toimialueiden kanssa. Uutena STM-rahoitteisena kehittämishankkeena käynnistettiin Hoidon jatkuvuuden turvaajat – omalääkäri ja omahoitaja (H2O) -hanke, Bar-nahus-osahanke (lapsiin kohdistuvien väkivaltarikosten selvittämismenettely) ja aikuissosiaalityöhön liittyvä arviointitutkimus. EU-rahoitteisena hankkeena aloitti kansainväliseen rekrytointiin liittyvä kehittämisaskellus Maailmalta Kainuuseen ja lastensuojeluun liittyvä Matkalla riittävään vanhemmuuteen osahanke. Hyvinvointialue haki ja sai valtionavusta ruoka-aputoiminnan järjestämiseen (toteuttajana Kajaanin Työvoimayhdistys ry). Vähävaraisten kainuulaisten tukemiseen käynnistettiin ESR+-rahoituksella ruoka-apukorttitoiminta. Kestävän kasvun Kainuu II -hanke on edennyt suunnitellusti. Vuoden 2024 aikana on valmisteltu kahdeksan kehittämishanketta, joista neljä oppilaitosyhteistyössä (Kamk, Kao).

Hyvinvointialueen toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen (vk-rahoitus) on myönnetty valtiovarainministeriön yleisavustusta n. 7,2 milj. € käytettäväksi vuosina 2023–2025. Vuoden 2024 loppuun mennessä on meneillään 69 vk-rahoitteista projektia. Osa tästä rahoituksesta käytetään Pohjoisen YTA:ella toteutettavaan kehittämistyöhön.

Hyvinvointialueella on vahvistettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä sekä sidosryhmäyhteistyötä kuntien ja järjestöjen kanssa. Hyte-neuvottelut kuntien kanssa ovat toteutuneet suunnitellusti. Alueellinen hyte-verkosto on toiminut hyvin ja edistänyt yhteisten hankkeiden tai toimintojen toteutusta kuntien, järjestöjen ja oppilaitosten kanssa.

Laatu ja valvontatiimi

Laatu ja valvontatiimissä on jatkettu hyvinvointialueen laadunhallinnan ja omavalvonnan kehittämistä sekä integraatioita muuhun toimintaan.

Omavalvonnan tueksi on hankittu ohjelmisto, jonka käyttöönottoa valmisteltiin vuoden 2024 aikana. Valvontatiimin toimintamallia vakioitiin ja oman palvelutuotannon valvonta-asiantuntijoista koostuvan valvontaverkoston toiminta käynnistyi.

Valvontalain mukaisen epäkohdan ilmoitusprosessia selkiytettiin ja itsemääräämisoikeuden rajoittamiseen liittyvää ohjeistusta päivitettiin. Palvelutuotannon yhtenäiset omavalvontasuunnitelma- ja raportointipohjat otettiin käyttöön. Hyvinvointialueen verkkosivuilla on otettu käyttöön laatu- ja valvontasivusto.

Kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian täytäntöönpanoa toimintaan jatkettiin ja sen itsearviointi toteutettiin marraskuussa. Henkilöstölle toteutettiin syyskuussa turvallisuuskulttuurikysely. Kehittämiskohteeksi nousivat muutoksen hallinta, turvallisuusjohtaminen, perehdytyksen ja osaamisen hallinta sekä varmistaminen.

Omavalvonnan toteutuminen Kainuun hyvinvointialueella

Hyvinvointialueella omavalvontaa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä järjestämisen tuen ja palvelutuotannon kanssa. Omavalvonnan toteuttamista tukevat, vuoden 2024 aikana päivitetyt hyvinvointialueen omavalvontaohjelma ja -suunnitelma.

Omavalvontaa toteutetaan mm sisäisten arviointien kautta. Vuonna 2024 sisäiset arvoinnit kohdistuivat asumis-palveluihin, osastohoitoon ja päivystystoimintaan. Arvioinneissa todettiin kehittämistarpeita mm palvelujen saata-vuudessa, riskienhallinnassa, muistutusten käsittelyajoissa, johdon katselmusten toteutuksissa, perehdytyksessä, yhteistyössä ja dokumentaatioissa.

Kainuun hyvinvointialueella on käytössä ISO 9001:2015 -standardin mukainen laatujärjestelmä. Osa hyvinvointi-alueen toiminnasta on sertifiointin piirissä, ja sertifikaatti on voimassa vuoteen 2027 saakka.

Palveluiden laatua ja turvallisuutta seurataan asiakaspalautteiden sekä asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvien vaaratapahtumien kautta. Asiakaspalautteiden osalta on käytössä THL:n suosittelemat väittämät (7 kpl) ja NPS-indeksi (Kuinka todennäköisesti suosittelet saamaasi palvelua läheisellesi?). Vuonna 2024 Kainuun hyvinvointi-alueen NPS oli 60 (asteikko -100–100) ja väittämien keskiarvo 4,4 (asteikko 1–5).

Asiakas- ja potilasturvallisuuden osalta raportoidaan Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen määrittelemät vähimmäistietosisällöt (ks taulukko). Eniten vaarailmoituksia tehdään lääkehoitoon, tapaturmiin ja tiedonkulkuun liit-tyen. Vakavat vaara- ja haittatapahtumia käsitellään vakavien tiimissä juurisyyanalyysejä hyödyntäen. Vuoden 2024 aikana Vakavat -tiimissä käsiteltiin 19 tapausta.

Henkilöstöllä on mahdollista myös raportoida onnistuneista hoito- ja palvelutapahtumista PosiPro-järjestelmän kautta.



Mittari	1–12/2023	1–12/2024	Tavoite
Asiakaspalautteiden NPS -suositteluindeksi (asteikko -100–100)	60	60	>70
Asiakaspalautteuttamien keskiarvo (asteikko 1–5)	4,2	4,4	
Asiakas- ja potilasturvallisuusilmoitusten (Haipro) määrä (kpl)	4 753	4 815	
Asiakkaiden, potilaiden läheisten tekemät ilmoitukset % osuus kaikista ilmoituksista	0,9 %	0,7 %	
"Tapahtui asiakkaalle/potilaalle" epäkohta- ja vaaratapahtumailmoitusten %-osuus kaikista asiakkaisiin/potilaisiin kohdistuneista ilmoituksista	66,2 %	64,4 %	< 50 %
Käsiteltyjen, kehittämisehdotuksia sisältäneiden ilmoitusten ja korjaavien toimenpide-ehtojen %-osuus kaikista käsitellyistä ilmoituksista	4,8 %	2,6 %	>10 %
Asiakkaisiin/potilaisiin kohdistuneiden vakavien vaaratapahtumien %-osuus kaikista ilmoituksista	0,4 %	0,5 %	< 0,4 %
Onnistumisilmoitusten määrä (PosiPro)	316	363	Ilmoitusten määrä kasvaa edellisvuodesta

Taulukko 16. Palaute- ja hoito/palvelutapahtumien mittaritiedot.

Viestintätiimi

Viestinnän osalta vuoden aikana on toteutettu sisäisen ja ulkoisen viestinnän tehtävät suunnitellussa laajuudessa. Viestinnässä jatkettiin suunnitelman mukaisesti hyvinvointialueen palveluiden tukemista sekä luotettavan ja ajantasaisen tiedon välittämistä asukkaille. Vuoden painopisteinä olivat hyvinvointialueen yksiköiden omatoimisen viestinnän kehittäminen, rekrytoinnin tukeminen sekä asiakastytyväisyyden parantaminen.

Toimintaa on pystytty kehittämään yhden työntekijän lisäpanoksella, jota on saatu vakiinnuttamisrahoituksella. Erityisesti resurssia on suunnattu videotuotantoihin, rekrytoinnin tukeen ja sisäisen viestinnän tehostamiseen. Sisäisessä viestinnässä on vakiinnutettu johdon infoja, kaikille kerran kuukaudessa jaettavan uutiskirjeen toimitamista sekä intranetin sisältötuotantoa.

Vuoden 2024 ulkoisessa viestinnässä on toteutettu vakiintuneesti noin 100 ulkoista tiedotetta eli keskimäärin kahdesti viikossa asukkaille ja medialle suunnattuja julkaisuja. Näiden lisäksi sosiaalisen median alustoilla on jaettu myös muita päivityksiä ja sisältöjä.

Julkinen keskustelu hyvinvointialueiden tilanteesta on näkynyt edelleen runsaina median yhteydenottoina haastatteluiden ja tietopyyntöjen osalta. Oman lisänsä viestintään on tuonut hyvinvointialuejohtajan vaihtuminen vuoden puolivälissä.

Viestinnässä on kiinnitettävä yhä enemmän huomiota toimintakykyyn valmiuden ja varautumisen osalta. Turvallisuuden osa-alueet liittyvät viestintään useilla tavoilla, joten yhteistoiminta ja harjoittelu eri toimijoiden kanssa on korostunut toimintavuoden aikana.

3.4.2.2 Järjestämisen tuen yksikön käyttötalousosa

Järjestämisen tuen talousarvio toteutui kokonaisuudessaan hyvin. Toimintakatteen toteuma oli 7,5 % pienempi muutettuun talousarvioon 2024 verrattuna.

Toimintatuotot toteutuivat ennakoitua paremmin, vaikka niiden toteutumiseen sisältyi useita asiakkaiden palvelutarpeisiin liittyviä epävarmuustekijöitä. Erityisesti tuet ja avustukset toteutuivat arvioitua paremmin, mutta maksutuottojen toteuma jäi ennakoitua huonommaksi.

Toimintatuottojen osalta riskeistä realisoitui erityisesti ikäihmisten kotiinkuljetusaterioiden maksutuottojen väheneminen ennakoitua suuremman asiakasmäärän vähenemisen takia. Ateriapalvelujen tuottamisen toimintamallin muutoksen seurauksena ikäihmisten ateriakuljetusasiakkaiden määrä vähentyi vuoden aikana yli 50 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Järjestämisen tuen henkilöstökulujen osalta suurinta vaihtelua tapahtui kehittämishankkeiden ja vakiinnuttamis- ja kehittämisrahoituksella toteuttavien projektien henkilöstön osalta. Huomattavaa on, että kehittämishankkeiden rahoitus on pääsääntöisesti tullut 100-prosenttisena ulkopuolisena rahoituksena. Kehittämishankkeilla on rahoittajan hyväksymä budjetti ja hankesuunnitelma, joita on seurattu säännöllisesti sekä reagoitu ennakoivasti hakemalla tarvittaessa rahoittajalta lupa hankesuunnitelman muutoksiin. Tavoitteena on ollut myönnetyn rahoituksen täysimääräinen hyödyntäminen.

Vakiinnuttamis- ja kehittämisrahaa ei ole viety järjestämisen tuen talousarvioon, koska raha on varattu taseeseen käytettäväksi 2023–2025 aikana. Rahoitus tuloutetaan projektikohtaisesti taseesta. Myönnettyä rahoitusta ja sen käyttöä seurataan projektikohtaisesti ja kokonaisuutena eriytettynä muusta TKIO-toiminnan budjetista.

Toimintakulujen toteuma alitti vuoden 2024 määräraha arvion 3,3 %. Toimintakuluissa ikäihmisten sosiaalipalveluihin painottuvat palvelujen ostot alittuivat 7,15 % varattuun määrärahaan verrattuna. Aineet, tavarat ja tarvikkeet toteutuivat myös hieman alle arvioiden. Kokonaisuutena järjestämisen tuessa noudatettiin kuluneen vuoden aikana edellisen vuoden tapaan määrätietoista taloudenhallintaa, mikä näkyy myös talousarvion toteumassa.

Talousarviossa 2024 toimialuekohtainen taulukko on esitetty ainoastaan toimintakatteeseen saakka, joka on sitova valtuustoon nähden toimialueittain. Valtion rahoitus, rahoituserät, vuosikate, poistot ja tilikauden alijäämä on esitetty ainoastaan hyvinvointialueetasolla.

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen ta- lousarvio 2024	TA muu- tokset 2024	Talousarvio muu- tosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/ TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
MYYNITUOTOT	3 498	2 215	0	2 215	2 772	557	25,1	-20,8
MAKSUTUOTOT	5 267	7 580	0	7 580	4 490	-3 090	-40,8	-14,7
TUET JA AVUSTUKSET	3 840	3 066	0	3 066	6 134	3 068	100,1	59,8
MUUT TOIMINTATUOTOT	59	0	0	0	64	64	0,0	7,9
TOIMINTATUOTOT	12 664	12 861	0	12 861	13 460	599	4,7	6,3
HENKILÖSTÖKULUT	-5 619	-4 865	0	-4 865	-5 762	897	18,4	2,5
PALVELUJEN OSTOT	-27 461	-31 261	-432	-31 693	-29 452	-2 241	-7,1	7,3
AINEET, TARV. JA TAVARAT	-318	-240	0	-240	-230	-10	-4,1	-27,5
AVUSTUKSET	-33	0	0	0	-33	33	0,0	0,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-448	-488	0	-488	-583	96	19,6	30,2
TOIMINTAKULUT	-33 878	-36 854	-432	-37 286	-36 060	-1 226	-3,3	6,4
TOIMINTAKATE	-21 215	-23 993	-432	-24 425	-22 600	-1 824	-7,5	6,5
VUOSIKATE	-21 215	-23 993	-432	-24 425	-22 600	-1 824	-7,5	6,5
POISTOT JA ARVONALENT.	-90	-90	0	-90	-90	0	0,0	0,0
TIKKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-21 305	-24 083	-432	-24 515	-22 690	1 824	7,4	-6,5

Taulukko 17. Järjestämisen tuen käyttötalouden toteutuma 1.1.-31.12.2024.

Puolangan kunta ja Terveystalo Kuntaturva Oy ovat sopineet sosiaali- ja terveyspalveluita koskevan palvelusopimuksen (10.2.2021 -31.12.2025), joka on siirtynyt Puolangan kunnalta sote-uudistuksen toimeenpanoa koskevan lain nojalla Puolangan kunnan oikeuksien ja velvollisuuksien osalta sellaisenaan Kainuun hyvinvointialueelle.

Terveystalo Kuntaturva Oy on ilmoittanut, ettei se käytä sopimuksen mukaisia optiovuosia, joten sopimuksen voimassaolo päättyy 31.12.2025.

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen ta- lousarvio 2024	TA muu- tokset 2024	Talousarvio muu- tosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/ TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
HENKILÖSTÖKULUT	-53	0	0	0	-54	54	0,0	0,0
PALVELUJEN OSTOT	-15 290	-10 839	0	-10 839	-15 436	4 598	42,4	1,0
AINEET, TARV. JA TAVARAT	-10	-2 132	0	-2 132	-12	-2 119	-99,4	1,0
AVUSTUKSET	-4	0	0	0	-9	9	0,0	18,5
MUUT TOIMINTAKULUT	-640	0	0	0	-122	122	0,0	109,4
TOIMINTAKULUT	-15 997	-12 970	0	-12 970	-15 633	2 663	20,5	-80,9
TOIMINTAKATE	-15 997	-12 970	0	-12 970	-15 633	2 663	20,5	-2,3

VALTIONOSUUDET	14 760	0	0	0	0	0	0,0	-2,3
VUOSIKATE	-1 238	-12 970	0	-12 970	-15 633	2 663	20,5	-100,0
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-1 238	-12 970	0	-12 970	-15 633	-2 663	-20,5	-1 163,1

Taulukko 18. Sosiaali- ja terveydenhuollon ulkoisten palveluiden käyttötalouden toteutuma 1.1.-31.12.2024.

3.4.2.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Järjestämisen tuen näkökulmasta tarkasteltuna tulevien vuosien haasteena jatkuu edelleen mm. alueen väestörakenteesta johtuva kasvava palveluntarve ja yleinen nouseva kustannuskehitys sekä näiden yhteensovittaminen valtiolta tulevaan rahoitukseen.

Julkisen talouden muutoksilla voi olla merkitystä aluetalouteen ja erityisesti palvelutuottajien toimintaedellytyksiin sekä supistuvissa että kasvavissa skenaarioissa.

Hankinnoissa pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan erilaisia yhteis- ja sidosyksikköhankintoja sekä lisäämään monipuolista yhteistyötä mm. Pohjoisen YTA alueen toimijoiden kesken.

Laadunhallintaan, asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämiseen sekä valvontaan ja omavalvontaan liittyvät lakisääteiset vaatimukset lisääntyvät. Myös asiakkaiden ja palvelutuotannon kasvat tarpeet aiheuttavat haasteita toiminnan toteutukselle ja seurannalle.

Järjestämisen tuessa on tunnistettu yhdeksi haasteeksi tulevan vuoden osalta alueelle myönnettyjen kehittämisrahojen hallittu hyödyntäminen koko organisaatiossa. Näihin liittyen riskinä on tunnistettu ns. käännteinen riski. Mikäli käyttämättömiä rahoja joudutaan palauttamaan rahoituksen myöntäjälle, jäävät myös suunnitellut hyödyt jäävät saavuttamatta.

Henkilöstöresurssien osalta riskit liittyvät pienen organisaation yksittäisten asiantuntijoiden osaamiseen. Äkilliset henkilövaihdokset voivat vaikuttaa laajemmin organisaation toimintaan. Tällaista riskiä on vaikea hallita resursseja kasvattamatta.

3.4.3 Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut

3.4.3.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Tuotannon hallinto- ja tukipalveluiden toimintaa on ohjannut keväällä 2023 hyväksytty järjestämissuunnitelma toimenpideaaltoineen. Toimialueella on toteutettu useita tuotantotapaselvityksiä, jotka ovat ohjanneet palveluiden kehittämistoimenpiteitä. Vuoden 2024 aikana valmistuivat tuotantotapaselvitykset tietohallinnossa sekä talous- ja henkilöstöhallinnossa.

Vuonna 2023 päätettiin kilpailuttaa hyvinvointialueen ateria- ja puhtaanapitopalvelut yhdessä Kuhmon, Hyrynsalmen ja Ristijärven kanssa. Kilpailutuksessa valituksi tullut SOL Palvelut Oy:n ja Vireko Oy:n muodostaman ryhmittymä aloitti toimintansa helmikuun alusta 2024. Hyvinvointialueen ateriapalveluissa työskennellyt henkilöstö siirtyi Vireko Oy:n palvelukseen. Samana ajankohtana kotiin jaettavien aterioiden palvelutuottajana aloitti Compass Group Finland Oy.

Yhteistoiminta-alueen yhteisen Tervia Logistiikka Oy:n perustamis- ja osakasasiakirjat allekirjoitettiin lokakuussa 2023. Kuljetuspalveluiden vammais- ja sosiaalihuollon kuljetuksien osuus siirrettiin Tervia Logistiikka Oy:n toteutettavaksi lokakuussa 2024. Hyvinvointialueen palveluksessa ollut henkilöstö siirtyi Tervia Logistiikka Oy:n palvelukseen.

Henkilöstöhallinnossa valmisteltiin hyvinvointialueen henkilöstöstrategia, jonka aluehallitus hyväksyi helmikuussa 2024. Lisäksi teknisissä palveluissa valmisteltu hyvinvointialueen toimitilaohjelma hyväksyttiin toukokuussa 2024. Hallinto- ja tukipalveluissa valmisteltu hallintosäännön muutokset hyväksyttiin joulukuussa 2024. Hallintosäännön mukainen uusi poliittinen toimielinrakenne aloittaa uuden vaalikauden alusta kesäkuussa 2025.

Hyvinvointialuejohtaja Jukka Lindbergin irtisanouduttua virastaan kesäkuussa toimialuejohtaja Timo Halonen toimi virkaatekevänä hyvinvointialuejohtajana vuoden 2024 loppuun. Tuotannon hallinto- ja tukipalveluiden toimialueen toimialuejohtajana toimi henkilöstöjohtaja Tiina Veijola.

Talouspalvelut

Talouspalvelut tuottavat taloushallinnon palveluja omana tuotantona Kainuun hyvinvointialueelle. Nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista palvelutuotantoa ulkoisille tukipalveluasiakkaille ilman toiminnan yhtiöittämistä.

Järjestämissuunnitelman mukainen taloushallinnon palvelujen tuotantotapaselvitys on toteutettu hyvinvointialueiden vakiinnuttamiseen kohdennetulla valtionavustuksella. Loppuraportti on esitetty aluehallitukselle.

Talous- ja henkilöstöhallinnon sekä palkanlaskennan osalta selvityksessä nykyistä toimintamallia vertailtiin muiden hyvinvointialueiden ja palveluntarjoajien toimintamalleihin. Näihin perustuen selvitettiin, miten ja millaisilla kehittämistoimenpiteillä nykytilannetta olisi muutettava, jotta palvelutuotantoa saataisiin tehostettua.

Talouspalveluissa rutiinityötä on pyritty automatisoimaan ja henkilöstörakenteen painopistettä kohdentamaan rutiinitehtävistä asiantuntijatyöhön. Vuoden aikana talouspalveluista on poistunut kaksi laskentasihteeriä ja talouspalveluissa on aloittanut 1.8.2024 uusi controller.

Ostolaskujen käsittelyprosessia on osittain automatisoitu tekoälytoiminnallisuuden käyttönotolla. Pankkiohjelman vaihtuminen mahdollistaa tiliotetositteiden paperittomuuden sekä automaattitiliöintien hyödyntämisen. Lisäksi nykyistä osto- ja myyntilaskujen välityssopimusta on päätetty laajentaa ja sisällyttää sopimukseen paperisena sekä pdf-liitteenä sähköpostitse saapuneiden ostolaskujen skannaus ja digitointi. Päättäneen tilikauden aikana myyntilaskujen perintätoiminta ulkoistettiin Revire Perintä Oy:lle, jolle siirtyi myös maksumuistutusten lähettäminen.

Talouspalvelujen toteutuma suhteessa talousarvioon (1,8 milj. €) on 90,4 % eli talousarvio alittui 0,2 milj. €.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluissa saatiin vuoden 2024 aikana kaikki virat ja tehtävät täytettyä, joten toiminta on saatu vakiintumaan.

Järjestelyerät jaettiin syksyllä, alkuperäisestä aikataulusta myöhässä, mutta järjestelyerän jakamisessa kiinnitettiin huomiota veto- ja pitovoiman parantamiseen. Syksyllä aloitettiin tasopalkkaan valmistautuminen, joka tapahtuu hyvinvointialueilla suunnitelman mukaan loppuvuodesta 2025. Tasopalkkajärjestelmä korvaa nykyisin käytössä olevan tehtävän vaatavuuden arvioinnin.

Yhteistoimintaneuvotteluita on pidetty useampia eri syistä (mm. Kuhmon arviointi- ja kuntoutusyksikössä, lastenkoti Salmilassa ja ikäihmisten palveluissa). Yhteistoimintaneuvotteluiden prosessia on saatu kehitettyä, mutta edelleenkin kehitettävää riittää neuvotteluiden tarpeen tunnistamisessa.

Vuodelle 2024 täydennyskoulutuspäiviä oli keskimäärin 2,2 työntekijää kohden eli 0,2 päivää enemmän kuin edellisenä vuonna.

Rekrytoinnissa henkilöstön saatavuutta edistettiin mahdollistamalla työntekijöille sisäinen keikkailu sekä kehittämällä edelleen toimintalähtöistä ja keskitettyä työvuorosuunnittelua. Kansainvälisen rekrytointihankkeen myötä hyvinvointialueelle saapui vuonna 2024 yhteensä 36 ulkomaista työntekijää. He ovat aloittaneet työskentelyn Kajaa-
nin, Sotkamon ja Kuhmon eri toimipisteissä.

Työnantajakuvaa ja vetovoimaa on kehitetty muun muassa aktiivisella yhteistyöllä alueen oppilaitosten kanssa, some-lähettilästoiminnalla sekä osallistumalla erilaisiin rekrytointitapahtumiin.

Työhyvinvoinnin osalta vuonna 2024 päivitettiin korvaavan työn prosessikuvaus ja panostettiin työkykyyn liittyviin työterveysneuvotteluihin. Henkilöstökoordinaattori osallistui vuoden aikana 121 työterveysneuvotteluun, mutta kaikkii ei ollut mahdollista osallistua. Työkykykoordinaattoriresurssin riittävyttä tulee pohtia, koska palvelun kysyntä on kasvanut.

Mehiläisen Kompassi-palvelu otettiin käyttöön 2024 korostamalla tehostettua varhaisten hälytysten reagointia ja työkykyasioiden kirjaamista. Tämä ns. vahva kirjaaminen turvaa sekä työntekijän, että esihenkilön / työnantajan oikeuksia työkykyprosessien hoidossa.

Työkykyriskeihin liittyviä kirjauksia oli 760 kappaletta, joiden perusteella työterveyshuolto toteutti 890 työntekijä-kontaktia. Esihenkilöt tekivät itse yhteensä 36 työkykyarviopyyntöä työterveyshuoltoon. Esihenkilökompassi

tuotti esihenkilöille työhyvinvointikeskusteluun ohjaavia toimenpiteitä noin 300 tehtävää kuukaudessa. Keskusteluita on toteutettu hyvin.

Täsmätyöllä tarkoitetaan tilannetta, jossa työntekijän työkyky on tarkasti selvitetty ja todettu työkykyä olevan johonkin tiettyyn työhön jäljellä, mutta riski ennenaikaiseen on eläköitymiseen suuri. Yksi ennenaikainen eläköityminen maksaa työnantajalle keskimäärin 130 000 €. Vuonna 2024 kuuden kuukauden aikana täsmätyöhön sijoitui 10 työntekijää, joista kaksi vakinaistettiin sijaisuuden jälkeen.

Korvaavalla työllä tarkoitetaan tilannetta, jossa työnkuvaa muutetaan määrääjäksi pääasiassa sen takia, että henkilö ei ole työkykyinen vakinaisen tehtäväkuvauksen mukaiseen työhön. Tavoitteena on paluu omaan tehtäväkuvaukseen. Korvaavassa työssä ja sen tunnistamisessa on edelleen kehitettävää, sillä tarvetta olisi kevyelle, toimistotyypiselle työlle, esim. kuvapuhelintyöhön. Mallia on toteutettu eniten kotihoidon alueella sekä kuntoutuspalveluissa. Korvaavan työn määrästä ei ole saatavilla tarkkaa raporttia.

Asiakirjahallinto- ja neuvontapalvelut

Henkilöstön osalta tulevaisuuden haasteena on henkilöstön eläköitymiset ja hiljaisen tiedon poistuminen.

Potilas- ja sosiaaliasiavastaavan palvelut ovat laajentuneet koskemaan myös yksityisiä toimijoita, ja toiminta on vielä alussa.

Tietosuojatehtävät ovat lisääntyneet lainsäädännön ja ihmisten valvetuneisuuden vuoksi ja tulevaisuudessa ne tulevat lisääntymään entisestään uusien sääntelyjen myötä. Välittömiä toimenpiteitä vaativien tehtävien määrä vähentää mahdollisuuksia myös toiminnan kehittämiseen.

Hallinnon sihteerit

Hyvinvointialueen toiminnan aloituksen yhteydessä koottiin toimialueiden johdon sihteeritoiminnot yhteen yksiköön. Ratkaisulla on kyetty yhtenäistämään hallinnon prosesseja ja jakamaan työtä ruuhkahuipuissa ja poissaolotilanteissa.

Tietohallintopalvelut

Tietohallinnon määrärahat koostuvat pääosin koko hyvinvointialueen ja muiden toimialueiden toiminnassa käytävistä tietojärjestelmä-, laite- ja palvelukustannuksista. Talouden tasapainottamisen mahdollisuudet ovat tämän vuoksi rajallisia. Säästöä on löydetty tilavuokrista, tietoliikennekustannuksista, huoltosopimuksista sekä leasing-kustannuksista laitteiden ja ohjelmistojen määrää vähentämällä.

Talouden osalta on huomioitava, että tietohallinnolla on ollut ensimmäisinä toimintavuosina käytettävissä ICT-muutoshankkeiden valtionapurahoitusta, mutta jatkossa vastaavat toimet on katettava hyvinvointialueen käyttötuloudesta.

Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä Sagan käyttöönottoprojekti on työllistänyt tietohallinnossa laajasti. Tietohallinto toteutti myös tekoälyratkaisuiden pilotit (puheentunnistus ja ostolaskujen kierrätys), joiden ratkaisut ovat siirtyneet tuotantokäyttöön.

Valtioneuvoston ja YTA-alueiden ohjauksessa on toteutettu Pohjois-Suomen YTA:n ICT-tiekartan valmistelua.

Tekniset palvelut

Vuoden 2024 aikana on toteutettu Kainuun keskussairaalan kehätien pohjoisosan muutosinvestointi, jolla parannetaan alueen liikenneturvallisuutta sekä korjataan osin huonokuntoista alueinfraa.

Teknisten palvelujen toiminnan pääpaino on ollut omien kiinteistöjen ylläpidon ohella keskussairaalan rakennushankkeen takuutöissä sekä vuokratilojen hallinnassa. Toimenpideohjelmien osa-alueena olleessa vuokratilojen käytön tehostamisessa ja toimitilojen vähentämisessä on onnistuttu verrattain hyvin. Ulkoiset vuokratilat vähenivät n. 3800 m² uudesta Kajaanin paloasemasta huolimatta, ja vaikutus näkyy n. 1,3 milj. euroa alittuneessa vuokratilabudjetissa.

Tekniset palvelut on osallistunut kunnissa käynnissä oleviin tilahankkeisiin tilaajan edustajana. Kajaanin kaupun-

gin rakennuttama uusi palolaitos ja kaupunginvarikko eli Temppu- hanke on valmistunut ja tilat on otettu käyttöön. Sotkamossa sote-keskus 1:n rakennustyöt ovat käynnissä. Kuhmossa sote-keskuksen tarkennettu hanke-suunnitelma on valmistunut ja hankintamalli noudattaa Sotkamon mallia. Seuraavaksi terveysaseman uudistamishankeen hankesuunnittelu on tarkoitus käynnistää Suomussalmella.

Vuoden aikana on käynnistetty Lastenkoti SalmiLan korvaavien tilojen suunnittelu sekä Kainuun keskussairaalan uuden tuotantokeittiön hankinnan valmistelut.

Teknisten palvelujen (kiinteistötekniikka, lääkintälaittehuolto ja kiinteistöjen turvatekniikka) toimintakulut ovat toteutuneet pääosin suunnitelman mukaisesti. Kokonaisuutena toteutuneet kulut alittavat talousarvion.

Henkilöstössä on ollut vaihtuvuutta, jonka vuoksi yksikössä on tehty sisäisiä tehtävämuutoksia.

Materiaalipalvelut

Henkilöstökulut kehittyivät vuoden 2024 aikana maltillisesti ja olivat hieman budjetoitua alhaisemmalla tasolla. Uusi palveluyksikköpäällikkö (logistiikkapäällikkö) aloitti helmikuussa 2024.

Vammais- ja sosiaalihuollon kuljetusten siirryttyä Tervia Logistiikka Oy:n lokakuussa 2024 materiaalipalveluihin siirtyi kuljetuspalveluista 8 henkilöä. Tässä yhteydessä materiaalipalveluiden toimintaan siirtyi entisten toimintojen lisäksi sairaalan sisäiset ja ulkoiset materiaalikuljetukset sekä hyvinvointialueen ajoneuvojen hallinta.

Varastoitavien tuotteiden kirjanpidollinen arvo pysytteli samalla hieman alle 1 milj. € tasolla vuoden ajan. Varaston toimitusvarmuus pysyi hyvänä ollen yli 97 %. Hoitotarvikkeiden saatavuus oli hyvällä tasolla, joskin yksittäisissä tuotteissa esiintyi toimitusviiveitä.

Kuljetuspalvelut

Ateriapalveluiden ulkoistus toteutettiin suunnitellusti helmikuun 2024 alussa, jolloin kahdeksan ateriakuljetuksessa olleen henkilön työt päättyivät irtisanomiseen.

Kuljetuspäällikön ja viisi kuljetussuunnittelijaa siirtyi Tervia Logistiikka Oy:n palvelukseen liikkeenluovutuksella lokakuussa 2024. Muut kuljetuspalveluiden kahdeksan työntekijää siirtyivät materiaalipalveluihin.

Tervia Logistiikka Oy:n toiminnan käynnistyttyä se vastaa henkilöliikenteen kuljetuspalveluista hyvinvointialueen asiakkaille.

Ravinto-, puhtaanapito- ja tekstiilipalvelut

Ravinto- ja puhtaanapidon ulkoistamisen myötä lähes koko ravintopalvelujen henkilöstö siirtyi Vireko Oy:lle vanhoina työntekijöinä.

Vireko Oy valmistaa Kajaanin alueen ateriat keskussairaalan keittiössä. Kuhmon ja Sotkamon alueen ateriat valmistetaan Kuhmon Tuupalan koulun keittiössä ja Hyrynsalmen ja Suomussalmen alueen ateriat valmistetaan Hyrynsalmen palvelukeittiössä.

Compass Groupin toimittamien kotiin kuljetettavien aterioiden määrä väheni loppuvuotta kohden koko Kainuun alueella asiakkaiden siirryttyä muiden palveluiden käyttöön. Pienten asumisyksiköiden ateriatilausten määrissä ei juurikaan ole ollut muutosta. Ateriat toimitetaan asiakkaille kylmäkuljetuksena kahdesti viikossa. Paltamon alueen ateriapalvelut tuotti Paltamon kunta. Puhtaanapitopalvelut Kajaanin alueella tuotti SOL Palvelut Oy, joka käytti alihankkijana Clean and Safe Oy:tä muiden kuntien alueella.

Paltamon alueen puhtaanapidon v. 2024 tuotti Eurojopi.

Talousarviossa 2024 toimialuekohtainen taulukko on esitetty ainoastaan toimintakatteeseen saakka, joka on sitova valtuustoon nähden toimialueittain. Valtion rahoitus, rahoituserät, vuosikate, poistot ja tilikauden alijäämä on esitetty ainoastaan hyvinvointialuetasolla.



3.4.3.2 Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut toimialueen käyttötalousosa

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	TA muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/ TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
MYYNITUOTOT	1 647	1 393	-770	623	915	291	46,7	-44,5
MAKSUTUOTOT	146	80	0	80	59	-21	-25,8	-59,4
TUET JA AVUSTUKSET	3 957	2 452	-39	2 413	2 208	-205	-8,5	-44,2
MUUT TOIMINTATUOTOT	670	639	600	1 239	1 638	400	32,3	144,7
TOIMINTATUOTOT	6 419	4 563	-209	4 355	4 821	466	10,7	-24,9
HENKILÖSTÖKULUT	-19 561	-20 499	2 397	-18 102	-17 267	-834	-4,6	-11,7
PALVELUJEN OSTOT	-15 001	-14 280	5	-14 275	-14 365	91	0,6	-4,2
AINEET, TARV. JA TAVARAT	-5 090	-3 446	-33	-3 479	-3 386	-93	-2,7	-33,5
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 045	-18 152	326	-17 827	-16 459	-1 367	-7,7	704,9
TOIMINTAKULUT	-41 698	-56 377	2 694	-53 682	-51 478	-2 204	-4,1	23,5
TOIMINTAKATE	-35 278	-51 813	2 486	-49 328	-46 658	-2 670	-5,4	32,3
VALTIONOSUUDET	44 822	0	0	0	0	0	0,0	-100,0
RAH.TUOTOT JA -KULUT	-3	0	0	0	-0	-0	0,0	99,3
VUOSIKATE	9 541	-51 813	2 486	-49 328	-46 658	-2 670	-5,4	-589,0
POISTOT JA ARVONALENT.	-8 976	-9 292	0	-9 292	-9 073	-218	-2,3	1,1
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	565	-61 105	2 486	-58 619	-55 731	2 888	4,9	9 963,0

Taulukko 19. Tuotannon hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden toteutuma 1.1.-31.12.2024.

3.4.3.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Palveluysiköittäin laaditut toimintatapaselvitykset ovat pohjana toimintatapojen kehittämiseksi. Toteutettujen muutosten jälkeen tietohallinto, taloushallinto ja henkilöstöhallinto arvioidaan huolellisesti.

YTA-yhteistyön kehittyminen sekä mahdolliset lainsäädäntömuutokset In house-yhtiöiden asemaan vaikuttavat hidastavasti omien ratkaisuvaihtoehtojen valintaan. Oman toiminnan tehostamista on kuitenkin syytä jatkaa kaikissa vaihtoehdoissa.

Toimialueella on ollut runsasta henkilöstön vaihtuvuutta, mutta tehtävät on saatu täytettyä. Talous-, henkilöstö- ja tietohallintojohtajat on nimetty hyvinvointialueen johtoryhmään, jonka odotetaan edelleen tehostavan toimialueiden ja tukipalveluiden yhteistyötä.

Talouspalvelut

Talouspalveluiden tehtäväjärjestelyillä ja toimintojen digitalisoinnin avulla henkilöstömäärää pyritään edelleen vähentämään hallitusti luonnollisen poistuman kautta. Taloushallinnon maksuliikennejärjestelmä on päivitetty ja uusi ohjelma mahdollistaa paperitiliotetositteiden käsittelystä luopumisen. Tulevia toimintatapoja ja kehitystä tullaan arvioimaan tarkemmin valmistuneen tuotantopaselvityksen perusteella.

Talouspalvelut tuotetaan Kainuun hyvinvointialueelle toistaiseksi organisaation omana toimintana. Järjestämissuunnitelman mukaisesti toimintatapoja tullaan tarkastelemaan kokonaisvaltaisesti. Nykyisen toimintamallin vaihtoehtoja ovat toimintojen kokonais- tai osaukoistus. Ulkoistusratkaisuihin liittyy merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä, minkä vuoksi asiaa on valmisteltava maltillisesti ja realistisesti tarkastellen. Kaikissa vaihtoehdoissa osaavan henkilöstön saatavuus tehtäviin on jatkossa yhä haastavampaa.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluiden virat saatiin täytettyä vuoden 2024 aikana, joka helpotti sekä perustehtäviä että toiminnan kehittämistä. Tuotantopaselvitys ei toistaiseksi ole johtanut toiminnan muutoksiin, vaan henkilöstöpalvelut tuotetaan omana toimintana. Vuoden 2024 aikana aloitettiin laaja ohjeiden päivittäminen sekä henkilöstöhallinnon

prosessien kehittäminen, jolla turvataan tehokas tuki toimialueille ja työntekijöiden yhdenvertaisuus.

Vuoden 2024 aikana toteutettiin useampia yhteistoimintaneuvotteluja hyvinvointialueen eri yksiköissä. Näissä ei irtisanottu työntekijöitä, mutta osalle työntekijöistä tuli muutoksia työehtoihin ja/tai työntekemispaikkaan. Yhteistoiminnan ja sen prosessiin kehittäminen jatkuu.

Asiakirjahallinto- ja neuvontapalvelut

Uusi sääntely vaikuttaa asiakirjahallintoon mm. siten, että säilytysajat tulevat tiedonhallintalautakunnan suositusten mukaisesti muuttumaan. Nämä muutokset aiheuttavat asiakirjahallinnossa työtä. Myös ohjeita pitää päivittää ajan tasalle.

Tietosuojatehtävät ovat lisääntyneet ja tulevaisuudessa niiden odotetaan edelleen lisääntyvän.

Hallinnon sihteerit

Valmisteilla olevan organisaatiomuutoksen yhteydessä on syytä miettiä hallinnollisten prosessien yhtenäistämistä hyvinvointialueella. Sihteeritoimintojen kokoaminen voisi mahdollistaa tehokkaammat yhteiset käytännöt koko hyvinvointialueella.

Tietohallintopalvelut

Tietohallintopalvelut tuotetaan Kainuun hyvinvointialueelle organisaation omana toimintana kumppaneita hyödyntäen. Järjestämissuunnitelman laaditaan digiohjelma kehittämisen systematisoimiseksi. Myös tekoälypolitiikkaa valmistellaan.

Toimintatapojen ja järjestelmäarkkitehtuurin tarkastelussa on otettava huomioon myös Pohjois-Suomen YTA-alueen yhteistoiminta. Tietohallinnossa tulee varautua turvallisuusriskien hallintaan sekä omassa organisaatiossa että Pohjois-Suomen YTA-alueella.

Tekniset palvelut

Toimintamenojen kehitys seuraa pääsääntöisesti yleistä hintatasoa vuokratustannusten, huoltosopimusten, materiaalien, energioiden ja henkilöstökulujen osalta. Keskussairaalan takuuaikojen päättymisen näkyy voimakkaasti lisääntyneinä materiaali- ja huoltokustannusten nousuna. Kustannusten nousua pyritään hillitsemään suurella oman työn osuudella, joka on huomattavasti halvempaa mitä ulkoisten palvelutuottajien kustannustaso. Lisäksi kustannusten hallintaa toteutetaan osakokonaisuuksien kilpailutuksilla sekä toiminnan ja energiatalouden kehittämisellä.

Vuokratilojen käyttäjiä kannustetaan toimitilojen tiivistämiseen ja tätä tuetaan tila- ja kustannustietojen toimittamisella, vuokratilojen etsimisellä ja vuokraneuvotteluilla. Toimitilojen tiivistäminen vaatii useimmiten muutoksia myös toiminnassa, joten aktiivisuus toiminnan muutoksiin ja toimitilojen tiivistämiseen tulee jalkauttaa linjaorganisaatiossa ylhäältä alaspäin.

Materiaalipalvelut

Varaston toimitusvarmuus pyritään pitämään 97 % yläpuolella. Hoitotarvikkeiden saatavuuden odotetaan säilyvän hyvällä tasolla myös vuonna 2025. Osa koronapandemian hoitoon hankituista tuotteista sisältää riskin alaskirjaukseen varastosta tuotteen teknisen käyttöiän päättymisen vuoksi.

Tarkoituksenmukaisten varastotilojen riittävyyteen tullaan keskittymään sekä tekemään tarvittavia toimia.

Muutokset Puolangan terveyspalveluiden tuottamisessa tulee vaikuttamaan myös materiaalipalveluiden toimintaan.

Kuljetuspalvelut

Kuljetuspalveluiden toiminta omana palveluyksikkönä päättyi 31.12.2024 ja vuoden 2025 alusta lähtien hyvinvointialueelle jääneet toiminnot siirtyvät materiaalipalveluiden alaisuuteen.



Ravinto-, puhtaanapito- ja tekstiilipalvelut

Ateriapalveluissa jatketaan vuonna 2024 toteutetulla ulkoistetulla palvelutuotannolla. Sen osalta on edelleen toteutamatonta säästöpotentiaalia. Toimintamallin muutoksen yhteydessä jouduttiin tekemään ennakoimattomia kalustohankintoja ja henkilöstölisäyksiä, jotka jatkossa eivät ensimmäisen vuoden lailla vaikuta tulokseen.

Puhtaanapidon osalta eräisiin yksiköihin ei kilpailutuksessa oleva siivoustaajuus ei riittänyt, vaan sitä on lisätty. Tekstiilipalveluiden osalta ei ole tiedossa muutoksia.

3.4.4 Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut

3.4.4.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Vuoden 2024 talousraami oli laadittu ennätyksellisen tiukaksi. Terveysten- ja sairaanhoidon toimialueelta edellytettiin negatiivista toimintakatetta vuodelle 2024, esimerkiksi palkankorotuspaineista huolimatta. Sopeuttamistarpeiden aiheuttama riski hoitojonojen pidentymisestä tiedostettiin.

Lopputuloksena oli lähtötilanteesta huolimatta ennakoitua parempi. Tätä selittävät tietoiset ratkaisut vähemmästä toiminnasta pienemmällä määrällä työntekijöitä, henkilökunnan aktiivinen ja onnistunut panostaminen muutosten aikaansaamiseksi. Osin tulokseen vaikuttivat myös inflaation tasoittuminen sekä toimintatuottojen kertymä, johon vaikutettiin erityisesti tehostuneen tilastoinnin myötä.

Jonotilanne kasvoi paikoitellen vaikeaksi varsinkin kirurgiassa ja suun terveydenhuollossa sekä ruuhkautui loppuvuodesta myös Kajaanin perusterveydenhuollossa ennen omalääkärimallin aloitusta. Kainuun hyvinvointialueen terveydenhuollon jonotilanne pysyi muihin hyvinvointialueisiin nähden keskimääräisenä.

Palveluiden ostot kohdistuivat ennen kaikkea yliopistosairaalatason palveluiden ostoon, eivät niinkään keskussairaalan tai perusterveydenhuollon vuokralääkäritoimintaan.

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut

Palvelualueen tehtävänä on tukea operatiivisia palvelualueita niiden päämäärien saavuttamisessa. Vuoden aikana kiinnitettiin erityishuomiota palvelualueiden väliseen yhteistyöhön, viestintään ja taloustietoisuuteen. Tukipalveluiden käyttöä pyrittiin tietoisesti vähentämään esimerkiksi rationaalisen lääkehoidon käytöllä, prosessisuunnittelulla ja kaksoiskuvantamista välttämällä. Näillä on keskeinen vaikutus hyvään tulokseen, vaikka osa selittyy väistämättä sopeuttamistoimista johtuvista palvelutuotannon laskusta.

Lääkehuoltopalvelut

Lääkkeiden toimitusrivien määrä on laskenut noin 6 %. Lääkevalmistuksessa, mukaan lukien solusalpaaja-tuotanto oli valmistuskertoja noin 7 % vähemmän. Tämä johtunee vähentyneen tuotannon lisäksi aktiivisesta yhteistyöstä operatiivisen toiminnan kanssa, jossa painotettiin erityisesti lääkkeiden oikea-aikaista ja tarpeen mukaista tuotteen tilaamista. Myös hinnastoa on päivitetty vastaamaan todellisia kustannuksia, mikä auttaa rationaalisen lääkehoidon toteutusta. Lääkehävikin vähentäminen oli asetettujen tavoitteiden mukaista; koko hyvinvointialueen lääkehävikki oli kokonaisuudessaan noin 210 000 euroa, palautuen aikaisempien vuosien tasolle.

Kajaanin perusterveydenhuoltoon suunnattu moniammatillinen osastofarmasiahanke jatkui vakiinnuttamisrahalla vuonna 2024. Tulokset ovat olleet rohkaisevia, etenkin perusterveydenhuollon resurssihaasteista kärsivässä Kajaanissa.

Radiologia

Radiologian yksikössä suoritettujen tutkimusten määrä laski vuoden 2024 aikana. Kokonaismäärässä oli 9,7 %:n vähenemä edelliseen vuoteen verrattuna. Natiivi- ja ultraäänikuvauksissa kysyntä oli tarjontaa pienempää, eikä jonoja tutkimuksiin ollut. Tätä selittää tuotannon aleneman lisäksi huolellisempi kuvaussuunnittelu ja tehostettu taloustietoisuus. Osa natiivi- ja ultraäänitutkimusten vähenemisestä selittyy myös työterveyshuollon kuvausten siirtymisestä pois hyvinvointialueelta.

Leiketutkimusmäärien väheneminen selittyy osittain pandemian jälkeiseen aikaan liittyneen kysyntäpiikin taittumisena ja osittain sillä, ettei talousarvioon saatu rahaa jononpurkutoiminnan jatkamiselle. Leiketutkimusten jonotilannetta on parannettu laajentamalla magneettikuvausajoja myös lauantaille sekä hyödyntämällä SPECT-TT-laitetta uusilla potilasryhmillä, joista merkittävämpänä mainittakoon eturauhassyöpäpotilaiden tutkimukset. Näiden muutosten myötä kuvausjonojen tilanne on pysynyt edellisten vuosien tasolla. Ulkoisten magneettitutkimusten ostot vähenivät lähes 30 %, joka on lähettävien yksiköiden tekemän tutkimusten tilaamisen kriittisemmän tarkastelun ja arvioinnin ansiota.

Vuonna 2024 kuvantamiseen saatiin toimialueen asettamien tavoitteiden mukaisesti palkattua kaksi uutta osa-aikaista radiologian erikoislääkäreitä, joiden työpanos yhteensä 0,8 henkilötyövuotta. Tämä tukee onnistunutta talousarviota, sillä radiologian konsulttilääkäreiden käyttöä pystyttiin vähentämään ennakoitua enemmän.

Radiologia on pystynyt myös aloittamaan uutta toimintaa. Sylkirauhasten solunäytteenotto on pystytty korvaamaan kudoksenäytteenotoilla, joka on nykyisten diagnostiikkasuositusten mukaista. Myös TT-kuvauksia on pystytty tarjoamaan entistä laajemmin, ja niiden käyttö etenkin korva-, nenä- ja kurkkutautien diagnostiikassa on lisääntynyt. Perusterveydenhuollon ultraäänitutkimusten saatavuutta on parannettu tuottamalla osa Kajaanin alueen ultraäänitutkimuksista oman henkilökunnan voimin. Perusterveydenhuollon natiivikuvien lausunnot siirrettiin omaksi toiminnaksi jo vuoden alussa.

Radiologia panostaa jatkossa perusterveydenhuollon tutkimusten saatavuuteen sekä lääkäreiden koulutukseen, jotta erikoissairaanhoidon ja päivystyksen käyttöä potilaan primääridiagnostiikassa voitaisiin vähentää. Perusterveydenhuollon lääkäreillä on jatkossa mahdollisuus opetella ultraäänidiagnostiikkaa radiologian osastolla, lisäksi käynnistetään projekti sepelvaltimotautipotilaan diagnostiikkapolusta perusterveydenhuollossa. Tarkoituksena on tarjota mahdollisuus myös perusterveydenhuoltoon tilata TT-kuvaus diagnostiikkaa varten nykysuositusten mukaisesti.

Sihteeripalvelut

Sihteeripalvelut-yksikön toiminnan haasteena on pula terveydenhuollon resursseista. Tämä heijastuu sihteerityöhön lukuisina ajanvarausten muutoksina ja peruutuksina lisäten sihteerityön tarvetta. Poissaoloihin ei ole saatu sijaisia, joka näkyy talousarvion alittumisena. Tämä ei ole vuodelle asetettujen tavoitteiden mukaista.

Toimintaa on kuitenkin saatu selvästi tehostettua suoritteiden määrää seuraamalla ja epäkohtiin puuttumalla. Puheentunnistuksen hyödyntäminen tarvitsee laajemman käytön ennen kuin tekstinkäsittelijöiden määrää pystytään yksiköissä vähentämään.

Tiedolla johtamista tulee tehostaa työntekijämäärien painottamisessa eri yksiköiden välillä. Työkierrosta on saatu hyviä ja rohkaisevia kokemuksia. Se on tukenut muutosjohtamista yksikössä.

Välinehuolto ja infektioiden torjunta

Välinehuollossa hyödynnetään teknologiaa sekä seurataan toimintaa ja laatua tarkasti koko välinehuoltoprosessissa. Loppuvuodesta 2024 otettiin käyttöön tuotannonohjausjärjestelmän vanhenemisraportointiosio, jonka avulla välineistön steriilispäiväysten vanhenemista voidaan seurata ilman manuaalista käsittelyä. Tämä tuo kustannussäästöjä sekä parantaa toimintavarmuutta ja -turvallisuutta. Lisäksi aloitettiin testaaminen välinehuollon laitteiden omavalvontaraportoinnista, jonka on tarkoitus siirtyä tuotantokäyttöön alkuvuodesta 2025. Tällä varmistetaan huoltojen ja testiajojen aikataulutus ja kirjaaminen omavalvontajärjestelmään.

Infektioiden torjuntayksikkö on aktiivisesti seurannut infektiotilanteita hyvinvointialueella ja sen ulkopuolella, päivittänyt ohjeistuksia sekä kouluttanut uusia hygieniayhdyshenkilöitä ja muuta hyvinvointialueen henkilöstöä. Infektioiden omavalvontalomake pilotoitiin kolmella vuodeosastolla ja yhdessä hoitokodissa. Sen käyttöönotto yksiköissä käynnistyy koulutusten jälkeen Laatuportin kautta vuonna 2025. Tämä mahdollistaa tarkemman yksikkökohtaisen raportoinnin ja infektioiden torjunnan kehittämisen. Tavoitteena on taata hoitoa ja palvelua ilman hoitoon liittyviä infektioita ja tartuntoja.

Patologia

Patologian kokonaissuoritemäärä (8019) väheni 7 % ja oman laboratorion suoritteet vähenivät 5 % verrattuna edelliseen vuoteen. Suoritteiden jakautuminen oman työn ja ostopalveluiden välillä parani entisestään. Vuonna 2024 noin 86 % palvelusta tuotettiin itse. Muutos on tavoitteiden mukainen ja lähestyy pienen hyvinvointialueen keskussairaalan ihanteellista oman tuotannon ja oston välistä tasapainoa. Kudos- ja solunäytteiden vastaanemisessa pystyttiin vastausaikataavoitteessa kaikkina kuukausina.

Palvelutuotannon jatkuvaa parantamista jännevoitettiin tavoitteellistamalla kehityshankkeet sidosryhmätavoitteiksi, patologian prosessitavoitteiksi ja työhyvinvointitavoitteiksi hankkeiksi. Pyrkimyksenä on tukea patologian toimien ja hyvinvointialueen strategian vastaavuutta. Kehityshankkeita toteutettiin yhteensä viisi.

Sidosryhmätavoitteellisista kehityshankkeista esimerkkeinä olivat liitännäishoidettujen rintasyöpäpotilaiden varti-
jaimusolmukejäläike tutkimusten ja sydänlihaskiirradiation histologisten tutkimusten liittäminen patologian palvelu-
luvalikoimaan. Nämä edustivat strategian mukaista yhteistyötä kliinisten erikoisalojen (naistentaudit, kardiologia)
ja patologian välillä. Ne tuottavat tulevaisuudessa säästöjä asiakaspalvelumaksuista ostopalveluina tuotettujen
tutkimusten siirtyessä omaksi työksi.

Kokonaisuudessa patologian palvelut tuotettiin vuoden 2023 kustannustasoa edullisemmin. Tähän päästiin osin
näytämäärän vähenemisen seurauksena, mutta osin myös patologian omin keinoin mm. aineiden ja tarvikkeiden
tilauskäytännöllä, reagenssitilauksen tiukalla hintavertailulla ja vähimmillä ostoilla. Muuttamalla kahden immuno-
laitteen käyttöä vuoroviikkoiseksi voitiin vähentää kalliiden puskuriliuosten määrää. Sytologianäytteiden kotiutusta
ostopalveluista omaksi työksi jatkettiin ja kalliita erikoistutkimuksia pyytäviä kliinisiä erikoisaloja informoitiin tarkoin
kohdennettujen tutkimuspyyntöjen tarpeellisuudesta. Myös tarkoin suunnitelluilla lomajärjestelyillä sijaistarvetta
voitiin vähentää.

Kuntoutuspalvelut

Kuntoutuspalveluiden palvelualueella kertyi hoito-, tutkimus-, terapia-, apuväline- ja hoitotarvikesuoritteita arviolta 5
% enemmän kuin vuonna 2023. Etävastaanottoja lisättiin omasoten, puhelimen ja kuvapuhelimen välityksellä ja
niiden osuus kaikista kontakteista oli 9 %. Kontaktien lisääntyminen selittyi myös strategiatavoitteiden mukaisella
tehostuneella tilastoinnilla, joka osaltaan vaikutti positiivisesti toimintatuottoihin. Asiakaspalautteet olivat erinomaisia
4,8/5,0 ja NPS oli 84. Myös opiskelijapalautteiden keskiarvo oli korkea 9,1/10,0 ja NPS 88.

Henkilöstötilanne palvelualueella oli erittäin hyvä kaikkien vakanssien ollessa täytettynä. Kaikkien lääkärin (5) va-
kanssit on täytetty vakituksilla työsuhteilla, jonka lisäksi fysioteriassa oli yksi erikoistuvan vaiheen lääkäri. Ostopalve-
luilla täydennettiin omaa palvelutuotantoa lääkinällisen kuntoutuksen, lymfaterapian, veteraanikuntoutuksen, psy-
kologien perhevapaan osittaisten sijaisuuksien, puheterapia-arviointien sekä kouluttajalääkärin ostoina edellisen
vuoden tapaan. Sijaisia otettiin suunniteltua vähemmän vuoden aikana, ja osa tehtävistä jätettiin tietoisesti täyttä-
mättä määräajaksi tarkastellen samalla prosesseja uudelleen.

Hoitotakuussa pysymiseen tähtäävät toimet jatkuivat edelleen esimerkiksi ikäihmisten kuulon kuntoutusohjauksessa
käynnistetyin aistikohortti-hankkeen myötä. Hoitotakuu toteutui muutoin palvelualueella keskimääräisesti erittäin hy-
vin. Kuntoutuspalvelut ottivat käyttöönsä PSOP-järjestelmän lääkinällisen kuntoutuksen palveluille osana kestävän
kasvun Kainuu -hanketta.

QWL-mittauksessa henkilöstön työhyvinvointi oli lokakuun mittauksessa 59,75 %. Kevään 2024 mittauksessa QWL
tulos oli parempi. Syksyn heikentyneeseen tulokseen vaikuttivat erityisesti työaikamuotoon liittyvät keskustelut hen-
kilöstön kanssa. QWL-tulos oli kuitenkin koko organisaation keskiarvoa korkeampi. Sairauspoissaolot vähenivät
keskiarvoon 10,5 työpäivää / työntekijä.

Kuntoutuksen palvelualueella toteutettiin monenlaisia kehityshankkeita ja toiminnan uudistumista, jonka keskipis-
teenä oli vuonna 2024 kustannuskasvun hillintä, prosessien päivittäminen, digitaalisten palvelujen edistäminen ja
erinomaisen asiakaskokemuksen ylläpitäminen. Tavoitteissa onnistuminen heijastuu potilasjonojen hallintaan ja hy-
vään taloustulokseen. Kuntoutuspalveluille myönnettiin ulkoinen laatusertifikaatti huhtikuussa 2024.

Kuntoutuspalvelut olivat mukana terveyden- ja sairaanhoidon toimialueen eri kehittämisohjelmissa kuten palvelu-
verkkorakenteen ja Kuhmon arviointi- ja kuntoutusyksikön ja kotikuntoutustiimin osalta. Yhteistyö ikäihmisten pal-
veluiden kanssa näiden sekä kotihoidon arviointijaksojen ja tehostetun kotikuntoutuksen toimintamallissa on osoit-
tautunut tarpeelliseksi ja hyödylliseksi. Jatkossa on tarkoitus arvioida vastaavaa toimintaa myös Sotkamossa, Ka-
jaanissa ja Suomussalmella.

Henkilöstöä on jatkuvasti informoitu ja osallistettu talouden sopeuttamista koskeviin ratkaisuihin. Huomiota on kiin-
nitetty asiakkaiden palvelutarpeen mukaisiin tarvikkeisiin ja niiden vaihtoehtoihin kustannuksiin. Effector-ohjelmis-
ton käyttöönoton koulutukset henkilökunnalle saatiin päätökseen ja nyt tilaukset tehdään yhteiseen rekisteriin. Pal-
velujen ostoissa yhtenäistettiin terapiajaksojen määrät Pohteen kanssa, mikä on johtanut suositeltujen käyntimää-

rien laskuun. Vuokralääkäripalveluille ei ollut tarvetta. Kehitysvammaosaston ja poliklinikan palvelut on pystytty järjestämään omana toimintana. Kehitysvammaisten laitosostopalveluiden sijaan on käytetty oman organisaation osastopalveluja.

Lasten ja perheiden terveyspalvelut

Erikoissairaanhoidon osalta palvelualueella pysyttiin hoitotakuussa. Neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa henkilöstömitoitus oli asiakasmääriin nähden valtakunnallisen suosituksen mukaisesti. Opiskeluterveydenhuollossa asiakasmäärät henkilöstöresursseihin nähden olivat suuremmat kuin suosituksen mukaan tulisi olla.

Kainuussa synnytyksiä oli yhteensä 660, mikä oli 73 synnytystä vähemmän kuin vuonna 2023. Synnytysmäärät olivat valtakunnallisesti aiempaa pienemmät kaikissa keskussairaaloissa vuonna 2024. Kainuun ulkopuolelta tulevien synnyttäjien osuus oli 47 %, mikä pysyi lähes samalla tasolla edelliseen vuoteen verraten. Kainuussa synnyttäneet perheet valitsevat mielellään sairaalan uudelleen asioidessaan lastentaudeilla.

Palvelualueella oli tavoitteena käyttää ostopalvelulääkäreitä mahdollisimman vähän. Tavoitteessa onnistuttiin hyvin, sillä palvelualue osti ainoastaan lastenlääkäreitä päivystystoiminnan varmistamiseksi. Lisäksi lastentaudeilla tarvittiin ostopalvelulääkäreitä, kun lasten sairaudenhoitoa siirrettiin yliopistosairaaloista omana työnä tehtäväksi edullisimpien kustannusten vuoksi.

Yksi tärkeimpiä keinoja omien työntekijöiden hankkimiseksi on erikoistuvien lääkäreiden kouluttaminen. Lastentaudeille saatiin palkattua virkaan uusi erikoislääkäri. Lisäksi sairaanhoitajia, terveydenhoitajia ja kättilöitä saatiin palkattua niin sijaisuuksiin kuin vakituisiin tehtäviin. Vuonna 2023 kehitetyn maksuttoman ehkäisyn -toimintamallin myötä hoitajia koulutettiin seksuaaliterveyden edistämiseen sekä ehkäisyyn liittyviin toimenpiteisiin ja tarkastuksiin. Vuonna 2024 tähän toimintaan ei enää tarvittu vuokralääkäreitä.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö on edelleen tiivistä. Erikoissairaanhoidon lääkärit pitävät vastaanottoa perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon kontroleja on siirretty perusterveydenhuoltoon. Kouluterveydenhuollon osalta on kehitetty perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluja nuorille. Tämä aikaansaa säästöjä tulevaisuudessa, kun hoito kohdentuu oikein ilman viivytystä. Neuvoloiden tilojen käyttöä tiivistettiin yhteistyössä muiden perusterveydenhuollon toimijoiden kanssa, jolloin vuokratkustannukset ovat todellisen käytön mukaan.

Osastohoidon palvelut

Leikkaus- ja anestesia -yksikössä koordinaatiota on edelleen parannettu työryhmän kokouksissa ja leikkauslistapalavereissa. Leikkaavista lääkäreistä oli pulaa, mutta aikakiintiöille onnistuttiin saamaan leikkauksia. Tämä on nostanut kevyemmän kirurgian leikkausmääriä.

Leikkaustoiminnan sisäinen kehittäminen on jatkunut tuloksellisesti. Salien vaihto aika on poissaoloista huolimatta pysynyt ennallaan ja on alle kansallisen keskiarvon. Toimintaa on kehitetty myös salin potilasmäärien nostamiseksi mm. keskittämällä tiettyjä toimenpiteitä saleittain. Teho- ja valvontaosaston on otettu käyttöön malli resurssien tehostamiseksi leikkauksen jälkeisestä tarkkailuhoidosta tilanteissa, joissa on ollut henkilöstövajetta. Näin voidaan välttää leikkausten perumisilta.

Erikoissairaanhoidon osastohoito -yksikössä keskimääräinen osastojen bruttokuormitus oli laskussa, osastolla A 69 % (v. 2023 85 %) ja osastolla B 90 % (v. 2023 94 %). Kuormituksissa oli kuitenkin suurta vaihtelua kuukausittain. Toimialueen tiukan talousraamin mukainen jononpurkutoiminnan väheneminen näkynee osastokäytön kehityksessä.

Osastojen työntekijöiden saantia on helpottanut sisäisen keikkailun malli. Henkilöstökulut ovat pysyneet maltillisina. Asiakaspalautteiden NPS on erinomainen. Kansallisessa NES (Nurse engagement survey) kyselyssä hoitajien sitoutuneisuusaste hyvä verrattuna kansalliseen arvoon.

Kehittäminen on keskittynyt asiakasprosessien tehostamiseen, muun muassa kotiutusprosessin kehittämiseen. UOMA-potilassiirtojärjestelmän pilotointi käynnistyi lokakuun 2024 alussa. Alustavien kokemusten perusteella järjestelmän avulla pystytään sujuvoittamaan jatkohoitoon pääsyä sekä lyhentämään odotusaikaa jatkohoitoon.

Perusterveydenhuollon osastohoito -yksikössä osastokuormitus oli akuuttiosastoilla noin 100 % eli osastot olivat käytännössä koko ajan täynnä. Vaativan kuntoutuksen osaston toiminta poikkeaa akuuttiosastoista, sillä siellä hoito on pidempikestoista ja täyttöaste oli yli 90 %.

Hoitojaksojen keskimääräinen kesto akuuttiosastoilla oli 9,5 vuorokautta, mikä on korkeampi kuin tavoiteltu ja siihen tulee paneutua jatkossa tehokkaammin mm. kotiutuskoordinaattoritoimintaa ja toimialueiden välistä yhteistyötä ja resurssijakoa kehittämällä. Osaltaan hoitojaksoja pidensivät muualle pääsyä odottavat, joiden lääketieteellinen tarve osastohoidolle oli jo päättynyt. Lisäksi Kajaanissa tilanteeseen vaikutti vakituisen lääkäriresurssin puuttuminen.

Ikäihmisten asumispalveluihin odottajia oli jatkuvasti noin 10 potilasta ja lisäksi muutamia muiden syiden vuoksi muihin asumispalveluihin tai kotihoitoon odottavia. Odottavien tilannetta ja osastopaikkojen riittävyyttä on seurattu ja selvitetty yhteisissä palaverissa hyvinvointialueen eri toimijoiden kesken.

Terveyskeskussairaaloiden muutos kohti arviointi- ja kuntoutusyksiköitä käynnistyi Kuhmosta vuoden 2024 alussa, kun perusterveydenhuollon akuutti sairaalahoido keskitetään asteittain Kajaaniin. Hoitotyössä henkilöstötilanne parantui lähi- ja keskijohdon aktiivisten toimenpiteiden ansiosta ja keskussairaalassa saatiin avattua kaksi lisäsiipeä yleislääketieteen osastolle.

Suomussalmella ja Sotkamossa on ollut hyvä osastolääkärityön jatkuvuus. Kajaanissa lääkäriä sen sijaan haittaa jatkuvuuden puute, joka kuormittaa myös osaston muuta henkilöstöä. Vuokralääkäreitä on jouduttu käyttämään yleislääketieteen osastolla, sillä omia lääkäreitä ei aktiivisesta rekrytoinnista huolimatta ole saatu.

Työelämän laadun (QWL) henkilöstökyselyissä osastoilla korostuu muun muassa riittävä henkilöstöresursointi, jota kehitetään edelleen.

Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

Poliklinikkapalvelut-yksikössä kirurgian hoitotakuu ylittyi sekä lähete- että leikkausjonoissa. Kirurgian ohut lääkäriresurssi heijastui myös määräaikaikutsupotilaisiin, joiden hoitoa ei osalla erikoisaloista pystytty toteuttamaan lainkaan. Myös leikkausjonon osalta hoitotakuu ylittyi monelta osin, joskin tilanne korjautui hieman edellisvuoteen nähden. Kirurgialle on käynnistetty yhteistyössä leikkaussali-yksikön kanssa toimintaohjelma tilanteen haltuun ottamiseksi.

Jononpurku oli kokonaan tauolla neljä kuukautta sopimusten puuttuessa. Muutoin jononpurkua tehtiin aiemmasta poiketen pelkästään kiireellisimmille potilaille. Hoitojonon kanssa haasteita oli myös vatsataudeilla, sisätaudeilla sekä keuhkosairauksilla. Silmätautien jonotilanteen helpottamiseksi kaihileikkauksissa otettiin käyttöön palveluseteli, jota myönnettiin 65 potilaalle. Palveluseteleitä myönnettiin 100 250 € arvosta ja näistä käytettiin 56 %.

Sisätaudeilla jouduttiin turvautumaan ostopalveluihin etenkin kardiologiassa, reumataudeilla, endokrinologiassa ja hematologiassa. Hoitotakuussa onnistuttiin kuitenkin keskimääräisesti hyvin. Silmätaudeilla ei edelleenkään ole yhtään virkalääkärinä ja lääkäripalvelut jouduttiin hankkimaan ostopalveluna. Myös keuhkolääkäreistä oli edelleen pulaa ja lääkäriä on täydennetty ostopalveluina. Korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikalla oli jonkin verran resurssivajetta lääkäriyössä loppuvuodesta, hoitotakuussa onnistuttiin pääsääntöisesti hyvin. Kuuloasemalle valmistui kaksi audionomia ja audionomien vakanssit ovat vuosien tauon jälkeen täynnä.

Toimintaa kehitettiin pitkin vuotta kaikilla erikoisaloilla. Erityisesti prosesseja on kehitetty kustannustehokkaammiksi. Työnjakoa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon osalta muutettiin tarkoituksenmukaisemmiksi esim. IBD ja murtumapotilaiden osalta. Lisäksi sähköistä asiointia ja etävastaanottoja kehitettiin edelleen. Myös lääkäri- ja hoitajatyön osalta työnjakoa on tarkasteltu ja siirretty tehtäviä lääkäriltä hoitajalle. Tämän on mahdollistanut aktiivinen osaamisen kehittäminen ja hoitajien suorittamat erikoistumisopinnot. Kirjaamiseen ja tilastointiin liittyvää osaamista ja ohjeistusta on kehitetty merkittävästi koko poliklinikkapalveluiden alueella. Huolellinen kirjaaminen vaikuttaa valtakunnallisiin tilastoihin ja hyvinvointialueen saamaan rahoitukseen.

Terveyskeskusvastaanotoilla hoitotakuussa on onnistuttu hienosti Hyrynsalmella, Kuhmossa, Sotkamossa ja Suomussalmella, joissa hoitoon on päässyt 14 vuorokauden kuluessa. Kajaanin yleislääketieteen poliklinikalla ja siihen kuuluvalla Vuolijoen vastaanotolla hoitoon pääsystä on sen sijaan ollut varsinkin loppuvuotta kohden suuria vaikeuksia ja jonossa on odottanut keskimäärin 1500 asiakasta noin 3–5 kuukautta.

Hoitotakuu ei ole toteutunut myöskään osin Kajaanista johdetuilla Paltamon ja Ristijärven vastaanotoilla, vaan jonnossa on ollut keskimäärin 250 asiakasta noin 2–4 kuukautta. Jonoutunut tilanne johtuu osin resurssipulasta ja osin toiminnan eroavuuksista sekä uusien toimintojen, esimerkiksi hoidon jatkuvuusmallin samanaikaisesta suunnittelusta.

Yksiköille on keväälle 2025 suunniteltu jononpurkua, jotta hoidon jatkuvuuden toimintamalli päästään aloittamaan tasapainoisesta tilanteesta. Joidon jatkuvuusmallissa kaikille kainuulaisille tulee omalääkäri sekä -hoitaja ja sen odotetaan osaltaan parantavan yhdenvertaista hoitoon pääsyä hoitotakuulain mukaisesti. Vuonna 2023 hoidon jatkuvuuden indeksi (COCI) Kainuussa oli 0,32 (mitä suurempi indikaattorin saama arvo on asteikolla 0–1, sitä paremmin hoidon jatkuvuus toteutuu).

Diagnoosien kirjaamista ja käyntisyytä on seurattu viikkotasolla ja puutteisiin on puututtu. Henkilöstöä on informoitu asian merkityksestä hyvinvointialueen rahoitukseen ja tiedolla johtamiseen sekä annettu koulutusta oikeista kirjaimistavoista. Diagnoosien kirjaaminen on tämän myötä parantunut toimialueen tavoitteen mukaisesti.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toteuttamassa valtakunnallisessa asiakaspalautekyselyssä perusterveydenhuollon palveluiden suosittelemiseksi oli Kainuussa parempi kuin koko maan keskiarvo. Yhteydensaannin jous-tavuuden ja nopeuden osalta Kainuu oli jaetulla 1. sijalla ja 85 % vastaanotoilla asioineista koki saaneensa täysin tarvitsemaansa apua. Tulos on hyvä, vaikka Kainuun sisällä terveysasemien välillä on eroja. Valtaosa vastaajista oli asioinut paikan päällä, mutta myös etä- ja puhelinasioinnissa oli tyytyväisiä asiakkaita. Myös opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä, sillä Suomen Medisiinariliitto myönsi Kuhmon ja Suomussalmen terveyskeskuksille Kandiystävällisen Terveyskeskuksen palkinnon. Suomussalmelle palkinto myönnettiin jo neljättä kertaa. Kriteereinä Kandiystävälliselle terveyskeskukselle ovat myönteinen ilmapiiri, hyvä perehdytys ja seniorituen saatavuus sekä kouluttautumisen ja palautteen saannin mahdollisuus.

Työelämän laadun (QWL) henkilöstökyselyn perusteella vastaanotoilla kehitettävää kuitenkin riittää ja lisäksi vastausprosentti oli alhainen muun muassa henkilöstön poissaolojen takia.

Suun terveydenhuollossa hoitojonot kasvoivat vuonna 2024 niin Kajaanissa, Sotkamossa kuin Kuhmossakin. Aktiivitoimenpiteistä jonojen kasvu oli odotettavissa talousraamin pienennettyä mahdollisuuksia järjestää potilaiden konnaishoitoa palvelusetelillä, ostopalvelulääkärien työpanoksella ja jononpurulla.

Jonojen kasvun hillitsemiseksi potilasjonot on segmentoitu (luokiteltu), mikä vapauttaa vuonna 2025 lisää vapaita vastaanottoaikoja. Laskelmien mukaan kiireettömän hoidon jonot on vähitellen mahdollista purkaa Sotkamon joustavan (ns. kerralla enemmän) klinikan valmistuessa. Jononpurku virka-ajan toimintana tulee kuitenkin kestäämään jopa pari vuotta, ilman lisärahoitusta tai muita uusia keinoja.

Sotkamon uuden soteakeskushammashoitolan rakentamistyöt käynnistyivät vuonna 2024 ja toiminnan ja hankintojen suunnittelua uuteen joustava klinikka -hoitolaan tehtiin pitkin syksyä.

Hammaslääkärien saatavuus jatkui hyvänä. Hammashoitajien ja suuhygienistien saatavuudessa oli paikoin haasteita. Kainuu kiinnosti erityisesti hammaslääketieteen opiskelijoita ja työpaikkoja tiedusteltiin moninkertaisesti vapaisiin paikkoihin nähden.

Kainuussa suun terveydenhuollossa on maan korkeimmat asukaskohtaiset nettokäyttökustannukset. Syitä tähän ovat erityisesti

- 1) vuoden 2023 työvoimavuokrauksen korkeat kustannukset
- 2) väestön korkea sairastavuus ja julkisten suun terveydenhuollon palveluiden käyttö sekä
- 3) työn tauotuksen käytännöt, joiden myötä virka-ajan vastaanottoaikojen määrä jää muista hyvinvointialueista jälkeen jopa noin 1240 potilasajan verran vuodessa. Tämä johtaa muita hyvinvointialueita matalammalla kynnyksellä hintavan jononpurun ja vuokratyövoiman käyttöön.

Toiminnan muutoksia lähdettiin loppuvuodesta valmistelevaan yhteistoimintamenettelyä varten, joka käynnistyy vuoden 2025 keväällä. Tässä erityisesti tauotuksen käytäntöjen saattaminen muun maan tasolle kykenisi vauhdittamaan kiireettömän hoitojonon purkamista omana perustyöajan toimintana. Pysyvästi jonoton Kainuu näyttää näiden toimien toteutuessa mahdolliselta.

Mielenterveys ja riippuvuuksien hoito

Aikuisten mielenterveys- ja riippuvuuksien hoidon yksikössä hoidettujen potilaiden ja hoitojaksojen määrä oli kokonaisuutena tavoitteen mukainen. Aikuispsykiatrian osastolla E kuormitusprosentti oli koko vuoden osalta 88,3 % (tavoite 85 %). Osastohoitopotilaiden määrä laski kesä-joulukuussa ja osastolla tehtiin loppuvuonna toimintojen sisäisiä järjestelyitä. Tarkka syy potilasmäärän laskuun ei ole vielä tiedossa, mutta ennaltaehkäiseviä palveluja on kuitenkin määrätietoisesti lisätty Kainuun alueella jo vuosien ajan.

Lastenpsykiatriassa läheteiden määrä kasvoi. Poliklinikkakäynneissä oli laskua, vaikka hoidettuja potilaita oli enemmän. Osaston kuormitus oli 79,9 % mikä on kohtuullinen. Hoitotakuu toteutui.

Nuorisopsykiatriassa läheteiden määrä laski. Käyntien määrässä oli kasvua, joka johtuu sairaanhoitajien tehtävien täyttämisestä loppuvuonna. Osaston kuormitusprosentti säilyi edelleen liian korkeana (103,9 %). Hoitotakuu kuitenkin toteutui.

Kajaanissa kiiretön hoito ei toteutunut hoitotakuun mukaisesti kahden viikon kuluessa. Muualla Kainuussa tavoitteeseen päästiin merkittävästi paremmin. Jonotilannetta aikuisten kiireettömään hoitoon Kajaanissa pyrittiin korjaamaan kehittämällä ja muuttamalla asiakkaiden ohjausta palveluihin. Käyttöön otettiin muun muassa ryhmämuotoisia hoitotapoja (ohjattu omahoito ja neurokirjolla -ryhmä).

Henkilöstötilanne oli hyvä hoitotyöntekijöiden osalta. Osastolla E lääkäryön määrä vahvistui pitkältä aikaa erikoistuvan lääkärin aloittaessa syksyllä 2024. Ostopalveluna lääkäryövoimaa jouduttiin ostamaan edelleen noin 2,8 htv. Lastenpsykiatriassa ei ollut yhtään virkalääkärä. Palvelualueen johtamisjärjestelmää muutettiin siten, että loka-kuuussa 2024 työssään aloittanut uusi palvelualuepäällikkö vastaa palvelualueen toiminnasta ja taloudesta ja ylilääkäri lääketieteellisestä toiminnasta.

Toiminnan kehittämisessä edistettiin hanketyön tukemana terapiat etulinjaan -toimintamalleja lievien ja keskivaikeiden mielenterveys- ja päihdehäiriöiden hoidossa. Tämä on mahdollistanut resurssien kohdentamisen selkeämmin vaikeiden mielenterveysongelmien hoitoon. Nuorten perustason mielenterveyspalveluiden ja riippuvuuksien hoidon kehittämishankkeessa pilotoitiin nuorille kehitettyä interventionavigaattoria (hoidon tarpeen arvioinnissa) sekä hoidon lyhytterapeuttisia toimintamalleja. Henkilöstön osaamista on vahvistettu psykoterapeuttista työtä tukevilla koulutuksilla ja toipumisorientaatiokoulutuksella. IPS-kuntoutuksen toimintamallin mukainen työote otettiin arkikäyttöön. Tilastointiin ja kirjaamiseen kiinnitettiin erityishuomiota ja koulutusta ja ohjeistusta tarkennettiin.

Joulukuussa 2024 aloitettiin uuden rakennuksen suunnittelu kuntoutuspotilaiden ja avokuntoutusasiakkaiden käyttöön Kajaanissa.

Lääkäriresurssien tulevien muutosten vuoksi aloitettiin aikuisten ja nuorten tahdosta riippumattoman hoidon ja koko psykiatrisen hoidon järjestämisen selvitystyö.

Yksikössä jatkettiin eri yksiköiden kanssa toimialueen tavoitteiden ja strategiaan linkittyvää moniammatillista työskentelyä muun muassa yleislääketieteen poliklinikan ja aikuissosiaalityön toimijoiden kanssa.

Talousarviossa 2024 toimialuekohtainen taulukko on esitetty ainoastaan toimintakatteeseen saakka, joka on sitova valtuustoon nähden toimialueittain. Valtion rahoitus, rahoituserät, vuosikate, poistot ja tilikauden alijäämä on esitetty ainoastaan hyvinvointialuetasolla.



3.4.4.2 Terveiden- ja sairaanhoidon palvelut toimialueen käyttötalousosa

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	TA muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
MYYNITUOTOT	9 323	8 959	0	8 959	10 543	1 585	17,7	13,1
MAKSUTUOTOT	9 279	10 566	0	10 566	9 635	-931	-8,8	3,8
TUET JA AVUSTUKSET	18	12	0	12	27	15	126,6	55,0
MUUT TOIMINTATUOTOT	148	71	0	71	103	32	45,0	-30,3
TOIMINTATUOTOT	18 768	19 608	0	19 608	20 309	701	3,6	8,2
HENKILÖSTÖKULUT	-95 011	-102 500	480	-102 020	-97 236	-4 783	-4,7	2,3
PALVELUJEN OSTOT	-57 079	-49 184	-1 740	-50 924	-55 797	4 874	9,6	-2,2
AINEET, TARV. JA TAVARAT	-20 993	-20 945	24	-20 921	-19 781	-1 140	-5,5	-5,8
AVUSTUKSET	-2	-2	0	-2	-1	-0	-28,4	-33,5
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 496	-1 247	0	-1 247	-1 157	-90	-7,2	-79,0
TOIMINTAKULUT	-178 581	-173 878	-1 236	-175 113	-173 972	-1 141	-0,7	-2,6
TOIMINTAKATE	-159 813	-154 269	-1 236	-155 505	-153 663	-1 842	-1,2	-3,8
VALTIONOSUUEDET	139 783	0	0	0	0	0	0,0	-100,0
RAH.TUOTOT JA -KULUT	-148	0	0	0	0	0	0,0	100,0
VUOSIKATE	-20 178	-154 269	-1 236	-155 505	-153 663	-1 842	-1,2	661,6
POISTOT JA ARVONALENT.	-2 775	-2 847	0	-2 847	-2 809	-39	-1,4	1,2
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-22 953	-157 117	-1 236	-158 352	-156 472	1 881	1,2	-581,7

Taulukko 20. Terveiden- ja sairaanhoidon palveluiden käyttötalouden toteutuma 1.1.-31.12.2024.

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut

Lääkehuoltopalvelut

Apteekin talous toteutui vuonna 2024 odotettua paremmin tiukan taloudenpidon ja hyvän kokonaissuunnittelun ansiosta. Jokaisessa suuressa menoryhmässä käyttömenot olivat pienemmät kuin kokonaissuunnitelma. Myös hyvinvointialueen ulkoinen lääkemyynti toteutui odotettua suurempana toimintatuottoja kasvattaen.

Lääkkeiden käyttö hyvinvointialueella rationaalistui ja väheni noin 5 % ollen noin 6,3 milj. €. Osa lääkkeiden käytön vähenemästä selittyi myös palvelutuotannon laskulla.

Radiologia

Radiologian toimintatuotot jäivät arvioitua matalammiksi johtuen työterveyshuollon ulkoisen myynnin vähenemisestä. Omien lääkärin palkkaamisen ansiosta ostopalveluita onnistuttiin vähentämään edellisvuoteen verrattuna yli 100 000 eurolla.

Tarvikekulut jäivät ennakoitua pienemmiksi. Kasvua tapahtui asiantuntijapalveluiden ostoissa johtuen auditoinnin kuluista sekä kohonneista sairaalafyysikkokuluista. Kokonaisuudessaan kuvantamisen talousarvio alittui 10 %:lla.

Sihteeripalvelut

Talousarvio alittui, koska runsaasti poissaoloihin ei ole saatu palkattua sijaisia. Henkilöstökulujen talousarviosta toteutui 92 %. Vuodesta 2023 henkilöstökulut vähentyivät yli 600 000 €.

Välinehuolto ja infektioiden torjunta

Välinehuolto- ja infektioiden torjuntayksikkö pystyi sopeuttamaan toimintansa tiukkaan talousraamiin, jonka mukaisesti talousarvio toteutui 90,3 %:n toimintakatteella.

Toimitettujen tuotteiden määrä oli vuotta 2023 vähäisempi. Vähennystä selittävät leikkausosaston vähentynyt toiminta sekä Suomussalmen hammashoitolan siirtyminen huoltamaan omat instrumenttinsa vuodesta 2024 alkaen. Tuotannon alitukseen vaikuttivat myös talousarvion tiukkuus, joka vähensi jononpurkuja. Myös paljon välineistöä käyttävän ortopedisen ja urologisen kirurgian leikkausmäärät vähenivät. Samalla yleis- ja käsikirurgiaa, jossa välineistön määrä on pienempi, leikattiin enemmän.

Patologia

Patologian palvelutuotanto toteutettiin onnistuneesti pysymällä laaditussa talousarviossa, ylijäämä oli hieman vajaa 85 000 €. Patologian palvelutuotannon tilikauden 2024 tulos oli 787 500 €. Kaikissa päämenoryhmissä pysyttiin määrärahaameissa. Vuoteen 2023 verrattuna henkilöstömenoissa nousua oli 7 %. Muissa päämenoerissä kulut olivat edellisvuotta pienemmät; palvelujen ostoissa laskua oli 19 %, aineiden ja tarvikkeiden ostoissa 6 % ja muissa toimintamenoissa 11 %.

Kuntoutuspalvelut

Kuntoutuspalvelualueen talousarvio 2024 toteutui suunnitellusti. Toimintatuotot ylittyivät 23,2 %. Henkilöstökulujen toteuma oli 95,6 %, palvelujen ostojen 97,6 %, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden 103,4 % ja muiden toimintakulujen 87,7 %. Toimintakulut yhteensä 98,4 % ja toimintakate oli 97,6 % talousarviosta.

Kustannusten hillintä hoitotarvikejakelussa oli haasteellista, sillä päätökset tehdään muilla palvelualueilla potilaiden palvelutarpeen mukaan. Väestön ikääntyminen vaikuttaa kustannuksia nostavasti etenkin, kun samalla tehostetaan kotiin vietäviä palveluja. Muutos on kuitenkin hyvinvointialueen tasolla strategisesti kannattava.

Talouden sopeuttamisessa onnistuttiin mittavista leikkauksista huolimatta. Huomattavaa on, että negatiivinen lisätalousarvio kesken toimintavuoden oli peräti 488 000 €, josta seurasi edelleen uusia säästötoimia.

Lasten ja perheiden terveysterveyst

Palvelualueen 2024 talousarvio oli todella tiukka, eikä tavoitteeseen aivan päästy. Toimintakate oli 102,7 %, mutta kuitenkin noin 990 000 € pienempi vuoteen 2023 verrattuna. Palveluiden ostot ylittivät talousarvion 11,3 %, johtuen mm. laboratoriokustannuksista, tulkkauspalveluiden kasvusta, ateriapalveluiden kustannuksista ja lastenpäivystyksen ostolääkärikustannuksista.

Yliopistosairaaloiden kustannuksia oli 23,4 % vähemmän kuin vuonna 2023. Henkilöstökuluissa säästettiin, kun kaikkiin poissaoloihin ei otettu sijaisia sekä konsulttilääkärien tarve oli vähäisempää. Vaikka aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hinnat ovat nousseet, kulut olivat 11,1 % pienemmät kuin vuonna 2023.

Toimintatuottoja palvelualueelle tuli noin 3,4 milj. €, 5,9 % edellisvuotta enemmän. Palveluhinnastoa tarkastettiin vastaamaan palveluiden todellisia kustannuksia. Rahoitukseen ja tuottavuuteen vaikuttavaa tilastointia parannettiin kirjaamalla diagnoositietoja oikein.

Osastohoidon palvelut

Leikkaus- ja anestesia -yksikössä leikkausten kokonaismäärä jäi jononpurkujen vähentyessä oletettua alhaisemmiksi. Näin myös toimintakate jäi edellisvuotta alhaisemmaksi, ollen 83,6 %.

Henkilöstökulut olivat vain 86,5 %, joka selittyy hoitohenkilöstön sijaisten huonolla saatavuudella ja muutamilla pitkillä sairauspoissaoloilla. Vuokratyövoimaa ei käytetty.

Erikoissairaanhoidon osastohoito -yksiköissä toimintakate oli 108,5 %. Myynti- ja maksutuotot pysyivät viime vuoden tasolla. Palvelujen ostot ylittyivät (109,3 %). Yitykset johtuvat asiakaspalvelujen ostoista. Yliopistosairaaloiden vuodeosastohoidon ostoissa kasvua edelliseen vuoteen oli 530 862 euroa. Tämä selittyy vuosittaisella hoidon tarpeen vaihtelulla ja yliopistosairaaloiden jononpurulla, mutta myös yliopistosairaaloiden hintojen nousulla.

Lääkärityön veto- ja pitovoimaa pyritään edelleen kehittämään, sillä lääkärivajeiden vuoksi potilaita on ohjautunut muualle hoidettavaksi, joka on hyvinvointialueelle kallista.



Perusterveydenhuollon osastohoidon yksiköissä toimintatuotot toteutuivat noin 330 000 euroa talousarviota suurempina. Tätä selittävät potilaspaiikkojen lisääminen ja potilasvaihtuvuus sekä erityisesti vakuutuksista saadut korvaukset.

Toimintakuluissa alitusta talousarvioon verrattuna tuli lähes miljoona euroa. Tämä selittyy etenkin lääkäryön osalta henkilöstökulujen alittumisella, joka ei sinänsä ole ollut tavoitteena. Myös palvelujen ostot ja aineet, tarvikkeet ja tavarat alittivat talousarvioon varatun määrärahan, joka kertoo tiukasta talouden pidosta ja sen onnistuneesta viestinnästä osastohoidon palveluissa.

Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

Poliklinikkapalvelut pysyivät muilta osin talousarviossa, mutta palveluiden ostoissa asiakaspalvelujen ostot muilta hyvinvointialueilta ylittyivät yli 1,5 miljoonalla eurolla. Suurimpana selittävänä syynä oli yliopistosairaaloiden selvä hintojen nousu.

Maksutuotoissa lääkäripalvelumaksut jäivät vajaaksi 42 000 euroa, kun budjetoidut laitoshoidon asiakasmaksut eivät toteutuneet. Toimintatuotot kuitenkin toteutuvat talousarvion mukaisesti (108.8 %).

Kokonaisuudessaan talousarvio ylittyi 696 786 euroa, joka 500 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2023, esimerkiksi selvistä henkilökunnan yleissopimusten mukaisista palkankorotuksista huolimatta. Vaikka osa tuloksesta selittyy myös tiukan talousarvion vähemmällä mahdollisuuksilla toiminnallisiin resursseihin, on sen eteen tehty töitä ja muutosjohtamista.

Terveyskeskusvastaanotoilla toimintatuotot toteutuivat reilun 100 000 euroa talousarviota suurempina. Nousua oli erityisesti erikoistuvien lääkäreiden koulutuskorvauksissa, mikä osoittaa nuorten lääkäreiden lisääntyntä määrää ja laadukkaan lääkärikoulutuksen ylläpitämisen tärkeyttä myös talouden kannalta.

Toimintakuluissa talousarvio alittui yli 400 000 euroa. Henkilöstökulut alittuivat 1,3 miljoonalla eurolla, mutta se ei ollut tavoitteena. Lääkäryöpanosta olisi tarvittu enemmän, jotta hoitoon pääsy olisi voitu turvata Kajaanissa ja sen lähialueilla.

Hoitojonojen kasvun riskit olivat tiedossa jo talousarviota laadittaessa. Osan säästyneistä kuluista olisi voinut käyttää jononpurkuihin, joka olisi parantanut hoitoon pääsyä. Onnistumisena täytyy kuitenkin pitää työvoiman vuokrauksen kustannusten vähenemistä melkein 1,9 miljoonalla edellisestä vuodesta. Saavutus on kansallisestikin merkittävä. Kalliiden vuokralääkäreiden vähentäminen ja uusien edullisempien sopimusten saaminen oli asetettu palveluyksikön keskeiseksi tavoitteeksi.

Suun terveydenhuollossa suurin talouden onnistuminen kohdistuu hoitotarvikkeisiin. Hammastarvikkeiden puitesopimus vaihtui kesällä 2024 siirryttäessä Monetran kilpailuttamaan, pohjoisen YTA-alueen puitesopimukseen, jonka myötä huomattava osa tarveaineista vaihtui uusiin ja henkilöstölle vieraisiin tuotteisiin. Vaihdoista pidettiin merkittävänä talouden riskinä osavuositilastoissa. Hoitotarvikkeisiin käytettiin vuonna 2024 kuitenkin vain 529 000 € (73,5 % varatusta määrärahasta), kun vuonna 2023 tarvikkeisiin kului 682 000 euroa.

Talousarviossa pysyttiin kokonaisuutena annetussa raamissa. Koska muualla vastaanotto- ja poliklinikkapalveluiden palvelualueella etenkin palvelujen ostot ylittyivät, joutui suun terveydenhuolto pyrkimään entistä tiukempaan tulokseen. Toimintakulut olivat yhteensä 10 270 000 €, joka alitti talousarvion 650 000 €: lla. Toimintakate vuonna 2024 oli 7 757 000 €, mikä on huomattavasti edellisvuotta vähemmän (9 300 000 €).

Mielenterveyspalvelut ja riippuvuuksien hoito

Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoidon palvelualueen talous ei toteutunut suunnitellusti. Osittain tämä johtui inhimillisestä virheestä lähtöbudjetoinnissa, joka on tulevien vuosien osalta nyt korjattu.

Toimintakate ylittyi 323 000 €. Toimintakulujen odotettua suurempi osuus muodostui pääsääntöisesti henkilöstön palkkakuluista aikuispsykiatrisella osastolla E. Osastolla oli vierihoidossa potilaita, joiden hoitoon jouduttiin palkkaamaan lisää henkilökuntaa.

Palveluiden ostoihin ja aineisiin ja tarvikkeisiin kohdistuneet kulut ylittyivät myös. Toimintatuotot ylittyivät 17,4 %, joka paransi toimintakatetta.



3.4.4.3 Mittarit

Toimialueen kehitystä seurattiin vuonna 2024 mittareilla, jotka on johdettu hyvinvointialueen strategisista tavoitteista. Osa näistä konkretisoi onnistumista vasta pidemmällä aikavälillä, osa ei ole ollut käytössä.

Onnistumisena voidaan pitää oman lääkäri työvoiman lisääntymistä, säästöjä toimialueen toimitiloissa ja ennen kaikkea budjetissa pysymistä kokonaisuudessaan. Merkittävänä tekijänä näissä ovat olleet palvelualueiden välisen yhteistoiminnan toteutuminen sekä yksityiskohtaisten neljännesvuosittaisen tavoitteiden asettamiset.

Strateginen tavoite	Tavoite	Mittari	Seuranta
Teemme yhdessä ihmiseltä ihmiselle	Palvelualueiden välillä ei ole taloudellista tai henkilöresurssin osaoptimointia	Talousarviossa pysyminen toimialuetasolla	Osavuosisiraportoinnin yhteydessä
	Palvelualueiden välisestä yhteistyöstä saadaan synergiaetuja	Konkreettiset palvelualuekohtaiset suunnitelmat toisten palvelualueiden tukemiseksi	Palvelualuepäälliköiden tavoitekeskustelun yhteydessä neljännesvuosittain
Johdamme osaamista, työkykyä ja hyvinvointia	Valmentavan ja palvelevan johtamisen kulttuuri vahvistuu	Kaikilla palvelualueilla ja -yksiköillä on osallistamiseen perustuvat tavoitteet ja mittarit, jotka tukevat toimialueen strategisia tavoiteasetantoja	Toimialueen seuranta palvelualuepäälliköiden tavoitekeskustelun yhteydessä neljännesvuosittain
Johdamme osaamista, työkykyä ja hyvinvointia	Omien lääkäreiden rekrytointi yksittäisten ostopalvelulääkäreiden sijaan	Yli 5 omaa lääkäri työvoimavuotta lisää toimialueelle	Osavuosisiraportoinnin yhteydessä
Toimimme kestävästi tehokkaasti	Kilpailukykyisemmät ostopalvelulääkäreiden hinnat	Talousarviossa pysyminen toimialuetasolla	Palvelualuepäälliköiden tavoitekeskustelun yhteydessä neljännesvuosittain
Toimimme kestävästi tehokkaasti	Toteutamme vaikuttavia ratkaisuja	Lääkärin hoidon jatkuvuus paranee tai pysyy samana kaikissa perusterveydenhuollon toimipisteissä lähipalveluihin kohdistuvista muutoksista huolimatta	Palvelualuepäälliköiden tavoitekeskustelun yhteydessä neljännesvuosittain
		Tarvevakioituun rahoitukseen liittyvät diagnoosit kirjataan 100 %	
Toimimme kestävästi tehokkaasti	Uudistamme palveluverkkoamme	Sairaalan tuottavuus paranee verrattuna vuoteen 2022, vaikka siellä suoritettu toiminta saattaa kululeikkauksista johtuen vähentyä	Kirjaamisen toteutumista seurataan erillinen, moniammatillinen ja yli toimialueet ylittävä ohjausryhmä
		Yksikkökohtaiset lääkäri- ja hammaslääkärikäyntikustannukset sekä hoitolaitosten asukaskohtaiset kustannukset tasoittuvat heikoimmin menestyvistä yksiköistä kohti 2023 keskiarvoa	
Toimimme kestävästi tehokkaasti	Uudistamme palveluverkkoamme	Perusterveydenhuollon palveluverkkoon ja keskussairaalan tulevaisuuteen liittyvät poliittiset päätökset on tehty ja loppuvuonna 2024 päästään aloittamaan mahdolliset irtisanomisajat ja muut järjestelyt	Päätökset tehty: Kyllä / ei Mahdollinen alustava toimeenpano aloitettu: Kyllä / ei
Uudistamme rohkeasti			

Taulukko 21. Terveyden ja sairaanhoidon toimialueen mittariseuranta

3.4.4.4 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Vuoden 2024 tilinpäätöstietojen mukaan näkemys tulevista vuosista on merkittävästi vuoden takaista valoisampi. Toimialueen budjetissa on pysytty poikkeuksellisen tiukasta kehiksestä huolimatta. Henkilökunnan ja esihenkilöiden iso työ määrä on ollut tuloksellista.

Hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2025 on jo ylijäämäinen. Diagnoosien kirjautumisesta huolehtiminen on tuottanut yli 8 milj. € lisää alueelle kuuluvaa rahoitusta. Lähtökohdat ovat kaiken kaikkiaan hyvinvointialueen aloitusta positiivisemmat.

Järjestämissuunnitelman neljännen aallon toimenpiteitä edistetään edelleen vuonna 2025. Terveysten- ja sairaanhoidon palveluissa keskeisinä nostoina järjestämissuunnitelmasta ovat sairaalan johtamisen selkeyttäminen, terveydenhuollon kokonaistuottavuuden parantaminen ja lähipalvelukonseptin täsmentäminen osana palveluverkko-tarkastelua.

3.4.5 Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut

3.4.5.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Vuoden 2024 toimintaa kuvaa vahvasti muutos ja kehittäminen.

Akuutti kotisairaalan toimintaa ja prosesseja on kehitetty maakunnalliseksi ja käyntimäärät ovat nousseet edellisestä vuodesta n. 30 %. Tietoa Akuutti kotisairaalan merkityksestä osana hoitoprosesseja on pyritty aktiivisesti viestimään sekä henkilöstölle että asiakkaille.

Tilannekeskukseen on keskitetty puhelimesta tapahtuva hoidontarpeen arviointi sekä väliaikaispaikkojen ja turvapuheluiden vastaanottaminen ja koordinointi. Kotisairaaloiminnan ja tilannekeskuksen välittämien kiireettömien D-tehtävien käsittely on ollut merkittävää ensihoidon tehtävämäärien vähenemisessä.

Ensihoito on myös merkittävien muutosten alla. Syyskuussa Kainuussa käynnistyi ensihoidon monituottajamalli, jossa hyvinvointialueen omat yksiköt vastaavat hoitotason ensihoidosta ja MedGroupin Onni Ensihoito perustason ensihoidon tehtävistä. Muutoksella tavoitellaan merkittäviä kustannussäästöjä.

Akuuttihoidon palvelut

Ensihoidon monituottajamalli käynnistyi Kainuussa toiminnan sopimuksen mukaisesti 2.9.2024 alkaen neljällä perustason ensihoitoyksiköllä. Hoitotason yksiköt ja niiden henkilökunta ovat osa hyvinvointialueen omaa palvelutuotantoa. Asemapaikat Kajaani, Sotkamo, Kuhmo, Suomussalmi.

Ensihoidon kenttäjohtajat ohjaavat yksiköitä tehtävämäärien mukaisesti. Tuotantomuutoksen vaikutukset yöaikaiseen toimintaan ovat olleet maltilliset ja päiväaikainen toiminta on pysynyt hyvällä tasolla. Tilannekeskuksen aloittama hätäkeskuksesta tulevien kiireettömien D-tehtävien käsittely on vähentänyt merkittävästi ensihoitotehtäviä. Lisäksi Akuutti kotisairaalan maakunnallistaminen on myös vaikuttanut ensihoitotehtävien määriin.

Yhteistoimintaneuvottelut monituottajamallin vaikutuksista ensihoidon henkilöstömäärään ja henkilöstön sijoittumiseen eri toimipisteiden välillä on käyty. Lopputuloksena oman henkilöstömäärän on todettu pysyvän ennallaan. Muutokset henkilöstön sijoitteluun toimipisteiden osalta ovat vielä kesken. Ristijärven yksikön Akuutti kotisairaala -statuksen lakkauttaminen tapahtuu 1.3.2025 alkaen.

Akuutti kotisairaala on vakiinnuttanut toimintansa maakunnallisena toimijana. Kotisairaalan toiminta laajentui Kajaanin ja Suomussalmen lisäksi myös Kuhmoon huhtikuussa 2024. Tehtäviä koordinoidaan tilannekeskuksesta. Tehtävämäärät ovat merkittävästi nousseet ja muutos on ollut odotusten mukaista, etenkin potilaiden jatkohoidon järjestämisen osalta.

Tilannekeskukseen keskitettiin vuoden aikana tilapäisten hoitopaikkojen koordinointi, joka siirtyi tilannekeskukseen 15.7. Turvapuhelinhälytyskeskuksen toiminta käynnistyi vaiheittain 2.9.



Päivystyspalveluiden käyntimäärät ovat olleet vuoden 2023 tasolla. Huomioitavaa kuitenkin on, että päivystykseen ilman ajanvarausta tulleiden potilaiden lukumäärä ja prosentuaalinen osuus on ollut edellisvuotta suurempi. Taus-talla on suurimmilta osin loma-aikoina alueella liikkuvat matkailijat sekä perusterveydenhuollon ajanvaraukseen ja takaisinsoittoon liittyvät viiveet.

Perusterveydenhuollon triagen lääkäriyön kilpailutus jouduttiin keskeyttämään hankintapäätöksestä tehdyn vali-tuksen vuoksi. Kilpailutus on käynnistetty uudelleen.

Teho-valvonnan toiminta on ollut aikaisempien vuosien kaltaista. Hoitajaksojen määrässä on ollut laskeva trendi. Osastokuormitus on ollut vaihtelevaa kokonaiskuormituksen jäädessä n.60 % tasolle. Osaston ylilääkärin tehtä-vään on saatu vakituinen ylilääkäri johtamaan lääketieteellistä toimintaa.

Pelastuspalvelut

Kainuun pelastuslaitos vastaa pelastuslain mukaisista tehtävistä sekä hyvinvointialueen kokonaisturvallisuudesta. Pelastuslaitoksen tehtävänä on turvata Kainuun asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten turvallisuus sekä varmistaa hyvinvointialueen sisäinen turvallisuus. Lisäksi pelastuslaitoksella on väestönsuojeluun ja poikkeusoloihin liittyvät tehtävät, joihin se ennalta varautuu.

Vuosi 2024 oli sekä toiminnallisesti että taloudellisesti haastava, mutta samalla kehityksen vuosi. Merkittävin ta-pahtuma oli uuden paloaseman valmistuminen Kajaaniin, joka paransi huomattavasti alueen pelastusvalmiutta ja näkyvyyttä alueella. Lisäksi toiminnassa panostettiin erityisesti valmiuden ja varautumisen suunnitteluun sekä nii-hin liittyviin alueelliseen yhteistyöhön. Merkittävänä investointina Kainuuseen hankittiin uusi raskasraivausyksikkö, joka parantaa toimintakykyä etenkin sortuma- ja purkutehtävissä.

Pelastustoimen henkilöstön saatavuus on parantunut, ja pelastuspalveluita on kyetty tuottamaan aiempaa parem-min etenkin Kainuun suurimmissa kunnissa. Avoimia virkoja on onnistuttu täyttämään aiempia vuosia enemmän ja erityisesti asiantuntijatehtäviin on ollut runsaasti hakijoita. Operatiivisen henkilöstön rekrytointi on edelleen haas-teellista, etenkin Kainuun pienissä kunnissa, joissa hakijoita on ollut niukasti.

Onnettomuuksien ehkäisytyössä onnistuttiin tavoittamaan 19 % Kainuun asukkaista, joka on korkeammalla tasolla kuin muilla pelastuslaitoksilla. Pelastustehtävien määrässä vuosi oli tavanomainen, eikä alueella sattunut merkittä-viä onnettomuuksia tai suuria tulipaloja.

Pelastuslaitoksen talous toteutui ylijäämäisenä, mikä johtui pääosin henkilöstömenoista – kaikkia virkoja ei kyetty täyttämään suunnitellusti. Toimintatuotot olivat edellisen vuoden tasolla.

Pelastustoimen käytössä olevissa tiloissa on tunnistettu terveysturvallisuusriskejä, erityisesti sisäilmaongelmia, jotka voivat edellyttää väistötilojen käyttöönottoa. Riskialttiita kiinteistöjä on esimerkiksi Kuhmossa ja Paltamossa.

Kainuun hyvinvointialueen pelastustoimen rahoitusosuus valtion yleiskatteellisesta rahoituksesta on pienene-mässä. Laskentaperusteet suosivat tiheästi asuttuja alueita, mikä heikentää harvaan asuttujen alueiden rahoitus-asemaa. Tästä syystä pelastustoimen kustannuksia joudutaan jatkossa kattamaan aiempaa enemmän hyvinvointi-alueen yleiskatteellisesta rahoituksesta.

Talousarviossa 2024 toimialuekohtainen taulukko on esitetty ainoastaan toimintakatteeseen saakka, joka on si-tova valtuustoon nähden toimialueittain. Valtion rahoitus, rahoituserät, vuosikate, poistot ja tilikauden alijäämä on esitetty ainoastaan hyvinvointialuetasolla.



3.4.5.2 Akuuttihoiton ja pelastuksen palvelut toimialueen käyttötalousosa

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	TA muu- tokset 2024	Talousarvio muutosten jäl- keen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/ TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
MYYNITUOTOT	2 632	3 008	0	3 008	2 192	-816	-27,1	-16,7
MAKSUTUOTOT	1 136	1 249	0	1 249	939	-310	-24,8	-17,4
TUET JA AVUSTUKSET	2 228	2 800	0	2 800	2 063	-737	-26,3	-7,4
MUUT TOIMINTA- TUOTOT	47	48	0	48	64	17	35,1	37,7
TOIMINTATUOTOT	6 043	7 105	0	7 105	5 258	-1 847	-26,0	-13,0
HENKILÖSTÖKULUT	-27 939	-29 630	-1 106	-30 736	-27 878	-2 858	-9,3	-0,2
PALVELUJEN OSTOT	-5 523	-6 666	496	-6 170	-6 888	718	11,6	24,7
AINEET, TARV. JA TAVARAT	-2 080	-2 413	60	-2 353	-2 139	-214	-9,1	2,9
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 246	-1 214	0	-1 214	-842	-373	-30,7	-62,5
TOIMINTAKULUT	-37 787	-39 923	-550	-40 473	-37 747	-2 726	-6,7	-0,1
TOIMINTAKATE	-31 744	-32 818	-550	-33 368	-32 489	-879	-2,6	2,3
VALTIONOSUDET	28 580	8 912	-8 912	0	0	0	0,0	-100,0
RAH.TUOTOT JA -KULUT	-12	0	0	0	0	0	0,0	100,0
VUOSIKATE	-3 175	-23 906	-9 462	-33 368	-32 489	-879	-2,6	923,1
POISTOT JA ARVON- ALENT.	-688	-704	0	-704	-677	-27	-3,8	-1,6
TILIKAUDEN ALI- JÄÄMÄ	-3 863	-24 610	-9 462	-34 071	-33 165	906	2,7	-758,5

Taulukko 22. Akuuttihoiton ja pelastuksen palveluiden käyttötalouden toteutuma 1.1.-31.12.2024.

Toimintatuotot toteutuivat merkittävästi talousarviota pienempänä. Syynä voidaan nähdä ainakin ensihoidon tuottojen väheneminen liittyen tehtävämäärien vähenemiseen. Toimintakulut alittuivat, lähinnä henkilöstökulujen alittuessa mm. sijaisuuksien osalta. Toiminnan laatu on henkilöstötilanteesta huolimatta pysynyt hyvällä tasolla.

3.4.5.3 Mittarit

Asiakaskokemus

Asiakaspalautteissa kiitoksina nousivat henkilökunnan kohtelu sekä hyvä hoito ja palvelun vaikuttavuus. Kehitettävissä palautteissa esille nousivat henkilöstön kohtelu, tiedonsaanti ja tiedonhallinta.

NPS suositeltavuusmittarin kannalta akuuttihoiton alueella tulos -27 jää selvästi alle tavoitteen (>60) vähäisen asiakaspalautteiden määrän vuoksi. Päivystyksen osalta akuuttihoiton alueella on käytössä Happy Or Not -mittari, jonka raportit antavat hyvin tietoa asiakastyytyväisyydestä. Vuoden aikana saatu indeksi on hyvällä tasolla 84 % (4465 palautetta)

Potilasturvallisuusilmoitukset

Potilasturvallisuusilmoituksia akuuttihoiton alueelle tehtiin 469 kpl, joista "tapahtui potilaalle" -ilmoituksia oli 260 (55,44 %), "läheltä piti" -ilmoituksia 110 (23,45 %) ja muita kehitysehdotuksia 99 (21,11%). Eniten ilmoituksia tehtiin hoidon ja palvelun järjestelyihin tai saatavuuteen liittyen sekä toiseksi eniten lääke- ja nestehoitoon liittyviä ilmoituksia.

Käynnit, hoitojaksot ja tehtävämäärät

Teho- ja valvonta

Hoitojaksot	MET-tehtävät (Medical Emergency Team; sairaalan sisäinen hälytystehtävä)
- Tehohoito 136 - Valvontahoitojaksot 795	437

Taulukko 23. Teho- ja valvonnan hoitojaksot ja tehtävät

Päivystys

Käynnit KAKS:n päivystyspoliklinikalla 2024

Kuukausi	Käynnit (kontaktit)	Ilman ajanvarausta	käynneistä ilman ajanvarausta, %
Tammikuu	2432	536	22,04
Helmikuu	2405	601	24,99
Maaliskuu	2656	624	23,49
Huhtikuu	2506	573	22,87
Toukokuu	2674	630	20,44
Kesäkuu	2531	670	26,47
Heinäkuu	2821	739	26,20
Elokuu	2458	679	27,62
Syyskuu	2320	721	31,08
Lokakuu	2280	620	27,19
Marraskuu	1994	713	35,76
Joulukuu	2624	739	28,16

Taulukko 24. Päivystyskäynnit

Päivystyksen käyntejä yhteensä 37 546, joista ilman ajanvarausta tulleiden osuus 7845 käyntiä. Keskimääräinen läpimenoaika päivystyksessä on ollut n. 3,5 tuntia.

Vuoteen 2023 verrattuna päivystyskäyntien määrä on pysynyt samalla tasolla (37 487), mutta ilman ajanvarausta tulevien osuus on noussut n. 10 %. Tähän vaikuttavat loma-ajat sekä yle-pkl:n takaisinsoiton ajoittainen ruuhkautuminen. Seurannassa on ollut käytössä 5 + 3 (päihdepotilaat) potilaspaikkaa ja yksittäisiä ruuhkahuippuja lukuun ottamatta potilaspaikat ovat riittäneet hyvin.

Ensihoito

Ensihoidon tehtäviä yhteensä 15 932, joista yleisimmät

- tehtäväkoodi 744, yleistilan lasku (3635)
- tehtäväkoodi 745, kaatuminen (2305)
- tehtäväkoodi 704, rintakipu (2001)

Tehtävämäärät vuorokaudenajoittain:

- klo 0–8: 20,34 %
- klo 8–16: 44,05 %
- klo 16–24: 35,61 %

Ensihoidon tehtävien lähtöviiveet vuorokaudenajoittain (mediaani)

Tehtävä	klo 0–8	klo 8–16	klo 16–24
A	279,62 s (4,6 min)	215,55 s (3.5 min)	220,87 s (3.6 min)
B	410,85 s (6.8 min)	182,46 s (3.0 min)	303,75 s (5.0 min)
C	496,55 s (8.2 min)	409,95 s (6,8 min)	393,5 s (6.5 min)
D	517,9 s (8.6 min)	443,5 s (7.3 min)	459,15 s (7.6 min)

Taulukko 25. Ensihoidon lähtöviiveet.

Ensihoidon tavoitettavuusviiveet (aika hälytyksestä potilaan luo) ovat määritetty palvelutasopäätöksessä (taulukko 26). Tilastotietoa ei ole saatavilla Pohjois-Suomen YTA:lta, eikä THL:n tietokannasta.

Pohjois-Suomen YTA (Kainuun HVA)	A/B	A/B	C	D
	MED (50 %)	90 %	90 %	90 %
Ydintaajama	6 min	10 min	30 min	120 min
Muu taajama	8 min	15 min		
Haja-asutusalue	22 min	40 min		
Muu alue	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä

Taulukko 26. Ensihoidon palvelutasopäätös; tavoitettavuusviiveet tehtävittäin.

MedGroupin Onni Ensihoito aloitti kesäkuussa 2024 yhdellä perustason yksiköllä turvaamaan kesän ensihoidon toimintaa. Syyskuun alusta siirryttiin varsinaiseen monituottajamalliin ja kaikki neljä yksikköä aloittivat toimintansa. Tehtäviä oli yhteensä 1238.

Akuutti kotisairaala

Käyntimäärät 2024

Kajaani	Kuhmo	Sotkamo	S-salmi	Ristijärvi	Hyrynsalmi	Paltamo	Puolanka
5557	2270	859	1367	85	100	240	29

Taulukko 27. Akuutti kotisairaalan käyntimäärät.

Tilannekeskus

Keskimääräinen takaisinsoittoaika päivystysapuun 116 117 tulleissa puheluissa oli 50 minuuttia (suomenkielinen linja), englanninkielisellä linjalla 52 minuuttia.

Turvapuhelintilastointia ei ole toistaiseksi saatavilla palvelun siirryttyä syksyllä 9S-hälytyskeskukseen. Ennen siirtoa turvapuhelimia oli Kainuun alueella 1200–1300 ja puheluiden määrä vuositasona oli noin 75 000.

Tilannekeskuksen puhelumäärät

Päivystysapu 116 117	116 117 (engl.)	Turvapuhelimet	Kiireettömät D-tehtävät
44 509	219	tietoa ei saatavilla	3162

Taulukko 28. Tilannekeskuksen puhelumäärät.

Pelastustoimen mittarit

Pelastustoiminnan mittarina käytetään kiireellisiä pelastustehtäviä ja mitataan kyetäänkö aloittamaan toiminta riskiluokittain niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Taulukosta on havaittavissa, että Kainuussa tavoitetaan hyvin riskiruudut. I-riskiruutua on Kajaanissa ja lokakuussa käyttöön otettu uusi paloaseman sijainti ja tilat nopeuttavat lähtöjä, joten tulevaisuudessa I- riskialueen mediaania tulee parantumaan.

Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika			Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	
Riskiruutu	Täyttymis-%	Ajan mediaani	Täyttymis-%	Ajan mediaani
I	50	6:00	93	7:06
II	86	7:08	71	10:32
III	96	8:55	69	20:04
IV	100	18:47	77	22:21

Taulukko 29. Pelastuslaitoksen kiireellisten tehtävien toimintavalmiusajat.

Riskienhallinta ja turvallisuus

Turvallisuusviestintään käytettiin työaikaa 1056,10 h. Tilaisuuksia järjestettiin 234 kertaa ja niissä tavoitettiin 13 178 hlöä, joka on puolestaan Kainuun väkiluvusta 19 %. Palvelutasopäätöksen tavoitteena oli 15 %, joten turvallisuusviestinnässä ylitettiin asetettu tavoite.

Turvallisuusviestintää on tehty suunnitelman mukaisesti, alueellisesti kattavasti ja palvelutasopäätöksessä asetettu tavoiteprosentti asukaspohjaan nähden on saavutettu.

Sosiaalisen median kanavien käyttäjät reagoineet pelastuslaitoksen julkaisuihin Facebookiin 30 000 kertaa, Instagramiin 17 600 sekä X:ään 624 kertaa.

Sosiaalisen median kanaviin on julkaistu viestintäsuunnitelman mukaisesti, asetetut tavoitteet huomioiden laadukas kokonaisuus. Kanaviin reagoineiden määrä, kattavuus ja laatu ovat saavuttaneet tavoitetason.

Onnettomuuksien ehkäisy

Ennalta suunniteltu valvonta	Lukumäärä	Toteutuminen
Valvonta	529	100 %
Suunnittelematon valvonta		
Erityiset ja ylimääräiset sekä jälki ja yleisötilaisuuksien palotarkastukset	253	100 %
Asiakirjavalvonta	249	100 %
Lausunnot	51	100 %
Kemikaalipäätökset ja tarkastukset	14	100 %
Paloturvallisuuden itsearviointi, palautusprosentti	2453	73 %
Itsearviointiin tarkastukset (tv)	262	100 %
Paloriski-ilmoitukset, käsitelty	25	100 %

Taulukko 30. Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn suoritteet

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelutasopäätöksen mukaiset tavoitteet on saavutettu ja lisäksi valvonnassa tullaan saavuttamaan 100 % toisena vuotena peräkkäin.

Riskienhallinnan ja turvallisuuden palveluyksikölle siirtyneen hyvinvointialueen organisaatioturvallisuuden kokonaisuuden osalta erilaiset koulutustapahtumat, turvallisuuspoikkeamiin reagointi ja analyysiin perustuva kehitystyö on työllistänyt yksikköä merkittävästi. Seurannan perusteella organisaation turvallisuus on parantunut tunnuslukujen perusteella seurantajakson 4–10 / 2024 aikana.

Muuttuneen kansainvälisen ja kansallisen turvallisuustilanteen seurauksena, valmiuden ja varautumisen kokonaisuutta on kehitetty koko organisaation osalta. Huomio on kiinnittynyt lisääntyneisiin häiriöihin ja toimintaan kohdentuneisiin selittämättömiin ulkopuolisiin lähestymisiin. Organisaatio on saanut hallittua mahdolliset vakavan häiriötilanteen muodostumiset ja merkittäviä palvelutuotantoon liittyviä heikennyksiä ei ole seurantajaksolla muodostunut.

Työhyvinvointi

Toimialueen työelämän laatua mittaava QWL-indeksi oli 53,47. Indeksillä on edellisestä kyselystä laskenut (56,4 vuonna 2023). Akuuttihoitoon vastaavien prosentti QWL-kyselyyn oli alhainen (30 %) teho- ja valvontayksikköä lukuun ottamatta.

Akuuttihoitoon tärkeimmät kehitettävät asiat tulosten mukaan ovat johtamisen oikeudenmukaisuus (3,02), työpaikan ongelmiin puututaan nopeasti (2,85), hyödynnämme innovatiivisuutta työn kehittämisessä (3,09), tavoitteemme ovat innostavia ja realistisia (3,06).

3.4.5.4 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Hyvinvointialueen organisaatorakenteen tarkastelu toteutetaan kevään 2025 aikana. Tämän yhteydessä mahdollisesti esitetään muutoksia toimialuejakoon ja johtamisjärjestelmään. Todennäköistä on, että tulee olemaan vaikutuksia myös akuuttihoitoon ja pelastuksen toimialueelle.

Talouden osalta riski henkilöstökulujen ylittymisestä voi realisoitua. Ensihoidon oma henkilöstömäärä on monituotajamallista huolimatta pysynyt ennallaan, jolloin tavoitellut säästöt eivät kokonaisuudessaan tule toteutumaan. Myös päivystyksen perusterveydenhuollon lääkäriyön kilpailutus voi vaikuttaa ostopalvelukuluihin ennakoitua enemmän.

Päivystyksen lääkäritilannetta on toistaiseksi hyvä ja yhteistyötä puolikiireellisten vastaanottoaikojen osalta yleislääketieteen poliklinikan lääkäreiden kanssa jatketaan.

Akuutti kotisairaalan toiminnan laajentaminen Sotkamoon on todettu nykyisten käyntimäärien perusteella tarpeelliseksi. Pilottitoiminta käynnistyy keväällä 2025.

Teho- ja valvontaosaston kokonaiskuormituksen jäädessä n. 60 % tasolle, yksikössä on suunniteltu pilottia toiminnan kehittämiseksi liittyen potilaspaikkojen ja henkilöstöresurssin käyttöön. Tässä paikkamäärä on supistettu 12:sta 10 paikkaan ja kolme henkilöstövakanssia on jätetty avoimeksi. Myös heräämöpotilaiden hoidon yhteistyötä leikkaussalin kanssa jatketaan edelleen.

Henkilöstön veto- ja pitovoiman ja työhyvinvoinnin kehittäminen edellyttää toimia akuuttihoitoon palvelualueella. Tällä hetkellä henkilöstöresurssit ovat riittävät, mutta vaihtuvuutta henkilöstössä on paljon.

Pelastuslaitoksen riskiarvioon tehdään muutoksia, joka aiheuttaa Kainuussa rahoituksen perusteena olevien riskiruu- tujen vähentymistä. Tällöin riittävien palveluiden ylläpitämiseksi joudutaan hyvinvointialueen muusta rahoituksesta kattamaan pelastustoimen taloutta.

Ikääntyvä Kainuun väestö aiheuttaa palvelujen kysynnän kasvua, joka yhdessä henkilöstön saatavuusongelmien kanssa vaikuttaa kykyyn vastata onnettomuuksiin ja tulipaloihin määritellyssä ajassa. Samanaikaisesti kiristyneet pelastustoimen tehtävien kelpoisuusehdot vähentävät sopimuspalokuntalaisten määrää vaikeuttaen kokonaisuuden hallintaa.

Kainuun pelastustoimen resurssit ovat pienet, joka lisää riskiä alueiden yhdistämiseen tai rinnakkaisen toimialan siirtämiseen valtiolle. Aluehallintoviraston mahdolliset pakkokeinot, henkilöstön saatavuus, kiinteistöjen vuokrat, rahoitusosuuden lasku sekä hyvinvointialueilta vaadittavat säästöt uhkaavat kykyä tuottaa palveluja.

Sopimuspalokuntatoiminnan elvyttäminen parantaa tulevaisuudessa työvoiman saatavuutta sekä resursseja suurissa ja pitkäkestoisissa tehtävissä käytettäviin henkilöstö resursseihin. Poikkeusoloissa pelastustoimen resurssit käytetään väestönsuojelutehtäviin, jonka vuoksi myös sopimuspalokuntatoimintaa tulee panostaa myös tulevaisuudessa.

Merkittävinä riskeinä työvoiman saatavuuteen rahoitusvajeen lisäksi tulevaisuudessa ovat väestönsuojelutarpeen

lisääntyminen erityisesti sotilaallisissa toimenpiteissä sekä niihin varautuminen. Myös hallitsemattoman maahan-tulon riskit synnyttävät palvelutarpeita, joihin on kyettävä vastaamaan. Ilmastomuutos lisää myös riskejä suurille maasto- ja metsäpaloille, joihin tulee palveluissa kyetä vastaamaan.

3.4.6 Sosiaali- ja perhepalvelut

Sosiaali- ja perhepalvelut tukevat kainuulaisia eri elämänvaiheissa ja tilanteissa, esimerkiksi lasten kasvuun ja vanhemmuuteen, arjen hallintaan sekä omaishoitoon ja vammaisten henkilöiden palveluihin liittyvissä kysymyksissä. Palvelut on tarkoitettu kaikille ikäryhmille.

Toimintaa ohjaavat seuraavat tavoitteet ja linjaukset:

- vahvistetaan ja kehitetään ennalta ehkäiseviä varhaisen tuen palveluja
- turvataan, että asiakkaat saavat tukea ongelmiinsa oikea aikaisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla, asukkaiden omatoimisuutta tukien
- tuotetaan palvelut kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti

3.4.6.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Toimialueen toiminta vuonna 2024 on toteutunut lähes asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Toimintojen yhdenmukaistamista sekä järjestämissuunnitelman toimeenpanoa on jatkettu. Erityisesti on keskitytty ns. raskaampien palvelujen tarpeen vähentämiseen kehittämällä ennaltaehkäisevien palveluja ja varhaisen tuen toimintamalleja yhteistyössä muiden toimintojen kanssa.

Talouden positiivinen tulos on monen tekijän summa. Merkittävää edellä mainittujen lisäksi ollut omien palveluyksiköiden laajempi käyttö siten, että asiakkaita ei ole ohjautunut raskaampiin palveluihin. Asiakassijoituksia on myös voitu purkaa. Lisäksi palvelurakennetta on kevennetty ottamalla käyttöön digipalveluita.

Kustannusten kasvun hallitsemiseksi on rakennettu seurantamalli lasten sijaishuollon sekä vammaisten lasten asumispalvelujen käytölle. Tällä seurataan päätöksiä ja toimien kustannuksia, jotta kustannuskehitys saadaan taitettua. Lisäksi vastuumatriisin ja palvelukartan avulla selkeytetään eri toimijoiden vastuita ja varmistetaan asiakkaiden tarkoituksenmukainen ohjautuminen palveluihin.

Toimialueella valmistauduttiin useisiin lainsäädäntöuudistuksiin, kuten lastensuojelun, kotoutumislain, TE24-työvoimapaalvelujen ja vammaispalvelulain uudistuksiin. Uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönottoon valmistautuminen alkoi syksyn kuluessa.

Järjestämissuunnitelman kehitysohjelman mukaisesti on tarkasteltu tilojen käyttöä. Toimitilojen muutosten osalta syntyi säästöä vuokratuloihin sekä yksiköiden toimintakuluihin. Toimitilojen tarkasteluja jatketaan vuoden 2025 aikana.

LAPE vertaiskehittämisen palvelu (NHG) päättyi vuoden 2024 lopussa, koska mukana olleet hyvinvointialueet irtisanoutuivat vertaiskehittämisen palvelusta. Sosiaalihuoltolain mukainen päiväkeskustoiminta ei järjestynyt omana toimintana.

Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelualue

Sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus -palvelualue sisältää aikuisten sosiaalityön, lapsiperheiden sosiaalityön ja vammaisten sosiaalityön palveluyksiköt. Palvelualueelle on keskitetty sosiaalityön viranomaistyö.

Vuoden 2024 alusta lastensuojelussa lapsen asioista vastaavalla työntekijällä voi olla enintään 30 asiakasta. Jälkihuolto-oikeuden ikäraja puolestaan laski 23 vuoteen 1.1.2024 alkaen. Lakimuutos vaikutti merkittävästi vähentämällä jälkihuollon asiakasmääriä.

Työllisyyspalveluiden muutokseen liittyen selvitettiin hyvinvointialueen ja kuntien työllisyyden hoidon yhdyspinnat. Myös laki kotoutumista edistävästä palveluista muuttui 2025 vuoden alusta. Sillä on merkittäviä muutoksia palveluihin ja valtion rahoitukseen.

Hengityshalvauspotilaan hoidon palvelu siirtyy vammaispalveluna myönnettäväksi palveluksi. Muutosta on valmisteltu yhteistyössä terveydenhuollon kanssa.

Palvelualueen rakenteiden uudistuksella pyritään parantamaan asiakasprosessien sujuvuutta sekä selkiinnyttämään sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen ensisijaisuutta palvelutarpeen arvioinneissa sekä palvelujen järjestämisessä. Samassa yhteydessä kartoitetaan kokonaisuudessaan palvelualueen henkilöstötarve.

Lapsiperheiden sosiaalityössä on kaksi sosiaalityöntekijän virkaa jätetty toistaiseksi täyttämättä lastensuojelun asiakasmäärän laskun vuoksi.

Rakenteellista sosiaalityötä kehitettiin, koulutettiin henkilöstöä sekä laadittiin Kainuun toteutussuunnitelmaa.

Sosiaalityöntekijöiden saatavuus on hieman parantunut. Sosiaalityön turvaamisen suunnitelmaan sisältyvä palkkauksen tarkastelu saatiin keväällä päätökseen. Lisäksi valmisteltiin hallinnollinen ohje sosiaalityön opintojen tukemiseksi, joka osaltaan tukee merkittävästi palvelualueen sosiaalityöntekijöiden saatavuutta. Kahden sosiaalityöntekijän virat on muutettu sosiaaliohjaajan viroiksi tehtävänkuvaa muuttamalla.

Palvelutarpeen arvioinnit, palvelupäätökset ja asiakassuunnitelmat tehdään määräaikoja noudattaen. Ensisijaisesti-asiakkaita tuetaan kotiin annettavilla palveluilla. Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoidon palvelualueen asumispalvelu- ja asiakasmaksupäätökset siirtyivät vuoden 2024 alussa aikuisten sosiaalityöhön.

Perusopetuksen päättäneille vammaisille nuorille, jotka eivät ole päässeet ammatilliseen koulutukseen on järjestetty päivätoimintaa korvaavaa palvelua.

Kainuun kuljetuspalvelun toiminnan siirtyminen Tervia Logistiikka Oy:lle ei ole aiheuttanut muutoksia palveluun. Vammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen siirtyi kunnilta hyvinvointialueelle 8/2024 alkaen.

Kuntien ja hyvinvointialueen sopeuttamistoimet ovat vähentäneet matalan kynnyksen sosiaalista kuntoutusta, kuntouttavan työtoimintaa sekä lopettaneet yli 65-vuotiaiden ennaltaehkäisevän omaishoidon tukimuodon.

Ikäihmisten perhehoitoa on vahvistettu valmennuksella. Puolangalla on aloittanut syksyllä uusi perhehoitokoti Harma.

Ikäihmisten omaishoidon tuessa selkeytettiin työnjakoa mm. asiakasohjauksen ja kotihoidon kanssa. Haasteena on edelleen ollut lyhytaikaishoitopaikkojen saatavuus erityisesti Kajaanissa.

Ankkuritoiminnalla Kuhmossa, Paltamossa ja Suomussalmella tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia ja estetään ennalta rikollisuutta. Toiminnalla pyritään myös estämään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista.

Aikuisten sosiaalityö välittää Ruokaviraston aineellisen avun 40 euron arvoisia maksukortteja tukea tarvitseville. Lisäksi on saatu rahoitusta Evästä pöytään -hankkeeseen, jolla mahdollistettiin Kajaanin työvoimayhdistys ry:n hävikkiruuan jakelu.

Palvelualue osallistuu myös päihdeongelmaisille tarkoitettuun kuntouttava ”Darraton aamu” ja ”Naiset vahvistumisen äärellä” toimintaan sekä yhteistyössä Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa 12–17-vuotiaiden lasten vanhemmille suunnattujen lastensuojelun palvelujen kehittämiseen. Kumppanuussopimukset yhteistyöstä on laadittu Kajaanin työvoimayhdistys ry:n kanssa sekä päiväkeskus ry:n kanssa.

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelualue

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelualue koostuu asumisen ja päivänaikaisten toimintojen toimintayksiköistä.

Asumisen palveluyksikköön kuuluvat hyvinvointialueen oman palvelutuotannon kehitysvammaisten asumis- ja tukipalvelut sekä Salmijärven lastenkoti, turvakoti ja sosiaalipäivystys. Päiväaikaisen ja kuntouttavan toiminnan palveluyksikkö muodostuu päivä- ja työtoiminnan toimintakeskuksista sekä kuntouttavasta työtoiminnasta ja sosiaalisesta kuntoutuksesta.

Palvelualueen henkilöstöresurssien painopiste on ollut palvelurakenteen keventämistavoitteen mukaisesti kotiin tuotettavassa vammaisten henkilöiden asumisen ohjauksessa sekä tukiasumisessa. Sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen edellyttää hallinnollista tarkastelua toimialueella vuonna 2025.

Palvelurakenteen keventämiseen tähtäävänä toimenpiteenä on toukokuussa 2024 käynnistetty asumispalveluiden kuvapuhelinpalvelun pilotointi. Kokeilua on haastanut tekniset ongelmat ja palvelun muotoilu asiakasryhmälle sopivaksi. Toimintaa on tavoitteena laajentaa vuonna 2025.

Vammaisten palveluissa tehtiin muutoksia, kun Sotkamon toimintakeskus muutti kuntakeskustaan. Lisäksi on valmisteltu ryhmäkoti Puolukan toiminnan päättämistä vuoden 2025 alusta, jota edeltävästi on otettu käyttöön kaksi uutta tukiasuntoa sekä valmisteltu sotekeskukseen tulevia tukiasuntoja. Muutoksilla laajennettiin myös vammaisten henkilöiden kotona asumista tuen ja ohjauksen toteutumista viikonloppuihin ja iltoihin. Tilatarvetta on tarkasteltu myös muiden kuntien palveluiden osalta.

Vammaisten henkilöiden asumisessa on priorisoitu omaa palvelutuotantoa, jonka käyttöaste on ollut hyvä. Palveluasumisen tuottamista haastaa vaikeita käytösoireita omaavien asiakkaiden asumisen järjestäminen. Kehitysvammaosaston ei-päivystykselliset valmiudet sekä loma-aikojen sulut lisäävät painetta päivystys- sekä palveluiden tarpeeseen.

Lastenkoti SalmiLassa toteutui vuonna 2024 yhteensä 3590 asumispäivää. Lastenkodin henkilöstörakenne saatiin Aluehallintoviraston valvonnan edellyttämien henkilöstön kelpoisuusehtojen mukaiseksi. Muutos edellytti myös yt-menettelyn toteuttamista lääkitysturvallisuuden varmistamiseksi.

Turvakotipalvelua käytti vuoden aikana 40 henkilöä, asumisvuorokausia toteutui 963. Sosiaalipäivystyksessä vastaanotettiin 3380 yhteydenottoa vuoden aikana. Akuuttipalveluiden tilannekeskuksen toiminta on taittanut sosiaalipäivystykseen tulevien puheluiden määrän kasvua.

SalmiLan toiminnallista kokonaisuutta on haastanut tilojen toimimattomuus ja epätarkoituksenmukaisuus, joka haittaa myös toiminnan kehittämistä. Toimintavuonna on käynnistetty uuden lastenkodin rakennussuunnittelu. Sosiaalipäivystyksen sijaintia ja tehtävää organisaatiossa kehittävä työryhmä perustettiin.

Asumispalveluissa toiminnan uudistaminen keskittyi digipalveluihin ja kotiin tarjottavien palveluiden vahvistamiseen. Palvelualueella on toteutettu henkilöstömitoituslaskelmat sekä palveluiden kustannuslaskelmat, jotka päivitetään vuonna 2025 ja ohjataan resurssien käyttöä kotiin tarjottaviin palveluihin.

Ateriapalvelutuottajien vaihtuminen alkuvuodesta on kuormittanut palvelualueen yksiköitä, mutta alkuhaasteiden jälkeen toiminta on vakiintunut.

Henkilöstötilanne on ollut kohtuullinen, joskin sosiaalihuollon ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työntekijöiden saatavuus on vaihdellut. Esihenkilötyötä on tuettu lähijohtamisen ohella myös osittaisella etätyömahdollisuudella. Yhteistyö työsuojelun kanssa on kehittynyt ennaltaehkäisevään suuntaan. Oman toiminnan valvontakäynnit sekä lääkehoidon sekä toiminnan auditointitarkastelut on toteutettu.

Päiväkeskustoiminnan valmistelu omana palvelutuotantona ei ole toteutunut, koska sopivaa tilaa ei ole löytynyt eikä rekrytointi tuottanut tulosta.

Vammaisten päivä- ja työtoiminta sekä kuntouttava työtoiminta ovat Kajaanissa ruuhkaisempia kuin muissa kunnissa. Henkilöstöresurssia ohjataan toimintoihin tämän mukaisesti.

Kuntouttavassa työtoiminnassa on vuoden aikana toteutunut 14 385 toimintapäivää (1855 henkilöä), joissa on mukana myös sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelualueen kuntouttava työtoiminta).

Perheiden tuki- ja ostopalvelut palvelualue

Palvelualueella järjestetään lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä, henkilökohtaisen avun lakisääteistä palveluneuvontaa ja oman toiminnan henkilökohtaista apua. Toimintaan kuuluvat myös perheneuvolat, koulu- ja nuorisopsykologit sekä kunnissa toimivat koulukuraattorit.

Lisäksi alueella on perheoikeudelliset palvelut sekä osto- ja tukipalvelut, josta mm. järjestetään toimialueen toimistosihteeripalvelut, valvotaan asumis- ja sijaishuoltopaikkoja ja tehdään asumisen ostoja. Palvelualue vastaa myös hankintojen puitesopimuksien ja suoraanhankintojen sopimusneuvotteluista ja valvoo omien palveluyksiköiden toimintaa.

Uusi sote-valvontalain voimaantulo on lisännyt valvontatehtäviä. Yksikössä toteutettiin vuoden aikana 27 ohjaus-

ja valvontakäyntiä vammaispalvelulain mukaisiin yksiköihin ja yhdeksän käyntiä lastensuojelulaitoksiin. Asiakirja-valvontaa tehtiin 24 yksikköön. Reaktiivisia valvontakäyntejä oli 2. Suorahankinnat ja lisäresurssiesitykset on neuvoteltu yhteistyössä palveluntuottajan ja asiakkaan asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Omavalvonnan, ostopalveluiden ja sijaishuollon toimintoja kehitettiin mm. esihenkilötyötä vahvistamalla, tarkastelemalla työntekijöiden työnkuvia ja tehtäväsisältöjä näihin vastaavilla nimikemuutoksilla. Kaikki vakanssit on täytetty kelpoisuusehtojen mukaisilla työntekijöillä.

Suunnitelmallista valvontaa toteutetaan vuosikellon mukaisesti. Mittarointia ja seuranta on lisätty lastensuojelulaitosten ja vammaispalveluiden asumispalveluiden koordinoitua sekä ohjausta- ja valvontaa ja tukiperhetoimintaa koskien.

Valvonnan työntekijät osallistuivat asiakastietojärjestelmän ja Laatuportti -järjestelmän käyttöönoton valmisteluun ja testaukseen. Perhehoidossa ja tukiperhetoiminnassa otettiin käyttöön sähköinen Oima-järjestelmä, jonka kautta tehdään toimeksiantosopimukset ja maksetaan korvaukset.

Lastensuojelun tukiperheille järjestettiin neljä valmennusta (11 valmennettavaa). Tukiperhesopimuksia tehtiin yhteensä 147. Lastensuojelun sijais- tai adoptiovanhempien valmiuksia tukevaan PRIDE-valmennukseen osallistui 6 perhettä. Tukiperhevalmennusta järjestettiin aina tarpeen mukaisesti pitkin vuotta, mikä lisäsi tukiperheiden määrää ja vähensi tukiperhejonoa.

Toimistopalveluiden tehtävämääriä vuonna 2024

- 269 välitystiliasiakasta
- 574 kpl täydentävän toimeentulotuen päätöstä
- n. 230 kpl hoidettavaa itsenäistymisvaratiliä.
- 794 asiakkaalle maksettua kuntouttavan työtoiminnan matkakorvauksia
- 3520 kpl henkilökohtaisen avun sijaispalkanmaksujärjestelmän tallennettua "palkkapussia".
- 1560 henkilölle maksettua ikäihmisten ja vammaisten omaishoidon tukea sekä perhehoidon palkkioita ja kulukorvauksia.

Toimistopalveluiden vakanssit ovat täynnä, mutta vajaata työaikaa tekevien tehtävät on jaettu toimistotiimin kesken.

Kasvatus- ja perheneuvonta on lakisääteinen sosiaalihuoltolain mukainen palvelu, jota perheneuvola tarjoaa kaikkiin Kainuun kuntiin sekä lähi- että etäpalveluna. Perheneuvolan rekrytoinnit ovat onnistuneet hyvin: kaikki sosiaalityöntekijän tehtävät on täytetty ja kaksi psykologin vakanssia avoimena.

Perheoikeudellisten palvelujen tarkoituksena on turvata lapsen oikeus isyyteen, elatukseen, huoltoon ja vanhempiensa tapaamiseen. Perheoikeudelliset palvelut sisältää myös adoptioneuvonnan. Perheoikeudellisissa palveluissa kaikissa vakansseissa on viranhaltija. Perheoikeudellista palvelua järjestetään kaikkiin Kainuun kuntiin. Palveluviive on ollut 1–2 kk.

Esihenkilötyön osalta perheneuvolan ja perheoikeudellisten palvelujen sekä opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluysikön päällikön tehtävät on yhdistetty 1.8.2024 alkaen.

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut järjestetään kaikkiin Kainuun kouluihin ja oppilaitoksiin. Lain mukaan yhdellä psykologilla voi olla enintään 780 ja yhdellä kuraattorilla enintään 670 oppilasta tai opiskelijaa. Kuraattorivakanssit ovat olleet kaikki täynnä. Psykologien 14 vakanssista 5 vakanssia oli täyttämättä, joten toiminta on turvattu osin ostopalveluna. Kilpailutuksen myötä uuden puitesopimuksen mukaiset palvelut on hankittu aiempaa edullisemmin.

Kotona asumista tukevilla palveluilla järjestetään sosiaalihuoltolain mukaista perhetyötä ja lapsiperheiden kotipalvelua sekä vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua. Palveluysikön henkilöstötilanne on hyvä ja tehtäviin riittää hakijoita. Palveluiden kehittämisessä huomioidaan varhaisen tuen vahvistaminen, joilla pyritään raskaampien palveluiden ennaltaehkäisyyn. Yksikköön on myös palkattu hankerahalla työntekijöitä.

Perhetyössä työskentely on tavoitteellista, suunnitelmallista sekä määräaikaista. Työskentelyä perhetyössä on pyritty tehostamaan tarjoamalla asiakkaille enemmän käyntejä viikossa ja työparityötä on lisätty hyödyntäen työntekijöiden erityisosaamista. Moniammatillista työparityötä ja hanketyöntekijän erityisosaamista on hyödynnetty perheissä, joissa perheenjäsenillä on mielenterveyshaasteita. Hankkeen aikana on tiivistetty yhteistyötä mielen-terveyspalveluiden kanssa.

Lapsiperheiden kotipalvelu on ennaltaehkäisevää varhaisen tuen palvelua, jonka tavoitteena on vanhemmuuden sekä arjessa selviytymisen tukeminen. Kotipalvelua voidaan järjestää perheen tarpeen mukaan tilapäisenä tai säännöllisesti annettuna palveluna. Lapsiperheiden kotipalvelussa käyttöön otetun kuntouttavan työotteen myötä ammatillisuus ja kotipalvelutyön arvostaminen on noussut.

Kotipalvelun uudet myöntämiskriteerit vuoden 2024 alussa. Palveluyksikön näkyvyyttä internetissä ja sosiaalisessa mediassa on lisätty. Perhetyön asiakasmäärä vuonna 2024 oli yhteensä 239 perhettä. Lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmäärä on vuodelta 2024 yhteensä 94 perhettä. Asiakkaat ovat saaneet tarpeenmukaiset palvelut viiveettä.

3.4.6.2 Sosiaali- ja perhepalvelut toimialueen käyttötalousosa

Järjestämissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden vuoksi talouden käyttösuunnitelma 2024 on toteutunut huomattavasti suunniteltua pienemmillä kustannuksilla. Toimialueen toteuma (58,3 milj. €) oli 7,9 milj.€ talousarviota pienempi. Vuoden 2023 tilinpäätökseen vuoden 2024 toteuma on n. 900 000 € pienempi.

Positiiviseen tulokseen vaikuttavat monet tekijät, kuten varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevien palvelujen kehittäminen ja käyttöönotto, palveluiden tehostuminen henkilöstön paremman saatavuuden myötä sekä palvelurakenteen keventäminen. Palvelualueilla on noudatettu määrätietoista taloudenhallintaa ja kehitetty menetelmiä palvelukokonaisuuksien seurantaan.

Toimintatuottojen toteutuma oli 101,6 %. Näissä suurimmat poikkeamat olivat kotoutumislain mukaisissa korvauksissa.

Henkilöstökulujen toteumaan (92,5 %) vaikutti alentavasti sosiaalityöntekijöiden ja psykologien avoimet vakanssit. Vakansseja on jätetty myös täyttämättä osana säästötoimenpiteitä.

Palvelujen ostot toteutuivat 4,1 milj.€ pienempinä (87,8 %). Asiakaspalvelujen ostot ylittyivät pääosin psykologipalvelujen ostoissa, mutta lastensuojelun sijaishuollon ja laitoshoidon sekä vammaisten ja kehitysvammaisten asumisen ostoissa säästöä kertyi n. 3,5 milj. €. Tähän on vaikuttanut erityisesti lastensuojelun huostaanottojen purkaminen ja Salmilan lastenkodin laajempi käyttö ja ennaltaehkäisevien palveluiden vahvistaminen.

Toimialueella tehtiin vain välttämättömät hankinnat. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroissa säästöä kertyi 148 0 000 € (78,5 %) talousarvioon verrattuna.

Avustuksia myönnettiin 1,3 milj.€ (85,1 %) talousarviota vähemmän. Suurin poikkeama on henkilökohtaisen avun (työnantajamalli) toteumassa.

Talousarviossa 2024 toimialuekohtainen taulukko on esitetty ainoastaan toimintakatteeseen saakka, joka on sitova valtuustoon nähden toimialueittain. Valtion rahoitus, rahoituserät, vuosikate, poistot ja tilikauden alijäämä on esitetty ainoastaan hyvinvointialueetasolla.



	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	TA muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
MYYNITUOTOT	114	81	0	81	155	74	91,7	35,8
MAKSUTUOTOT	3 315	3 598	0	3 598	3 331	-267	-7,4	0,5
TUET JA AVUSTUKSET	735	438	0	438	920	483	110,4	25,2
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 163	1 378	0	1 378	1 178	-201	-14,6	1,3
TOIMINTATUOTOT	5 327	5 495	0	5 495	5 584	89	1,6	4,8
HENKILÖSTÖKULUT	-24 371	-27 035	0	-27 035	-25 020	-2 015	-7,5	2,7
PALVELUJEN OSTOT	-27 962	-33 954	-127	-34 081	-29 934	-4 148	-12,2	7,0
AINEET, TARV. JA TAVARAT	-635	-689	0	-689	-541	-148	-21,5	-14,8
AVUSTUKSET	-7 796	-9 040	0	-9 040	-7 696	-1 344	-14,9	-1,3
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 726	-813	0	-813	-663	-150	-18,4	-82,2
TOIMINTAKULUT	-64 490	-71 531	-127	-71 658	-63 854	-7 804	-10,9	-1,0
TOIMINTAKATE	-59 163	-66 037	-127	-66 164	-58 270	-7 893	-11,9	-1,5
VALTIONOSUUDET	63 777	0	0	0	0	0	0,0	-100,0
RAH.TUOTOT JA -KULUT	-2	0	0	0	0	0	0,0	100,1
VUOSIKATE	4 612	-66 037	-127	-66 164	-58 270	-7 893	-11,9	-1 363,6
POISTOT JA ARVONALENT.	-102	-19	0	-19	-3	-17	-86,8	-97,5
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	4 509	-66 056	-127	-66 183	-58 273	7 910	12,0	1 392,3

Taulukko 31. Sosiaali- ja perhepalveluiden käyttötalouden toteutuma 1.1.-31.12.2024.

3.4.6.3 Mittarit

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) seuraa lastensuojelun henkilöstömitoitusta (mitoitus 30 asiakasta/työntekijä):

- 9.4.2024 yhdellä sosiaalityöntekijällä enemmän kuin 30 asiakasta. Johtavilla sosiaalityöntekijöillä tarkasteluhetkellä yhteensä 42 asiakasta.
- 1.7.2024 kaikilla sosiaalityöntekijöillä asiakasmitoitus lain mukainen, johtavilla sosiaalityöntekijöillä oli yhteensä 57 asiakasta.
- 8.10.2024 kaikilla sosiaalityöntekijöillä asiakasmitoitus lain mukainen, johtavilla sosiaalityöntekijöillä yhteensä 7 lastensuojelun asiakasta.

Uusien sosiaalityöntekijöiden rekrytoinnin ansiosta johtavat sosiaalityöntekijät ovat voineet keskittyä esihenkilötyöhön ja ammatillisen sosiaalityön johtamiseen.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) seuraa lastensuojelun lakisääteisiä käsittelyaikoja kahdesti vuodessa.

Ajalla 1.10.2023 - 31.3.2024

- Seitsemän arkipäivän määräaika (lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnin käsittely, N= 298): 98,9 %.
- Kolmen kk:n määräaika (lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arviointi, N=348): valmistunut määräajassa 60,9 %, 26,1 % kesken määräajan puitteissa, 10 % käsittely yli kolme kuukautta, 2,8 % määräaika ylitetty ja asian käsittely kesken

Ajalla 1.4.- 30.9.2024

- Seitsemän arkipäivän määräaika (lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnin käsittely, N= 196): 98,5 %.
- Kolmen kk:n määräaika (lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arviointi, N=296): valmistunut määräajassa 65,9 % 22,6 % kesken määräajan puitteissa, 11,5 % käsittely yli kolme kuukautta, 0 % määräaika ylitetty ja asian käsittely kesken

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemuksia vuonna 2024 jätettiin yhteensä 2542 kpl, joista 98,94 % käsiteltiin lakisääteisessä määräajassa. Määräajan ylitti 1,06 % hakemuksista.

Hakemusten määrä vähentyi edellisvuodesta, vaikka Kelan tuet ovat pienentyneet ja Kelan päätösten harkinnan käyttö vähentynyt.

THL seuraa valtakunnallisesti toimeentulotuen käsittelyaikoja huhti- ja lokakuussa. Kainuussa hakemuksia oli

- huhtikuussa 2024 yhteensä 222 kpl, joista käsiteltiin määräajassa 99,1 %.
- lokakuussa 2024 yhteensä 195 kpl, joista määräajassa 99,49 %.

Mittari	Yksikkö	Tavoite	Toteuma 2024
Lakisääteisten määräaikojen toteutuminen	- aikuisten sosiaalityö - toimeentulotuki - lapsiperheiden sosiaalityö - THL:n mukainen lastensuojelun määräaikaseurantaa	100 %	99,49 % ks. teksti
Henkilöstömitoitukset	- kuraattorit - koulu- ja nuorisopsykologit - THL:n asiakasmitoitus sosiaalityöntekijät (lastensuojelu)	670 as/tt 780as/tt 30 as/tt	toteutui toteutui ks. teksti
Hoitopäivät	- lasten tilapäishoito - kehitysvammaisten asumispalvelut	80 % 100 %	55 % 100 %
QWL*	- sosiaalityö ja sosiaaliohjaus - asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut - perheiden tuki- ja ostopalvelut - koko toimialue	66 % >	55,64 60,7 60,81 59,50
HaiPro ilmoitusten määrä	- sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus - asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut - perheiden tuki- ja ostopalvelut	laskeva, vertailuna edellisen vuoden Haiprot	59 546 2
Valvonta (määrä)	Lastensuojelu Vammaiset Ikäihmiset Vammaisten palvelut Lapsiperheiden palvelut Asiakirja-valvonta	kerran vuodessa/yksikkö/sopimustuottajat.	8 5 2 27 9 24
Talousarvion toteutuminen	Toimialue -sosiaalityö- ja ohjaus -asuminen ja sosiaalinen kuntoutus -perheiden tuki- ja ostopalvelut	< 100% / v	88 % 83,5 % 95,7 % 88 %

Taulukko 32. Sosiaali- ja perhepalveluiden mittarit

3.4.6.4 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Toimialueella jatketaan varhaisen tuen- ja ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistamista, digipalvelujen käyttöönottamista ja palvelurakenteen keventämistä. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan väestön määrä ja ikäkauma sekä palvelutarpeet.

Toimialue sisältää useita erityislainsäädännön palveluja, joihin asiakkailta on subjektiivisia oikeuksia. Tällöin palvelut tulee järjestää asiakkaille määrärahatilanteesta riippumatta. Palvelutarpeen kasvuun voivat vaikuttaa asukkaiden kasautuvat ongelmat, kuten päihteiden käyttöön tai talouteen, elämänhallintaan ja mielenterveyteen liittyvät ongelmat. Tämän vuoksi on ensiarvoisen tärkeää vahvistaa varhaisen tuen ja ennaltaehkäiseviä palveluja niin kunnissa kuin hyvinvointialueellakin.

Toimialueen suurin haaste on työntekijöiden saatavuus ja henkilöstön mitoitustarpeisiin vastaaminen. Psykologien työpanosta joudutaan hankkimaan ostopalveluna.

Meneillään on useita lakiuudistuksia, jotka jatkossa asettavat haasteita toiminnalle ja taloudelle. Lastensuojelulain muutoksen mukaan vuodesta 2024 alkaen yhdellä lapsen asioista vastaavalla työntekijällä voi olla vastuulleen enintään 30 lasta.

Uuden vammaispalvelulain (1.1.2025) mukaan vammaisilla henkilöillä on oikeus yleisiin palveluihin, jotka ovat ensisijaisia erityispalveluihin nähden. Lain soveltamisalan määrittelyn vuoksi vammaislain asiakkuudet tulevat kasvamaan, ellei vammaisten henkilöiden palveluja voida järjestää ensisijaisten lainsäädäntöjen perusteella.

Vammaispalvelulakiin sisältyy uusia palveluja, kuten valmennus, erityinen osallisuuden tuki ja tuettu päätöksenteko. Hengityslaitteen varassa elävien henkilöiden hoidon järjestäminen siirtyy asteittain vammaispalveluna toteutettavaksi palveluksi. Hyvinvointialueet ovat saaneet yleiskatteellista rahoitusta vammaislain uudistumisen vuoksi, eikä toimialueen budjetissa ole erikseen huomioitu uuden vammaislain vaikutuksia. Lain vaikutusta talouteen tullaan seuraamaan.

Siirtymäsäännösten perusteella jo tehtyjä päätöksiä ei tarvitse muuttaa uuden lainsäädännön mukaisiksi heti. Hyvinvointialueen on päivitettävä asiakassuunnitelmat ja päätökset vastaamaan uutta lakia kolmen vuoden aikana. Uusiin palveluntarpeisiin ja uuden lain mukaisten palveluiden järjestämiseen tulee kuitenkin vastata vuoden 2025 alusta alkaen.

3.4.7 Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palvelut -toimialue koordinoi ikäihmisten palvelujen kokonaisuutta. Tehtävänä on osaltaan vastata iäkkäiden palvelutarpeiden mukaisista lakisääteisistä palveluista, sujuvista palvelupoluista sekä Kainuun hyvinvointialueen omasta kotihoidon palvelujen ja asumispalvelujen tuotannosta.

Toimintaa ohjaavat seuraavat tavoitteet ja linjaukset:

- edistetään asiakkaan hyvinvointia ja toimintakykyä sekä sujuvoittaa palvelun saatavuutta,
- tuetaan iäkkäiden henkilöiden asumista turvallisesti omissa kodeissaan,
- turvataan palvelutarpeiden mukaiset toimintakykyä tukevat palvelut oikea-aikaisesti sekä
- kehitetään ikäihmisten palvelurakennetta ja monimuotoisuutta

3.4.7.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Ikäihmisten toimialueella ja iäkkäiden palvelukokonaisuudessa on kiinnitetty erityistä huomioita strategisesti valittuihin ja kalleimpiin prosesseihin, mm. palvelurakenteen keventämiseen, henkilöstön saatavuuteen, työhyvinvointiin ja kykyyn sekä yksikköjen kustannusvaikuttavuuteen ja toimitilaratkaisuihin.

Palvelurakenteen keventämistä ja kuntakohtaisten erojen kaventamista ohjataan tiedolla johtuen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Iäkkäiden palveluperusteisiin ei ole tehty merkittäviä muutoksia. Palvelutarpeen arvioinnin osalta on kehitetty mm. palvelupäätösprosessia, kotihoidon arviointijaksosia sekä arviointi- ja kuntoutusyksikön toimintaa.

Ikäihmisten kotihoito -palvelualue

Palvelualue vastaa Kainuun hyvinvointialueen omana toimintana tuotetusta kotihoidosta ja kuntouttavasta päivätoiminnasta. Kotihoito on sosiaalihuoltolain mukaista palvelua, joilla huolehditaan, että henkilö suoriutuu jokapäiväiseen elämäänsä kuuluvista toiminnoista kodissaan ja asuinympäristössään. Siihen kuuluvat asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ja vuorovaikutusta edistävä toiminta sekä henkilön suoriutumista tukeva toiminta sekä asiakkaan palvelutarpeeseen liittyvä kotisairaanhoido.

Keskeisenä tavoitteena on ollut madaltaa säännöllisen kotihoidon peittävyyttä. Palvelut alkavat määräaikaikaisella kuntouttavalla arviointijaksolla, jonka aikana tukemaan asiakkaan toimintakykyä mahdollisimman omatoimiseksi. Arviointijaksolla oli yhteensä 459 asiakasta, joista 239 jatkoi säännöllisen kotihoidon palvelun asiakkaana.

Teknologian käyttöönottoa tehostettiin kohdentamalla yhden henkilön työpanos teknologiapalveluihin, jonka lisäksi vakiinnuttamisrahoituksella palkattiin määräaikainen teknologiakoordinaattori. Tavoitteena on ollut toteuttaa 10 % säännöllisen kotihoidon käynneistä teknologian avulla. Laitteiden saatavuudessa olleet viiveet kuitenkin hidastivat tavoitteen saavuttamista, ja vuoden lopussa osuus käynneistä oli 8 %.

Ikäihmisten kuntouttavaa päivätoimintaa kehitettiin laajempia asiakasryhmiä palvelevaksi. Myös tässä pyritään hyödyntämään teknologiaa; etäpäivätoiminnan pilotoinnit toteutettiin syksyn aikana Kajaanissa ja Paltamossa.

Henkilöstön saatavuutta on pyritty turvaamaan mm. hoivateknologian, oppilaitosyhteistyön ja kv-rekrytoinnin avulla. Tilanne on edelleen osin haasteellinen, mutta palvelualueella oli nähtävissä myös merkkejä tilanteen parantumisesta. Kotihoidon vertaiskehittämisen resursointiosan käyttö aloitettiin ja sen avulla voitiin paremmin kohdentaa kotihoidon henkilöstöä asiakastarpeiden mukaisesti.

Henkilöstön kuormituksen vähentämiseksi suunnitellusta kotihoidon lääkäripalveluiden lisäämisestä jouduttiin kilpailutuksen osalta luopumaan sopeuttamistoimien vuoksi. Kotiin vietävien palveluiden osalta säilyi edelleen vastuulääkärit, joille asioita keskitettiin.

Kotihoidosta vähennettiin yksi palveluyksikkö, jonka myötä Vuolijoen kotihoito yhdistettiin Kajaanin keskustan kotihoidon palveluesihenkilön johdettavaksi. Myös Paltamon kotihoito yhdistettiin Hyrynsalmen ja Ristijärven kotihoitojen palveluesihenkilön johdettavaksi. Myös muita henkilöstömuutoksia on toteutettu osana toiminnan ja talouden sopeuttamista.

Kotihoidon tilojen tarvetta arvioitiin ja tilamuutoksia toteutettiin mm. Kajaanissa, Ristijärvellä ja Kuhmossa. Kuntouttavan päivätoiminnan tilavaihtoehtojen selvitys on aloitettu yhteistyössä asumispalveluiden kanssa.

Ikäihmisten asumispalvelut -palvelualue

Palvelualue vastaa Kainuun hyvinvointialueen omana toimintana tuotetusta pitkäaikaisesta ympärivuorokautisesta asumisesta, lyhytaikaisesta asumisesta (ml. omaishoitajan vapaiden ajaksi järjestettävä iäkkäiden hoito) sekä arviointi- ja kuntoutusyksikön toiminnasta. Ikäihmisten ympärivuorokautinen asumispalvelu on sosiaalihuoltolain mukaista asumista yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa hoitokodissa. Palvelussa asuva saa yksilöllisen tarpeen mukaista hoitoa ja huolenpitoa vuorokauden ajasta riippumatta.

Oman palvelutuotannon ympärivuorokautisia paikkoja on vähennetty suunnitellun mukaisesti. Asumispalvelujen käytössä olevien tilojen osalta luovuttiin Hoitokoti Pihlajasta, Hoitokoti Välskäristä, Hoitokoti Jalonkoskesta, Vuolijoen Emmakodin toisesta siivestä ja Kuhmon tk-sairaalan tiloista.

Paikkojen vähentäminen ei ole aiheuttanut haasteita palveluketjuissa ja palvelun saatavuus on pysynyt lähes ennallaan. Lyhytaikaisia asumispaikkoja on palvelutarpeen turvaamiseksi lisätty omiin yksiköihin pitkäaikaispaikkoihin odottamisen ajaksi. Vuoden 2024 aikana pitkäaikaiseen ympärivuorokautiseen palveluasumiseen sijoittui 284 asiakasta.

Sosiaalihuoltolain mukainen laitoshoido päättyi vuoden 2024 syksyllä, kun Kuhmon arviointi- ja kuntoutusyksikkö muutti Hoitokoti Honkalinnan tiloihin. Kuhmon arviointi- ja kuntoutusyksikkö toimii sosiaalihuoltolain mukaisena lyhytaikaisena asumispalveluna, jonne tuotetaan myös asiakkaan tarvitsemat kotikuntoutus- ja kotisairaalapalvelut.

Alkuvuodesta toteutunut ateriapalvelujen tuottajan muutos aiheutti yksiköihin muutoksia ja rekrytointitarpeita, jotka toteutuivat yhteistyössä hallinto- ja tukipalvelujen toimialueen kanssa. Henkilöstömitoitusta tarkasteltiin vanhushpalvelulain vaatimusten mukaan, ympärivuorokautisen asumisen mitoitusta toteutui lakisääteisesti.

Esihenkilörakennetta tiivistettiin Kuhmon arviointi- ja kuntoutusyksikön ja Hoitokoti Honkalinnan toiminnot yhdistämällä. Myös Suomussalmella esihenkilörakennetta kevennettiin hoitokotien yhdistymisen myötä. Palvelualueen osalta osallistuttiin myös hyvinvointialueiden välisen vertaiskehittämisen työkalun kehittämiseen.

3.4.7.2 Ikäihmisten palveluiden toimialueen käyttötalousosa

Toimialueen talous toteutui suunnitelmallisesti ja mahdollisti talouden tasapainottamistoimenpiteet. Toimintatuotot toteutuivat arvioitua suurempina. Toimintakulujen alittumiseen vaikuttivat erityisesti talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttaminen sekä se, etteivät ne vaikuttaneet negatiivisesti ikäihmisten palvelujen saatavuuteen tai palveluketjujen toimintaan. Suurimmat muutokset kohdistuivat asumisyksiköiden muutoksiin.

Henkilöstökulut toteutuivat suunniteltua alhaisempina, jota selittää sekä talouden tasapainottaminen että henkilöstön saatavuuden tilanne. Kotihoidon palvelualueelta siirrettiin myös neljä lähihoitajan tehtävää palkkamäärärahoineen akuuttipalveluihin turvapuuhelinhälytyksien vastaanottokeskusta varten.

Palvelujen ostot toteutuivat suunniteltua korkeampina, koska asumispalvelujen palvelualueelle lisättiin ateriapalvelujen ostoista tulleita kustannuksia, joita ei aiemmin varattu talousarvioon.

Talousarviossa 2024 toimialuekohtainen taulukko on esitetty ainoastaan toimintakatteeseen saakka, joka on sitova valtuustoon nähden toimialueittain. Valtion rahoitus, rahoituserät, vuosikate, poistot ja tilikauden alijäämä on esitetty ainoastaan hyvinvointialueetasolla.

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	TA muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
MYYNITUOTOT	912	898	0	898	503	-394	-43,9	-44,8
MAKSUTUOTOT	8 154	8 543	0	8 543	8 632	89	1,0	5,9
TUET JA AVUSTUKSET	20	11	0	11	16	5	45,6	-23,3
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 486	1 345	0	1 345	1 555	211	15,7	4,7
TOIMINTATUOTOT	10 572	10 796	0	10 796	10 706	-90	-0,8	1,3
HENKILÖSTÖKULUT	-44 202	-45 871	144	-45 727	-43 698	-2 028	-4,4	-1,1
PALVELUJEN OSTOT	-5 187	-5 908	-596	-6 504	-6 227	-278	-4,3	20,0
AINEET, TARV. JA TAVARAT	-1 537	-1 794	0	-1 794	-1 478	-316	-17,6	-3,9
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 796	-1 304	0	-1 304	-1 092	-212	-16,2	-81,2
TOIMINTAKULUT	-56 722	-54 877	-452	-55 329	-52 495	-2 834	-5,1	-7,5
TOIMINTAKATE	-46 150	-44 081	-452	-44 533	-41 788	-2 744	-6,2	-9,5
VALTIONOSUUDET	44 730	0	0	0	0	0	0,0	-100,0
VUOSIKATE	-1 420	-44 081	-452	-44 533	-41 788	-2 744	-6,2	2 843,9
POISTOT JA ARVONALENT.	-157	-135	0	-135	-118	-17	-12,4	-24,6
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-1 576	-44 216	-452	-44 668	-41 907	2 761	6,2	-2 558,2

Taulukko 33. Ikäihmisten palveluiden käyttötalouden toteutuma 1.1.-31.12.2024.

3.4.7.3 Mittarit

Ikäihmisten sosiaalipalveluun pääsyn keskimääräinen odotusaika	1.1.-30.6.2024	1.7.-31.12.2024
palvelutarpeen arviointi	1-7 vrk	1-7 vrk
kotihoito	1-7 vrk	1-7 vrk
omaishoidontuki	hakemuksen saapumisesta	hakemuksen saapumisesta
ympäri vuorokautinen palveluasuminen	39 vrk	51 vrk

Yli 75-vuotiaiden palvelujen peittävyys	Tavoite 31.12.2024	31.12.2024	31.12.2023
Kotona asuvat	92,5 %		92,6 %
Säännöllinen kotihoito	18,3 %		19 %
Yhteisöllinen asuminen	>0,5 %		0,7 %
Ympäri vuorokautinen asumispalvelu	7,5 %		7,3 %

Taulukko 34. Ikäihmisten palveluiden mittarit (31.12.2024 tietoja ei ole saatavilla).

3.4.7.4 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Kainuun väestömäärän ennakoitaan vähenevän ja ikärakenteen ja huoltosuhteen muuttuvan voimakkaasti vuoteen lähivuosina. Vuoteen 2030 mennessä 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa noin 3000 henkilöllä. Tämä edellyttää toimenpiteitä koko Kainuulta. Jatkossa on entistä vahvemmin yhdessä panostettava ikääntymisen ennakointiin, toimintakyvyn ylläpitämiseen sekä kotona asumisen mahdollistamiseen.

Hyvinvointialue on laatinut yhdessä kuntien ja järjestöjen kanssa hyvinvointisuunnitelman, johon liittyy suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi. Tässä huomioidaan kansallinen ikäohjelma ja laatusuosituksot sekä tavoitteet ja toimenpiteet ikäkyvykkään Kainuun kehittämiseksi.

Kainuussa iäkkäiden palvelujen piirissä on keskimääräistä enemmän yli 75-vuotiaita. Asiakkaat ovat myös keskimääräistä raskashoitaisempia. Säännöllisen kotihoidon palveluja on myönnetty tuntimäärissä enemmän kuin verkkiäalueilla. Keskeisimpinä kehityskohteina tulee kiinnittää huomiota palveluohjaukseen, palvelutarpeen arviointiin, kotihoidon kuntouttavaan arviointijaksoon sekä resurssien kohdentamiseen suhteessa asiakkaan tarvitsemaan palveluun. Palvelupeittävyiden osalta kuntakohtaisia eroavaisuuksia pyritään edelleen tasoittamaan tekemällä tiivistä yhteistyötä asiakasohjauksen kanssa.

Palvelutarvetta ja resursseja tulee ohjata entistä paremmin ja tavoitteellisemmin tiedolla johtamisen työkalujen avulla. Teknologian käytön laajentaminen on edelleen tärkeää omatoimisuuden tukemisessa ja siinä, että jatkossakin pystytään vastaamaan asiakkaiden palvelutarpeisiin väestön ikääntyessä.

Palvelurakenteen keventämisen kannalta olennaista on yhteistyö palveluprosessissa yli toimialuerajojen. Tässä erityisesti osaamisen varmistaminen ja yhteistoiminta asiakasohjauksen kanssa on tärkeää. Merkittävää on myös yhteisöllisen asumisen ratkaisujen edistäminen, jotta pystytään entistä paremmin tukemaan asiakkaan osallisuutta ja omatoimisuutta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alueellisen asiantuntija-arvion (2024) mukaisesti Kainuussa tulee entistä vahvemmin kannustaa ikääntyvää väestöä ylläpitämään toimintakykyään sekä ennakoimaan esimerkiksi asumistaan. Kainuuseen suositellaan myös etsivää vanhustyötä ja ikäneuvolatoimintaa, jotka pyritään jatkossa huomiomaan palveluvalikoiman monipuolistamisessa.

3.5 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Talousarvion laatimisen lähtökohtana oli valtiovarainministeriön 10.10.2023 julkaisema rahoituslaskelma, jonka mukaisena Kainuun yleiskatteellinen rahoitus 374,3 milj. € vuodelle 2024 toteutui (VM/KAO 27.6.2024).

Muutetun talousarvion toimintakate oli -387,6 milj. €, ja tätä vastaava toteutuma oli -372,4 milj. €. Talousarviossa vuosikate oli -14,1 milj. €, ja toteutuma 2,2 milj. €.

Rahoitustuottoja ja -kuluja kertyi yhteensä 0,3 milj. € (talousarvio -0,8 milj. €). Lainojen korkokulut olivat yhteensä -3,8 milj. €, joihin kohdentui tuottoja 1,7 milj. € suojaavan koronavaihtosopimuksen kompensaatina. Lainojen korkokulujen kokonaistoteutuma oli siis -2,1 milj. €. Muita rahoituskuluja kertyi -0,2 milj. €. Korkotuottoja kertyi 2,4 milj. € ja muita rahoitustuottoja 0,2 milj. €.

Suunnitelman mukaisten poistojen kertymä oli -12,8 milj. € (talousarvio -13,1 milj. €), joista rakennuspoistojen osuus oli -6,2 milj. € ja kone- ja kalustopoistojen osuus oli -4,2 milj. €.

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	TA muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
TOIMINTAKATE	-371 028	-387 337	-304	-387 640	-372 848	-14 792	-3,8	0,5
VALTIONOSUUDET	366 013	374 345	0	374 345	374 310	-36	-0,0	2,3
RAH.TUOTOT JA -KULUT	-1 454	-834	0	-834	329	1 163	139,4	122,6
VUOSIKATE	-6 468	-13 825	-304	-14 129	1 791	-15 920	-112,7	-127,7
POISTOT JA ARVONALENT.	-12 788	-13 086	0	-13 086	-12 769	-317	-2,4	-0,1
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-19 255	-26 912	-304	-27 215	-10 979	16 237	59,7	43,0

Taulukko 35. Tuloslaskelmaosan toteutuma 1.1.-31.12.2024.

3.6. Rahoitusosan toteutuminen

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutu- ma	Poikkeama	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	-13 825	-304	-14 129	1 791	15 920	112,7
Tulorahoituksen korjauserät				-737	-737	-100,0
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-5 740	0	-5 740	-4 523	1 217	-21,2
Toiminta ja investoinnit, netto	-19 565	-304	-19 869	-3 469	16 400	82,5
Rahoitustoiminta						
Lainakannan muutokset						
Pitkääikaisten lainojen vähennys	-8 096	0	-8 096	-8 074	0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos				-1 781	-1 781	-100,0
Vaihto-omaisuuden muutos				-37	-37	-100,0
Pitkääikaisten saamisten muutos				9	9	100,0
Lyhytaikaisten saamisten muutos				1 647	1 193	100,0
Korottomien velkojen muutos				-4 307	-4 307	-100,0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-27 661	-304	-27 965	-16 013	11 476	41,1

Taulukko 36. Rahoitusosan toteutumavertailu

3.7 Valtion rahoituksen erittely

Kainuun hyvinvointialue sai vuonna 2024 valtion rahoitusta yhteensä 374,3 milj. €. Tästä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin kohdistui 365,4 milj. € (97,6 %) ja 8,9 milj. € (2,4 %) pelastustoimeen. Talousarviossa ja toteutuksessa valtionrahoituksen sote- ja pela-osuudet kohdennettiin tuloslaskelman rahoitusosassa omille tuottotileilleen.

Valtion rahoitus

	Tilinpäätös 2023	TA muutosten jälkeen 2024	Tilinpäätös 2024	Poikkeama	Poikkeama	Muutos TP2024/ TP2023	Muutos% TP2024/ TP2023	Osuus kokonaisrahoituksesta
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	%	1000 €	%	%
Pelastustoimen rahoitus	8 713	8 912	8 912	0	0,0	199	2,3	2,4
Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	357 301	365 434	365 398	-36	-0,0	8 097	2,3	97,6
Yhteensä	366 013	374 345	374 310	-36	-0,0	8 296	2,3	100,0

Taulukko 37. Valtion rahoitus

3.8 Investointien toteutuminen

Vuoden 2024 investointien toteuma oli yhteensä 4,5 milj. €, joten 5,7 milj. €:n investointibudjetti alittui 1,2 milj. €.

Rakennuksiin oli budjetoitu yhteensä 1,5 milj. €, joka alittui 0,6 milj. €. Toteutuneista rakennusinvestoinneista 0,5 milj. € uuden sairaalan toteutusvaiheen osuutta ja sairaalan kehätien muutoksen osuus oli 0,3 milj. €.

Laite- ja kalustohankintoihin oli budjetoitu 2,1 milj. €, joka toteutui 0,2 milj. € alle talousarvion. Tässä sosiaali- ja terveydenhuollon hankintabudjetti (1,2 milj. €) alittui 0,4 milj. € ja pelastuslaitoksen hankinnat (talousarvio 0,9 milj. €) ylittyivät 0,2 milj. €.

ICT- ja muut aineettomat hyödykeinvestoinnit toteutuivat 0,3 milj. € talousarviota pienempinä; toteutuma 1,8 milj. € ja talousarvio 2,1 milj. €.

Investointeja vastaavat sopimukset, esim. pitkäaikaiset toimitilojen vuokrasopimukset, tulee esittää investointisuunnitelmassa, vaikka niitä ei käsitellä talouden suunnittelussa investointeina:

- Sotkamon sotekeskus 1:n rakentaminen aloitettiin elokuussa 2024 ja tämä kohde on valmistumassa syyskuussa 2025.
- Kuhmon paloaseman hankesuunnitelma on laadittu ja tämä investointi on sisällytetty vuoden 2024 investointisuunnitelmaan. Lopullinen investointipäätös ja sitoumus ajoittuu vuoteen 2026. Hanke sisältää pelastuksen ja ensihoidon tilat.
- Myös Paltamon paloasema sisältyy vuoden 2024 investointisuunnitelmaan. Sen hankesuunnitelma, toteutustapa ja suunnittelu ajoittuu vuoteen 2026. Lopullinen investointi-/sitoutumispäätös tehdään vuonna 2027. Hanke käsittää pelastuslaitoksen tilat.
- Kuhmon sote-keskuksen hankesuunnitelma on laadittu vuonna 2024. Kohde on kilpailutettu vuonna 2024 vuokrahankkeena, mutta hankinta keskeytettiin. Hankkeen toteutustapa harkitaan uudelleen ja hankkeesta on aloitettu neuvottelut Kuhmon kaupungin kanssa vuoden 2024 loppupuolella.
- Suomussalmen sote-keskus on odottanut vuoden 2024 ajan Kuhmon hankkeen etenemistä ja hankesuunnittelu aloitetaan, kun Kuhmon toteutustapa varmistuu lopullisesti ja suunnittelu käynnistyy.

Pysyvät vastaavat	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024	Muutos TP 2024/ TP 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	%
Kainuun hyvinvointialue	-4 580	-5 740	-5 740	-4 523	-1 217	-21,2	-1,2
Osakkeet ja osuudet	-132						
Rakennukset	-805	-1 500	-1 500	-832	-608	-42,2	3,3
Laite- ja kalustohankinnat	-1 473	-2 140	-2 140	-1 938	-183	-8,5	31,6
, josta pelastuksen palveluiden osuus	-436	-940	-940	-1 134	194	20,6	160,2
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	-2 171	-2 100	-2 100	-1 754	-346	-16,5	-19,2

Taulukko 38. Kainuun hyvinvointialueen investoinnit omaan taseeseen.

3.9 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Tilinpäätös 2023	Talousavio 2024	TA muutok- set 2024	TA Muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024	Poikkeama 2024
Toimintakate	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
Hyvinvointialueen hallinto	-1 667	-1 356	7	-1 349	-1 746	398	-29,5
Järjestämisen tuki	-21 215	-23 993	-432	-24 425	-22 600	-1 824	7,5
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	-35 278	-51 813	2 486	-49 328	-46 658	-2 670	5,4
Terveysten ja sairaanhoidon palvelut	-159 813	-154 269	-1 236	-155 505	-153 663	-1 842	1,2
Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut	-31 744	-32 818	-550	-33 368	-32 489	-879	2,6
Sosiaali- ja perhepalvelut	-59 163	-66 037	-127	-66 164	-58 270	-7 893	11,9
Ikäihmisten palvelut	-46 150	-44 081	-452	-44 533	-41 788	-2 744	6,2
Sosiaali- ja terveydenhuollon ulk.palv.	-15 997	-12 970	0	-12 970	-15 633	2 663	-20,5
Kainuun hyvinvointialue	-371 028	-387 337	-304	-387 640	-372 848	-14 792	3,8
Tilikauden alijäämä	-19 255	-26 912	-304	-27 215	-10 979	-16 236	59,7
Investoinnit	-4 580	-5 740	0	-5 740	-4 523	-1 217	21,2
Vaikutus maksuvalmiuteen	-55 997	-27 661	-304	-27 965	-16 013	-11 952	42,7

Taulukko 39. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.

4 Tilinpäätöslaskelmat

4.1 Tuloslaskelma

KAINUUN HYVINVOINTIALUEEN TULOSLASKELMA				
	2024		2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	17 080 679,40		18 126 854,51	
Maksutuotot	27 086 090,74		27 296 835,43	
Tuet ja avustukset	11 368 352,56		10 797 635,58	
Muut toimintatuotot	4 661 103,49	60 196 226,19	3 572 002,08	59 793 327,60
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-177 108 535,44		-174 671 891,81	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-36 329 975,59		-35 726 001,33	
Muut henkilösivukulut	-4 407 542,37		-7 178 018,58	
Palvelujen ostot	-158 509 018,41		-153 870 871,69	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 577 632,43		-30 676 708,32	
Avustukset	-8 001 151,65		-8 134 582,09	
Muut toimintakulut	-21 110 649,07	-433 044 504,96	-20 562 828,50	-430 820 902,32
Toimintakate		-372 848 278,77		-371 027 574,72
Valtion rahoitus		374 309 708,00		366 013 393,46
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	2 415 837,19		878 087,06	
Muut rahoitustuotot	200 217,55		156 254,66	
Korkokulut	-2 120 482,28		-3 559 634,49	
Muut rahoituskulut	-166 489,76	329 082,70	1 071 747,19	-1 453 545,58
Vuosikate		1 790 511,93		-6 467 726,84
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-12 769 370,30		-12 787 651,54
Tilikauden tulos		-10 978 858,37		-19 255 378,38
Tilikauden alijäämä		-10 978 858,37		-19 255 378,38

Taulukko 40. Tuloslaskelma.

4.2 Rahoituslaskelma

KAINUUN HYVINVOINTIALUEEN RAHOITUSLASKELMA				
	2024		2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 790 511,93		-6 467 726,84	
Tulorahoituksen korjauserät	-736 753,00	1 053 758,93	-133 311,00	-6 601 037,84
Investointien rahavirta				
Investointimenot		-4 522 942,99		-4 580 192,01
Toiminnan ja investointien rahavirta		-3 469 184,06		-11 181 229,85
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-8 074 486,80		-8 070 336,40
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1 781 448,22		6 263 646,10	
Vaihto-omaisuuden muutos	-37 286,93		-108 784,09	
Saamisten muutos	1 656 109,82		-7 915 269,19	
Korottomien velkojen muutos	-4 306 808,24	-4 469 433,57	-34 984 989,39	-36 745 396,57
Rahoituksen rahavirta		-12 543 920,37		-44 815 732,97
Rahavarojen muutos		-16 013 104,43		-55 996 962,82
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	31 229 310,23		47 242 414,66	
Rahavarat 1.1.	-47 242 414,66	-16 013 104,43	-103 239 377,48	-55 996 962,82

Taulukko 41. Rahoituslaskelma

4.3 Tase

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT	155 048 138,82	163 294 566,13	A OMA PÄÄOMA	-17 319 588,41	-6 340 730,04
I Aineettomat hyödykkeet	2 125 629,73	3 155 185,53	I Peruspääoma	12 914 648,34	12 914 648,34
1. Aineettomat oikeudet	670 575,75	1 152 065,28	III Edellisen alijäämä	-19 255 378,38	0,00
2. Muut pitkävaikutteiset menot	1 454 871,98	2 003 120,25	IV Tilikauden alijäämä	-10 978 858,37	-19 255 378,38
II Aineelliset hyödykkeet	151 721 929,97	158 938 801,48			
1. Maa- ja vesialueet	755 902,56	755 902,56	C PAKOLLISET VARAUKSET	2 227 205,00	2 963 958,00
2. Rakennukset	139 163 980,03	144 852 960,28	2. Muut pakolliset varaukset	2 227 205,00	2 963 958,00
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 498 785,31	3 715 775,14			
4. Koneet ja kalusto	7 222 430,43	9 134 481,03	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	8 541 713,41	10 294 803,84
5. Muut aineelliset hyödykkeet	270 007,83	270 007,83	1. Valtion toimeksiannot	6 819 649,25	8 599 178,08
6. En.maksut ja kesk.er. hankinnat	810 823,81	209 674,64	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	335 256,18	337 429,57
			3. Muut toimeksiantojen pääomat	1 386 807,98	1 358 196,19
III Sijoitukset	1 200 579,12	1 200 579,12			
1. Osakkeet ja osuudet	828 347,50	828 347,50	E VIERAS PÄÄOMA	218 211 749,48	230 593 044,52
4. Muut saamiset	372 231,62	372 231,62	I Pitkäaikainen	142 062 792,65	150 137 279,45
			2. Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	142 062 792,65	150 137 279,45
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 512 797,12	1 484 439,33			
2. Lahjoitusrahastojen varat	125 989,14	126 243,14	II Lyhytaikainen	76 148 956,83	80 455 765,07
3. Muut toimeksiantojen varat	1 386 807,98	1 358 196,19	2. Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	8 074 486,80	8 074 486,80
			5. Saadut ennakot	7 010,73	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	55 100 143,54	72 732 070,86	6. Ostovelat	20 058 024,23	20 675 146,05
I Vaihto-omaisuus	2 307 068,41	2 269 781,48	7. Muut velat	5 122 245,43	5 261 666,72
1. Aineet ja tarvikkeet	2 307 068,41	2 308 592,96	8. Siirtovelat	42 887 189,64	46 444 465,50
5. Ennakkomaksut	0,00	-38 811,48			
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	211 661 079,48	237 511 076,32
II Saamiset	21 563 764,90	23 219 874,72			
Pitkäaikaiset saamiset	13 699,71	22 743,99			
2. Lainasaamiset	13 699,71	22 743,99			
Lyhyt aikaiset saamiset	21 550 065,19	23 197 130,73			
1. Myyntisaamiset	7 580 544,31	6 330 066,97			
2. Lainasaamiset	13 304,50	21 519,68			
3. Muut saamiset	4 528 224,67	5 340 413,59			
4. Siirtosaamiset	9 427 991,71	11 505 130,49			
IV Rahat ja pankkisaamiset	31 229 310,23	47 242 414,66			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	211 661 079,48	237 511 076,32			

Taulukko 42. Tase.

4.4 Konsernilaskelmat

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA		
	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 917 782,33	-7 080 248,81
Tulorahoituksen korjauserät	-736 753,00	-133 311,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 062 163,99	-4 987 002,88
Pysyvien ja vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	411,12	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 880 723,54	-12 200 562,69
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	373 450,00	213 400,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 287 886,80	-8 070 336,40
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1 781 448,22	6 263 646,10
Vaihto-omaisuuden muutos	-37 286,93	-108 784,09
Saamisten muutos	1 702 928,27	-7 972 260,97
Korottomien velkojen muutos	-4 465 838,15	-34 860 630,36
Rahoituksen rahavirta	-12 496 081,83	-44 534 965,72
Rahavarojen muutos	-16 376 805,37	-56 735 528,41
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	31 526 685,15	47 903 490,52
Rahavarat 1.1.	-47 903 490,52	-104 639 018,93
	-16 376 805,37	-56 735 528,41

Taulukko 42. Konsernin rahoituslaskelma.

KONSERNIN TULOSLASKELMA		
	2024	2023
Toimintatuotot	68 543 160,68	67 818 724,46
Valmistus omaan käyttöön	61 521,59	0,00
Toimintakulut	-441 320 406,81	-439 457 970,15
Toimintakate	-372 715 724,54	-371 639 245,69
Valtion rahoitus	374 309 708,00	366 013 393,46
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 416 535,27	878 087,06
Muut rahoitustuotot	201 863,78	161 757,01
Korkokulut	-2 127 584,97	-3 565 548,76
Muut rahoituskulut	-167 015,21	1 071 308,11
Vuosikate	1 917 782,33	-7 080 248,81
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 889 635,25	-12 968 197,13
Tilikauden alijäämä	-10 971 852,92	-20 048 445,94

Taulukko 43. Konserni tuloslaskelma.

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT	155 731 549,30	163 559 431,64	A OMA PÄÄOMA	-17 248 009,67	-6 276 156,76
I Aineettomat hyödykkeet	2 963 599,51	3 583 826,57	I Peruspääoma	12 914 648,34	12 914 648,34
1. Aineettomat oikeudet	670 757,75	1 197 589,69	IV Edellisten tilikausien alijäämä	-19 190 805,09	857 640,84
2. Muut pitkävaikuttiset menot	1 530 409,70	2 057 292,05	V Tilikauden alijäämä	-10 971 852,92	-20 048 445,94
3. Ennakkomaksut	762 432,06	328 944,83			
			C PAKOLLISET VARAUKSET	2 227 205,00	2 963 958,00
II Aineelliset hyödykkeet	151 989 722,11	159 197 377,39	2. Muut pakolliset varaukset	2 227 205,00	2 963 958,00
1. Maa- ja vesialueet	755 902,56	755 902,56			
2. Rakennukset	139 163 980,03	144 852 960,28	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	8 541 713,41	10 294 803,84
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 498 785,31	3 715 775,14	1. Valtion toimeksiannot	6 819 649,25	8 599 178,08
4. Koneet ja kalusto	7 474 172,73	9 393 056,94	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	335 256,18	337 429,57
5. Muut aineelliset hyödykkeet	270 007,83	270 007,83	3. Muut toimeksiantojen pääomat	1 386 807,98	1 358 196,19
6. Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	826 873,65	209 674,64			
			E VIERAS PÄÄOMA	219 990 455,68	232 409 232,71
III Sijoitukset	778 227,68	778 227,68	I Pitkäaikainen	142 398 897,65	150 350 679,45
1. Osakkeet ja osuudet	405 996,06	405 996,06	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	142 398 897,65	150 350 679,45
4. Muut saamiset	372 231,62	372 231,62			
			II Lyhytaikainen	77 591 558,03	82 058 553,26
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 512 797,12	1 484 439,33	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 111 831,80	8 074 486,80
2. Lahjoitusrahastojen varat	125 989,14	126 243,14	5. Saadut ennakot	10 520,94	3 296,97
3. Muut toimeksiantojen varat	1 386 807,98	1 358 196,19	6. Ostovelat	20 619 636,08	21 271 043,33
			7. Muut velat	5 190 684,31	5 327 444,67
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	56 267 018,00	74 347 966,82	8. Siirtovelat	43 658 884,90	47 382 281,49
I Vaihto-omaisuus	2 307 068,41	2 269 781,48			
1. Aineet ja tarvikkeet	2 307 068,41	2 308 592,96	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	213 511 364,42	239 391 837,79
5. Ennakkomaksut	0,00	-38 811,48			
II Saamiset	22 433 264,44	24 174 694,79			
Pitkäaikaiset saamiset	13 699,71	22 743,99			
2. Lainasaamiset	13 699,71	22 743,99			
Lyhyt aikaiset saamiset	22 419 564,73	24 151 950,80			
1. Myyntisaamiset	8 273 518,56	7 129 667,35			
2. Lainasaamiset	13 304,50	21 519,68			
3. Muut saamiset	4 660 893,58	5 474 533,74			
4. Siirtosaamiset	9 471 848,09	11 526 230,03			
IV Rahat ja pankkisaamiset	31 526 685,15	47 903 490,55			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	213 511 364,42	239 391 837,79			

Taulukko 44. Konsernitase.

5 Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot:

1. Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa pysyvien vastaavien liitetiedot.

Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen varastotavaroiden viimeisen keskihinnan mukaiseen hankinta-arvoon.

Rahoitusomaisuuden saamiset on merkitty taseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

2. Tuloslaskelma ja tase ovat Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston ohjeiden mukaisia. Niiden esittämistä ei ole muutettu edellisestä vuodesta.

3. Tilinpäätöksessä ei ole edelliseen vuoteen kohdistuvia oikaisuja.

4. Tilinpäätös on edellisen tilikauden kanssa pääsääntöisesti vertailukelpoinen. Vertailussa kuitenkin huomioitava käyttötalouden valtion rahoitusosuuksien ja vuokratulujen käsittely kirjausteknisten muutoksien vuoksi. Vuonna 2023 valtion rahoitusosuudet kohdennettiin kullekin toimialueelle käyttötalouteen ja vuonna 2024 ne ovat palveluyksiköllä valtionosuu- det omassa ryhmässä. Toimialuekohtaiset tilavuokrat keskitettiin vuoden 2024 alussa Tuotannon hallinto- ja tukipalvelui- den toimialueelle (sisältyvät muihin toimintakuluihin), kun ne vuonna 2023 esitettiin kullakin toimialueella.

5. Tilinpäätös ei sisällä aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja, kuluja eikä virheiden korjauksia.

6. Taseen yksittäiset erät eivät sisällä useisiin tase-eriin kuuluvia tietoja.

7. Tilinpäätökseen ei sisälly ulkomaanrahan määräisiä saamisia, velkoja tai muita sitoumuksia.

8. Johdannaispöytäkirjojen käsittely

Johdannaispöytäkirja on koronvaihtosopimus Op Yrityspankki Oyj:n kanssa. Suojaamistarkoituksessa tehty koronvaihtosopimus on esitetty liitetiedoissa kohdassa Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt. Hyvinvointialue on sitonut pitkäaikaisen vaihtuvakorkoisen lainan, Nordea Investment Bank L7211, vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimus on voimassa 6.11.2027 saakka.

Konsernitalinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitalinpäätöksen laatimisperiaatteet:

- Kainuun hyvinvointialueen konsernitalinpäätökseen on yhdistelty Kainuun Ateriapalvelut Oy ja NordLab hyvinvointiyhtymä suhteellisella pääosuusmenetelmällä.
- Sisäiset liiketapahtumat on vähennetty konsernin tiedoista.
- Tilinpäätökseen ei sisälly olennaisia pysyvien vastaavien sisäisiä katteita.
- Kainuun hyvinvointialue omistaa NordLab hyvinvointiyhtymästä 10,67 prosenttia, mikä on eliminoitu konsernissa.
- Vähemmistöosuuksia ei käsitellä konsernissa.
- Kainuun hyvinvointialue konsernissa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita.
- Kainuun hyvinvointialueen konsernin muodostavilla yhteisöillä on sama tilikausi eli 1.1.-31.12.2024.
- Konsernin muodostavissa yhteisöissä noudatetaan suunnitelman mukaisia poistoja.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITETIETO 6				
Toimintatuotot tehtävaalueittain (ulkoiset)	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Sosiaali- ja terveyspalvelut	63 475 721,03	61 035 190,71	55 008 111,32	53 066 887,90
Pelastustoimi	169 186,16	170 171,91	169 186,16	170 171,91
Yleishallinto ja muut palvelut	4 898 253,49	6 568 635,44	5 018 928,71	6 556 267,79
Toimintatuotot yhteensä	68 543 160,68	67 773 998,06	60 196 226,19	59 793 327,60

LIITETIETO 7	Hyvinvointialue	
Valtion rahoitus	2024	2023
Sosiaali ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	365 397 845,00	357 300 857,46
Pelastustoimen tehtävien rahoitus	8 911 863,00	8 712 536,00
Lisärahoitus	0,00	0,00
Valtion rahoitus yhteensä	374 309 708,00	366 013 393,46

LIITETIETO 8	Hyvinvointialue	
Palvelujen ostojen erittely	2024	2023
Asiakaspalveluostot	93 543 976,76	89 906 929,20
Muiden palvelujen ostot	64 965 041,65	63 963 942,49
Hyvinvointialueen palvelujen ostot yhteensä	158 509 018,41	153 870 871,69

LIITETIETO 9	Hyvinvointialue	
Valtuustoryhmille annetut tuet	2024	2023
Keskustan Kainuun Piiri ry	48 351,98	69 000,00
Kristillisdemokraattien aluevaltuustoryhmä c/o KD Sotkamun paikallisosasto ry	5 826,16	6 000,00
Oulun Sosiaalidemokraattinen Piiri	16 958,93	18 000,00
Perussuomalaisten Kainuun Piiri ry	3 534,69	24 000,00
Kainuun Kokoomus ry	24 000,00	24 000,00
Kainuun Vihreät ry	7 449,60	9 000,00
Kainuun Vasemmisto ry	26 576,84	27 000,00
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	132 698,20	177 000,00

LIITETIETO 10**Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista**

Poistojen alaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä käytetään ennalta laadittua Kainuun hyvinvointialueen aluehallituksen 12.9.2022 hyväksymää poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Investointiohjelman hyväksymisen yhteydessä päätetään poikkeavista poistoajoista Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston ohjeiden mukaisesti. Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

PYSYVIEN VASTAAVIEN JA MUIDEN PITKÄVAIKUTTAISTEN MENOJEN POISTOSUUNNITELMA

Poistotavat

- tasapoisto
- jäännösarvopoisto

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Poistoaika vuosi/%	Poistotapa Tasa/Jäännös
Aineettomat oikeudet		
Muut aineettomat oikeudet	3 v.	Tasa
IT-ohjelmistot, lisenssit	3 v.	Tasa
Muut pitkävaikutteiset menot		
Kehittämismenot	3 v.	Tasa
Liikearvo	3 v.	Tasa
IT-ohjelmistot (ei lisenssit)	3 v.	Tasa
Osallistuminen toisen yhteisön hankkeisiin	3 v.	Tasa
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	3 v.	Tasa
Muut pitkävaikutteiset menot	3 v.	Tasa
Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä	Ei poistoa	Ei poistoa
Keskeneräiset hankinnat, IT-ohjelmistot	Ei poistoa	Ei poistoa
Keskeneräiset hankinnat, muut aineettomat hyödykkeet	Ei poistoa	Ei poistoa
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	Ei poistoa
Liittymismaksut - ei palautuskelpoiset (oma tontti)	Ei poistoa	Ei poistoa
Kiinteistöjen liittymismaksut -ei palautuskelpoiset (vuokratontti)	Ei poistoa	Ei poistoa
Rakennukset		
Asuinrakennukset	30 v.	Tasa
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 v.	Tasa
Sairaalarakennukset	30 v.	Tasa
Talous- ja huolto-, yms. rakennukset	20 v.	Tasa
Muut rakennukset ja rakennelmat	20 v.	Tasa
Kallioliuolat ja -tunnelit, väestönsuojat	30 v.	Tasa
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet (mm. puistot, paikoitusalueet, kadut)	15 v.	Tasa
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 v.	Tasa
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 v.	Tasa
Kuljetusvälineet		
Alukset ja muut uivat työkonet	8 v.	Tasa
Henkilö - ja pakettiautot	5 v.	Tasa
Linja- ja kuorma-autot	7 v.	Tasa
Muut kuljetusvälineet	5 v.	Tasa
Lääkintälaitteet		
Muut lääkitäilaitteet	5-7 v.	Tasa
Röntgenlaitteet	5-7 v.	Tasa
Laboratoriolaitteet	5-7 v.	Tasa
Muut koneet ja kalusto		
Muut liikkuvat työkonet	5 v.	Tasa
Muut raskaat koneet	10 v.	Tasa
Muut kevyet koneet	5 v.	Tasa
IT-laitteet	3 v.	Tasa
Muut laitteet ja kalusteet	3 v.	Tasa
Viestintälaitteet (mm. puhelinkeskukset, telelaitteet, teleliikenneverkko)	10 v.	Tasa
Muut viestintälaitteet	5 v.	Tasa
Muut aineelliset hyödykkeet		
Taide- ja arvoesineet	Ei poistoaikaa	
Luonnonvarat	Ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 15 000 euroa, on hyvinvointialueella kirjattu vuosikuluksi.

LIITETIETO 11				
Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	2 963 958,00	3 097 269,00	2 963 958,00	3 097 269,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	736 753,00	133 311,00	736 753,00	133 311,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	2 227 205,00	2 963 958,00	2 227 205,00	2 963 958,00

LIITETIETO 12				
Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot				
	0,00	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut				
	0,00	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

LIITETIETO 12				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	411,12	0,00	0,00	0,00
Luovutusvoitot yhteensä	411,12	0,00	0,00	0,00
Muut toimintakulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöjen luovutustappio	0,00	0,00	0,00	0,00
Luovutusvoitot yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

LIITETIETO 13	Hyvinvointialue	
Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	2024	2023
Osinkotuotot saman konsernin yhtiöistä	0,00	0,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	2871,32	996,80
Yhteensä	2871,32	996,80

LIITETIETO 14	Hyvinvointialue	
Erittely poistoeron muutoksista	2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	0,00	0,00
Suunnitelma mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (-tai+)	0,00	0,00
Poistoeron muutokset yhteensä	0,00	0,00

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

LIITETIETO 16	Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 152 065,28	2 003 120,25	3 155 185,53
Lisäykset tilikauden aikana	47 665,10	548 537,02	596 202,12
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	11 961,50	171 827,95	183 789,45
Tilikauden poisto	540 934,13	1 268 613,24	1 809 547,37
Arvonlennukset ja niiden palautukset			
Poistamaton hankintameno 31.12.	670 757,75	1 454 871,98	2 125 629,73
Olennaiset lisäpoistot			
Erittely olennaisista lisäpoistoista	0,00	0,00	0,00

LIITETIETO 16	Aineelliset hyödykkeet						
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesken.er.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	755 902,56	144 852 960,28	3 715 775,14	9 134 481,03	270 007,83	209 674,64	158 938 801,48
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	540 932,85	274 214,68	2 326 654,72	0,00	784 938,62	3 926 740,87
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	183 789,45	183 789,45
Tilikauden poisto	0,00	6 229 913,10	491 204,51	4 238 705,32	0,00	0,00	10 959 822,93
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00					0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	755 902,56	139 163 980,03	3 498 785,31	7 222 430,43	270 007,83	810 823,81	151 721 929,97
Olennaiset lisäpoistot							
Erittely olennaisista lisäpoistoista		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

LIITETIETO 16				
Maa- ja vesialueiden erittely	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	594 504,54	594 504,54	594 504,54	594 504,54
Muut maa- ja vesialueet	161 398,02	161 398,02	161 398,02	161 398,02
Maa- ja vesialueet yhteensä	755 902,56	755 902,56	755 902,56	755 902,56

LIITETIETO 16	Osakkeet ja osuudet				
Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht.yhteisöt	Hyv.yht.osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	10 000,00	30 000,00	426 800,00	361 547,50	828 347,50
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	10 000,00	30 000,00	426 800,00	361 547,50	828 347,50
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 000,00	30 000,00	426 800,00	361 547,50	828 347,50

LIITETIETO 16	JVK,,muut lainat- ja muut saamiset	
Pysyvien vastaavien sijoitukset	Saamiset muut yht.	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	372 231,62	372 231,62
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	372 231,62	372 231,62
Arvonlennukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	372 231,62	372 231,62

LIITETIETO 17-20						
Omistukset muissa yhteisöissä:						
Nimi	Y-tunnus	Hyvinvointialue omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Hyvinvointialuekonsernin osuus (1000 €)		
Tytäryhteisöt				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Kainuun Ateriapalvelut Oy	3316522-3	100	100	8	0	0
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
Hyvinvointiyhtymät						
NordLab hyvinvointiyhtymä	2483868-4	10,67	10,67	184	1885	15
Muut omistusyhteisyyhteisöt						
Valtion ja hyvinvointialueiden yhteiset yhtiöt						
Maakuntien Tilakeskus Oy	2809806-2					

LIITETIETO 21	2024		2023	
Saamisten erittely	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	289,04	0,00	289,04
Yhteensä	0,00	289,04	0,00	289,04
Saamiset hyvinvointiyhtymiltä, joissa hyv.alue on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	148 550,28	0,00	147 038,51
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	148 550,28	0,00	147 038,51
Saamiset osakkuus sekä muilta omistusyhteisyyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yhteensä	0,00	148 839,32	0,00	147 327,55

LIITETIETO 22				
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	157 407,23	289 290,96	157 407,23	289 290,96
Kelan korvaus työterveyshuollosta	1 170 687,00	921 340,00	1 149 347,00	900 000,00
EU-tuet ja avustukset	288 214,46	104 114,09	288 214,46	104 114,09
Muut tulojäämät	7 855 539,40	10 211 484,98	7 833 023,02	10 211 725,44
Tulojäämät yhteensä	9 471 848,09	11 526 230,03	9 427 991,71	11 505 130,49
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	9 471 848,09	11 526 230,03	9 427 991,71	11 505 130,49

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

LIITETIETO 23				
Oma pääoman erittely	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	12 914 648,34	12 914 648,34	12 914 648,34	12 914 648,34
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	12 914 648,34	12 914 648,34	12 914 648,34	12 914 648,34
Muut omat rahastot				
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirto rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vahinkorahaston pääoma 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahastot yhteensä 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-19 190 805,09	849 998,24	-19 255 378,38	0,00
Siirto vahinkorahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.		857 640,84	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-10 971 852,92	-20 048 445,94	-10 978 858,37	-19 255 378,38
Oma pääoma yhteensä	-17 248 009,67	-6 276 156,76	-17 319 588,41	-6 340 730,04

LIITETIETO 23		Hyvinvointialue	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät	2024	2023	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-19 255 378,38	0,00	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-10 978 858,37	-19 255 378,38	
Kertynyt poistoero 31.12.	0,00	0,00	
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0,00	0,00	
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	-30 234 236,75	-19 255 378,38	

LIITETIETO 25	Hyvinvointialue	
Pitkäaikaiset velat	2024	2023
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (yli 5 v. päästä eräntyneet lainat)	109 758 360,45	117 839 332,25
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	109 758 360,45	117 839 332,25

LIITETIETO 27	Konserni		Hyvinvointialue	
Pakolliset varaukset	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset				
Vuokravastuut käyttämättämistä tiloista	0,00	0,00	0,00	0,00
Ympäristövastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
Vahingonkorvausvastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
Ei-suojaavien johdannaissop. negatiivinen käypäarvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	2 227 205,00	2 963 958,00	2 227 202,00	2 963 958,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	2 227 205,00	2 963 958,00	2 227 202,00	2 963 958,00

LIITETIETO 28	2024	2023
Vieras pääoma	Lyhytaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	8 657,00	8 657,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Yhteensä	8 657,00	8 657,00
Velat hyv.yhtymille, joissa hyv.alue on jäsenenä		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	764 836,85	585 926,51
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Yhteensä	764 836,85	585 926,51
Velat osakkuus-sekä muille omistusyhteisöille		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	773 493,85	594 583,51

LIITETIETO 30				
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	12 249,81	3 621 392,77	7 010,73	3 617 338,17
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	31 034 917,62	30 361 265,91	30 432 506,71	29 691 591,21
Muut palkkojen ja henkilökulusivukulujen jaksotukset	1 524 543,47	993 258,52	1 396 870,62	851 833,54
Korkojaksotukset	470 895,27	621 114,02	470 895,27	621 114,02
Muut menojäämät	10 616 278,73	11 785 250,24	10 579 906,31	11 662 588,56
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	43 646 635,09	43 760 888,69	42 880 178,91	42 827 127,33
Siirtovelat yhteensä	43 658 884,90	47 382 281,46	42 887 189,64	46 444 465,50

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

LIITETIETO 34				
Vakuudet	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 979,48	3 979,48	0,00	0,00
Yhteensä	3 979,48	3 979,48	0,00	0,00

LIITETIETO 35

Vuokravastuut				
	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	47 772 060,47	20 655 816,20	47 550 120,63	20 466 530,40
Toimitilojen vuokravastuut	35 352 685,07	10 834 189,13	35 138 908,85	10 644 903,33
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	12 419 375,40	9 821 627,07	12 411 211,78	9 821 627,07
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	4 672 946,14	4 029 855,69	4 664 782,52	4 029 855,69
NordLab hyvinvointiyhtymän koneiden ja laitteiden vuokravastuut	8 163,62	11 310,20		
Nordea Rahoitus Suomi Oy	27 942,26	28 431,30	27 942,26	28 431,30
Nordea Rahoitus Oy/Tukirahoitus Oy	4 668,60	4 668,60	4 668,60	4 668,60
Op Yrityspankki Oyj	1 817 052,28	1 528 794,96	1 817 052,28	1 528 794,96
Danske Bank	3 918,00	3 918,00	3 918,00	3 918,00
3StepIT	1 822 868,90	1 525 415,00	1 822 868,90	1 525 415,00
Toyota Finance Finland Oy	1 414,50	6 805,62	1 414,50	6 805,62
Siemens Financial Services Ab	328 787,20	307 541,80	328 787,20	307 541,80
Arval Oy	616 660,82	624 280,41	616 660,82	624 280,41
OLYMPYS FINLAND OY	41 469,96		41 469,96	
Myöhemmin maksettavat	7 746 429,26	5 791 771,38	7 746 429,26	5 791 771,38
Nordea Rahoitus Suomi Oy	58 922,80	87 661,31	58 922,80	87 661,31
Nordea Rahoitus Suomi Oy/Tukirahoitus Oy	7 758,90	7 758,90	7 758,90	7 758,90
Op Yrityspankki Oyj	2 885 902,02	2 409 171,69	2 885 902,02	2 409 171,69
Danske Bank	4 980,02	8 898,00	4 980,02	8 898,00
3StepIT	2 872 849,41	2 410 431,09	2 872 849,41	2 410 431,09
Siemens Financial Services Ab	435 147,81	335 420,25	435 147,81	335 420,25
Arval Oy	1 390 446,52	532 430,14	1 390 446,52	532 430,14
OLYMPYS FINLAND OY	90 421,78		90 421,78	

LIITETIETO 38				
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut (hankkeet)	160 000,00	255 910,00	160 000,00	255 910,00
Arvonlisäveron palautusvastuu (investoinneista)	34 862 108,11	34 734 928,46	34 862 108,11	34 734 928,46
Nordea Rahoitus Suomi Oy, yrityskortit	204 652,51	185 980,13	204 652,51	185 980,13
Koronvaihtosopimus nro 4859700				
Laskennallinen pääoma	68 549 019,61	71 529 411,76	68 549 019,61	71 529 411,76
Koron määrä	517 956,40	964 303,90	517 956,40	964 303,90
Markkina-arvo	6 372 221,81	8 000 085,29	6 372 221,81	8 000 085,29
Puolangan kunta, riita-asia hallinto-oikeus, eläkemenoper. maksut suoritehinnoissa	100 000 - 500 000	100 000 - 500 000	100 000 - 500 000	100 000 - 500 000
Sitoutuminen kuntien rakennushankkeisiin	0,00	14 928 312,00	0,00	14 928 312,00

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot Kainuun hyvinvointialueen henkilöstön lukumäärä toimialueittain

LIITETIETO 39	2024			2023		
	Vakinen	Määräaikainen	Yhteensä	Vakainen	Määräaikainen	Yhteensä
Hallinto	1	0	1	1	0	1
Järjestämisen tuki	32	39	71	32	36	68
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	264	38	302	327	60	387
Terveysten ja sairaanhoidon palvelut	1276	309	1585	1256	304	1560
Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut	329	61	390	330	85	415
Sosiaali- ja perhepalvelut	389	94	483	391	107	498
Ikäihmisten palvelut	728	218	946	751	181	932
Yhteensä			3778			3861

LIITETIETO 40	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelmaan mukaan	217 805 105,98	217 522 118,75
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	40 947,42	53 792,97
Henkilöstökulut yhteensä	217 846 053,40	217 575 911,72

LIITETIETO 41	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Luottamushenkilön palkoista perityt ja tilitetut luottamushenkilömaksut		
Kainuu Kokoomus ry/Kainuu	4 425,00	3 879,00
Keskusta Kainuun piiri ry	16 465,00	12 240,50
Oulun sos.dem. piiri	5 156,00	4 775,00
Kainuun Vasemmisto ry	9 836,00	8 861,00
Perussuomalaiset Kainuun piiri ry	2 494,00	2 035,00
Kainuun Vihreät ry	1 755,00	2 136,00
Kristillisdemokraatit Kajaani	196,00	174,00
Kristillisdemokraatit Kuhmo	658,00	223,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	40 985,00	34 323,50

LIITETIETO 42	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Tilintarkastajan palkkiot	25 288,14	78 456,51
Tilintarkastajan lausunnot	3 250,00	1 520,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen	0,00	0,00
Muut palkkiot	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	28 538,14	79 976,51

Eriytetyt tilinpäätökset ja muut eriytetyt laskelmat:

Kilpailulain 30 d § perusteella eriytettävää toimintaa ei ole, euromääräiset rajamäärät eivät täyty.

Luettelot ja selvitykset

Luettelo käytetyistä kirjanpitoKirjoista ja säilytysmuoto v. 2024

Kainuun hyvinvointialue		Säilytysmuoto
Pääkirjanpito	Päiväkirja Pääkirja	sähköinen arkisto sähköinen arkisto
Osakirjanpidot	Palkkakirjanpito - ansioerittely - palkkalaskelmat - vuosilistaus verottajalle Ostoreskontra - toimittajat, avoimet erät Myyntireskontra - asiakkaat, avoimet erät Varastokirjanpitojärjestelmä - inventaariluettelo	sähköinen arkisto sähköinen arkisto sähköinen arkisto sähköinen arkisto sähköinen arkisto sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus- kirjanpito	Tapahtumaluettelo	sähköinen arkisto
Tilinpäätös	Tase-erittelykirjat	sidottu kirja

Ulkoisen laskennan tositelajit ja tositenumerosarjat

Kainuun hyvinvointialue

TOSITELAJIT

Nimitys	Laji	Tositenumeroväli
Käyttöom.hankinnat ja myynnit	AA	100000000-109999999
Kirjanpitosite	AB	100000000-109999999
Poistokirjaukset	AF	300000000-399999999
Käyttöom.kirj: netto	AN	100000000-109999999
Investointien purku	AZ	200000000-299999999
Konekielinen tiliote	BA	600000000-699999999
Epävarmat saamiset	BC	110000000-119999999
Ostomaksu, autom.	BM	240000000-249999999
Tiliotetapaht. muut	BS	700000000-799999999
Ennakkosuoritukset	DA	160000000-169999999
Asiakkaat - hyvitys	DG	160000000-169999999
Korkolasku	DK	200000000-209999999
Luottotappiot	DL	210000000-219999999
Myyntilaskut, hyvityslaskut	DR	180000000-189999999
Asiakkaat - tasaus	DT	900000000-909999999
Myyntisuor. (autom.)	DV	170000000-179999999
Myyntisuor. (man.)	DZ	140000000-199999999
Euro - pyöritysero	EU	200000000-299999999
Ulkoisen numero	EX	200000000-299999999
Tilinpäätöstitteet	FS	800000000-809999999
Toimittajatosite	KA	170000000-179999999
Ostolaskut PSOP	KB	130000004-135999999
Toimittajat -hyvit.	KG	170000000-179999999
Toimittajat - netto	KN	100000000-109999999
Tilin ylläpito	KP	480000000-489999999
Ostolaskut Rondo	KR	190000000-199999999
Sisäisten laskujen kuittaus	KS	150000000-159999999
Toimittajat - tasaus	KT	590000000-599999999
Toimittajat -maksu	KZ	150000000-159999999
Hammashuoltolaskutukset	L1	9000000000-9999999999
Terveystenhuollon laskutukset	L2	9000000000-9999999999
Pegasos työterveyslaskutus	L3	9000000000-9999999999
Efficapotilaslaskutus	L4	9000000000-9999999999
Liittymä Hellevi	L5	9000000000-9999999999
Komartek vesilaskutus	L6	9000000000-9999999999
Komartek lämpölaskutus	L7	9000000000-9999999999
ProConsona sosiaalityö	L9	9000000000-9999999999
Liittymä kassajärjestelmä	M1	9000000000-9999999999
Liittymä kassajärjestelmä Pankki- ja luottokortit	M2	8100000000-8199999999
Liittymä ProExellent (palkka)	M3	9000000000-9999999999
Liittymä Aqua vesilaskutus	M4	9000000000-9999999999
Exel-liittymä	M5	9000000000-9999999999
Liittymä WebMarela	M6	8200000000-8299999999
M2 matkalaskut	M8	84000000-84999999
ML-tilitys	ML	470000000-479999999
Nimikkeen hinnanmuutos	PR	480000000-489999999
Hyvitys - nettosuor.	RA	510000000-519999999
Korkolaskut	RC	3000000000-3999999999
Lasku - ostotilauksellinen	RE	510000000-519999999
Myyntilaskut	RV	100000000-199999999
Muistiotositteet	SA	100000000-109999999
Muistiotositteet (excel)	SB	120000000-129999999
Käteisalenn. Kirjaus	SC	100000000-109999999
Kassatosite	SK	130000000-139999999
Rondo muistiotosite	SR	105000000-105999999
Pääkirjatilien tasaus	ST	390000000-399999999
Jälikirjaustosite	SU	100000000-109999999
Tiedonsiirto	UE	400000000-499999999
Tavaraluovutus	WA	490000000-499999999
Tavaravastaanotto	WE	500000000-509999999
Inventointitosite	WI	490000000-499999999
Varast.otto/toimitus	WL	490000000-499999999
Tav.vast.otto netto	WN	500000000-509999999
Lindorff tilitykset	ZL	170000000-179999999
Maksukirjaus	ZP	200000000-209999999
Pankki - täsmäytys	ZR	200000000-209999999
Maksuselvitys	ZV	200000000-209999999

6 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Kajaanissa 31.3.2025

Kainuun hyvinvointialueen aluehallitus ja hyvinvointialuejohtaja

(sähköiset allekirjoitukset)

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kajaanissa _____._____ 2025

KPMG OY AB

Tilintarkastusyhteisö

Katri Hokkanen

JHT, KHT

(sähköinen allekirjoitus)



